

Riikka Hirvonen

”KURITUKSELLA KUNNON KANSALAISEKSI”
Diskurssianalyysi kuritusväkivaltaan kytkeytyvistä asenteista
Vauva.fi-keskustelufoorumilla

Yhteiskuntatieteiden tiedekunta
Pro gradu -tutkielma
Huhtikuu 2023

TIIVISTELMÄ

Riikka Hirvonen: "Kurituksella kunnon kansalaiseksi". Diskurssianalyysi kuritusväkivaltaan kytkeytyvistä asenteista Vauva.fi-keskustelufoorumilla.

Pro gradu -tutkielma

Tampereen yliopisto

Sosiaalityö

Ohjaaja: Paula Vasara

Huhtikuu 2023

Lasten kuritusväkivaltaa on pyritty vähentämään Suomessa jo vuosikymmeniä, mutta ilmiön taustalla olevia asenteita on silti tutkittu suhteellisen vähän laadullisin menetelmin. Tämän tutkimuksen tarkoituksena on selvittää laadullista diskurssianalyysia hyödyntäen, millaista kuvaa kuritusväkivallasta luodaan Vauva.fi-keskustelufoorumilla. Tavoitteena on selvittää ajankohtaista kuvaa kuritusväkivallasta tarkastelemalla niitä diskursseja eli puhetapoja, joilla kuritusväkivaltaa oikeutetaan ja vastustetaan keskustelufoorumilla. Diskurssien käytön tarkastelu tuo samanaikaisesti näkyväksi kuritusväkivaltaan kytkeytyviä asenteita. Tutkimuksen teoreettisena viitekehystenä on sosiaalisen konstruktionismin teoria. Teoriaa hyödyntämällä tulee näkyväksi, kuinka diskurssien käytöllä ja kielellisillä valinnoilla luodaan jatkuvasti uusiutuvaa ymmärrystä kuritusväkivallasta ilmiönä. Tutkimuksen aineistona toimii Vauva.fi-keskustelufoorumin kuritusväkivaltaa koskevat keskusteluaineistot, joista toisessa on ollut aineiston tallennushetkellä 63 kommenttia ja toisessa 183 kommenttia. Lopulliseen pro gradu -tutkielmaan on valikoitunut keskustelufoorumin kommenttien joukosta yhteensä 11 aineistoesimerkkiä, jotka kuvaavat analyysin tuloksena tulkittuja päädiskursseja.

Diskurssianalyysin tulosten pohjalta voidaan tulkita, että kuritusväkivaltaa oikeutetaan ja vastustetaan seuraavaa kolmea eri päädiskurssia hyödyntäen: 1) tarkoitus pyhittää keinot, 2) ylisukupolvisuus sekä 3) arvo- ja moraalit. Tulokset osoittavat, että kuritusväkivaltaa oikeutetaan korostamalla kasvatuksen hyvää lopputulosta, kuritusväkivallan luonnollisuutta kasvatustieteenä ja vetoamalla ylisukupolvisiin tapoihin. Kuritusväkivaltaa vastustetaan puolestaan tieteellisin perustein, korostamalla ylisukupolvisten toimintamallien haitallisuutta lapsen kannalta ja puhumalla kuritusväkivallasta liiallisena vallankäyttönä. Kuritusväkivallan vastustamisessa vedotaan lisäksi siihen, että teot ovat vastoin kuritusväkivallasta säädettyjä lakeja sekä vastoin yleisesti hyväksytyjä arvoja ja moraalit.

Tutkimustulokset ovat merkityksellisiä, sillä kuritusväkivallasta puhuttaessa käytettävät diskurssit ylläpitävät tietynlaisia asenteita ilmiötä kohtaan. Tulosten avulla voidaankin ymmärtää paremmin kuritusväkivallan taustalla olevia asenteita ja pyrkiä muokkaamaan niitä, jotta lasten ei tarvitsisi kohdata väkivaltaa kotiympäristössään. Diskurssianalyysin tuloksista nousevia teemoja on myös mahdollista hyödyntää sosiaalityön käytännössä, kun käydään keskustelua tukea tarvitsevien perheiden kanssa. Kuritusväkivaltaan johtavien tilanteiden ennaltaehkäisyn kannalta voisi olla toimivaa keskustella esimerkiksi vanhemman vastuusta, eri kasvatustieteen hyödyistä ja haitoista sekä omassa lapsuudessa koetuista, omien vanhempien käyttämistä kasvatustieteen menetelmistä. Jatkotutkimuksen kannalta olisi hyödyllistä tarkastella tuloksista selvinneiden asenteiden yhteyttä kuritusväkivallan tekoihin vielä yksityiskohtaisemmin. Tämä voisi tuottaa merkityksellistä tietoa, jolla vaikuttaa kuritusväkivallan vähentämiseen Suomessa.

Avainsanat: kuritusväkivalta, sosiaalityö, diskurssianalyysi

Tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin OriginalityCheck –ohjelmalla.

ABSTRACT

Riikka Hirvonen: "Discipline Makes a Good Citizen". Discourse Analysis on Attitudes on Disciplinary Violence in Vauva.fi Internet Forum.

Master's theses

Tampere University

Supervisor: Paula Vasara

Social Work

April 2023

Although attempts have been made for decades to reduce disciplinary violence of children in Finland, qualitative analysis of the attitudes underlying the phenomenon are rather few. This thesis employs discursive analysis in order to illuminate how disciplinary violence is depicted in the internet forum called "Vauva.fi". The aim of this thesis is to portray the contemporary view of disciplinary violence by examining the discourses and manners of speaking used to justify and object the use of disciplinary violence in the forum. The examination of the use of the discourses simultaneously exposes the attitudes connected to disciplinary violence. Social constructionism offers the theoretical framework for the thesis and by employing it, the thesis illustrates how both the use of discourses and linguistic choices create a continuously renewed understanding of disciplinary violence as a phenomenon. The material for the analysis is from discussions concerning disciplinary violence in "Vauva.fi" internet forum. When the material was downloaded, one of the discussions had 63 comments and the other 183 comments. From this discussion material, eleven examples have been chosen to exemplify the main discourses distinguished as the result of the analysis.

As a result of the discourse analysis, three main discourses that are employed in justifying and objecting the use of disciplinary violence are identified. These discourses are: 1) the ends justify the means, 2) transgenerationality, and 3) values and moral. The results illustrate that disciplinary violence is justified by highlighting the good outcome of parenting and the naturality of disciplinary violence as a parenting method and by alluding to transgenerational customs. On the other hand, disciplinary violence is objected by scientific arguments, by emphasizing the harmfulness of the transgenerational customs for the child and by describing disciplinary violence as excessive use of force. It is also objected by stating that the acts are against the legislation on disciplinary violence and the generally accepted values and moral.

The results of this thesis are of value since, when speaking of disciplinary violence, the use of discourses maintain certain attitudes towards the phenomenon. The results aid in understanding better the attitudes underlying disciplinary violence and in trying to modify these attitudes so children do not have to face violence in their home environment. The themes emerging from the results of the discourse analysis can also be utilized in the practices of social work when discussing with families that need support. In order to prevent situations leading to disciplinary violence, it might be beneficial, for instance, to discuss about the responsibilities connected to the role of a parent, the advantages and disadvantages of different parenting methods and the parenting methods used by the parent's own parents in the parent's childhood. For further studies it would be useful to examine the relationship between the attitudes emerging from the analysis and acts of disciplinary violence in more detail. This might lead to valuable information that could aid in reducing disciplinary violence in Finland.

Keywords: disciplinary violence, social work, discourse analysis

The originality of this thesis has been checked using the Turnitin OriginalityCheck service.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	5
2	LASTEN KURITUSVÄKIVALTA	7
2.1	Katsaus kuritusväkivallan käsitteeseen	7
2.2	Kuritusväkivallan yksilölliset ja yhteiskunnalliset vaikutukset	10
2.3	Kuritusväkivaltaa koskeva järjestötyö ja tutkimus.....	13
3	KASVATUS.....	17
3.1	Kuritusväkivaltaan kytkeytyvät kasvatusasenteet	17
3.2	Lapsen oikeus turvalliseen kasvuympäristöön	22
4	TUTKIMUSASETELMA	27
4.1	Tutkimuskysymys	27
4.2	Aineiston kuvaus ja aineiston analyysi	28
4.3	Diskurssianalyysi ja sosiaalinen konstruktionismi analyysin viitekehyksenä	30
4.4	Tutkimusetiikka.....	34
5	KURITUSVÄKIVALTA OIKEUTTAVAT JA VASTUSTAVAT DISKURSSIT	36
5.1	Tarkoitus pyhittää keinot -diskurssi	37
5.2	Ylisukupolvisuuden diskurssi.....	45
5.3	Arvo- ja moraalidiskurssi	51
6	JOHTOPÄÄTÖKSET	57
7	KIRJALLISUUS.....	64

KUVIOT

Kuvio 1. Kyselyn tuloksia kuritusväkivallan ylisukupolvisuudesta.	12
Kuvio 2. Suomalaisten asenteet kuritusväkivaltaa kohtaan.	18
Kuvio 3. Kuinka moni kyselyyn vastanneista näkee eri kuritusväkivallan muodot erittäin tai melko haitallisina lapsen kehityksen kannalta.	20
Kuvio 4. Pää- ja aladiskurssit.....	36

1 JOHDANTO

Lastensuojelun Keskusliiton verkkojulkaisusta käy ilmi, että vuonna 2017 tehdyssä kyselyssä 41 % suomalaisista vanhemmista kertoo käyttäneensä lastensa kasvatuksessa jotain lievän tai vakavan kuritusväkivallan muotoa, kuten tukistamista, sormille näpätystä, läimäytystä, piiskaamista tai väkivallalla uhkailua (Hyvärinen 2017, 15–16). Toisessa kuritusväkivaltaa käsittelevässä tuoreessa selvityksessä käy ilmi, että 32 % kyselyyn vastanneista vanhemmista tarttuvat kovakouraisesti kiinni lapseen tai retuuttavat lasta usein tai joskus. Kyseinen kuritusväkivallan muoto on kasvanut aiempaan, vuoden 2017 kyselyyn nähden. (Paasivirta 2021, 4.) Nämä tutkimukset osoittavat, ettei kuritusväkivalta ole ilmiönä jäänyt täysin historiaan, vaikka se kiellettiin yksityistalouksissa lailla jo vuonna 1984 (laki lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta 361/1983, 1 §). Viime vuosikymmeninä lasten kokemat perheen sisällä tapahtuvat väkivallan kokemukset ovat kuitenkin selkeästi laskeneet (esim. Fagerlund ym. 2014, 48–55). Yhtenä suurena tekijänä kuritusväkivallan vähenemisen taustalla voidaan nähdä olevan muutos ihmisten kasvatusasenteissa, joihin pitkäjänteisellä lasten oikeuksien edistämällä on pystytty vaikuttamaan (Paasivirta 2021, 7).

Tutustuin itse kuritusväkivallan tematiikkaan heti ensimmäisessä sosiaalityöntekijän tehtävässäni lapsiperheiden sosiaalityössä. Huomasin, että lasten kuritusväkivaltaa ja erityisesti sitä koskevia epäilyjä tuli vastaan yllättävän paljon lyhyen työsuhteen aikana. Pohdin itsekseni syitä lapsiin kohdistuvan kuritusväkivallan taustalla. Erityisesti mietin, voiko ihmisten erilaiset kasvatusasenteet vaikuttaa ilmiön taustalla vielä tänä päivänä, kun kuritusväkivallan kriminalisoinnista on kulunut jo lähes 40 vuotta. Kuritusväkivallan tematiikkaa kohtaan kokemani henkilökohtaisen kiinnostuksen vuoksi päädyin tutkimaan aihetta omassa pro gradu -tutkielmassani.

Ilmiönä lapsiin kohdistuva väkivalta on merkityksellinen sosiaalityön kannalta, sillä lastensuojelun tarkoituksena on turvata lapsen turvallinen kasvuympäristö ja tasapainoinen kehitys (lastensuojelulaki 417/2007, 1 §). Sekä lapseen kohdistuva fyysinen että henkinen väkivalta vaarantavat lapsen turvalliset kasvuolosuhteet, minkä vuoksi kuritusväkivallan ilmiöön on puututtava viranomaisten toimesta. Tämän lisäksi kaikilla lasten ja nuorten kanssa työskentelevillä on lastensuojelulain (417/2007, 25 §) mukaan ilmoitusvelvollisuus lastensuojeluun sekä poliisille, jos käy ilmi tai epäilee lapseen kohdistuvaa väkivaltaa. Myös esimerkiksi sosiaalihuoltolain mukaisessa palvelutarpeen arviossa selvitetään, onko lapsi kokenut perheen sisäistä väkivaltaa. Lapset tarvitsevat heikommassa

asemassa olevana asiakasryhmänä erityistä suojelua väkivallalta. Tämän vuoksi erityisesti lapsen parissa työskentelevien viranomaisten on tärkeä ymmärtää ja tunnistaa lapsiin kohdistuvia väkivallan muotoja – kuten kuritusväkivaltaa – paremmin.

Keskityn tässä tutkielmassa tarkastelemaan kuritusväkivaltaan kytkeytyviä kasvatusasenteita suomalaisen yhteiskunnan kontekstissa, hyödyntämällä diskurssianalyysin menetelmää. Tutkielmasta saatavan tiedon tavoitteena on tuoda näkyväksi sitä, millaisia asenteita kuritusväkivaltaan kytkeytyy ja millaisiin asenteisiin tulisi vaikuttaa, jotta kuritusväkivalta vähenisi. Diskurssianalyysi menetelmänä mahdollistaa edellä mainittujen asioiden tutkimisen, sillä sen avulla voidaan tarkastella yksityiskohteisemmin sitä, miten kuritusväkivallasta puhutaan keskustelufoorumilla. Tekemäni diskurssianalyysin keskiössä on tutkia myös sitä, millaisin diskurssein eli merkityssysteemein ihmiset oikeuttavat tai vastustavat kuritusväkivallan käyttöä. Juuri kyseisten diskurssien käyttötapoja analysoimalla päästään käsiksi siihen, millaisia asenteita Vauva-fi-keskustelufoorumille kirjottaneilla ihmisillä on kuritusväkivaltaa kohtaan. Tutkielmani tarkoituksena onkin lisätä ymmärrystä kuritusväkivallan ilmiöstä, tarkastelemalla siihen liittyviä kasvatusasenteita. Tavoitteena on lisäksi, että sosiaalityöntekijät ja muut lasten parissa työskentelevät ammattilaiset voisivat hyötyä tuloksista. Parempi ymmärrys kuritusväkivallan ilmiöstä voi esimerkiksi auttaa sosiaalityöntekijää löytämään sopivampia tuen vaihtoehtoja perheille, joissa on joko ollut kuritusväkivaltaa tai joissa perheen arjen kuormittavuus nousee selkeäksi riskitekijäksi kuritusväkivallan kannalta.

2 LASTEN KURITUSVÄKIVALTA

Suomalaisten kasvatusasenteita sekä kuritusväkivallan käyttöä kartoittaneen selvityksen mukaan tietoisuus kuritusväkivallan laittomuudesta on viime vuosina heikentynyt Suomessa. Lisäksi suhtautuminen kuritusväkivaltaa kohtaan on muuttunut sallivammaksi, erityisesti kysymyksissä henkisen ja fyysisen kuritusväkivallan haitallisuudesta lapsen kehitykselle. Kuritusväkivallan käyttöön liittyvässä positiivisessa kehityksessä on otettu siis hieman takapakkia edelliseen selvitykseen verrattuna (Paasivirta 2021, 4, 23.) Tämä korostaa sitä, että tietoisuutta lasten kohtaamasta kuritusväkivallasta on edelleen lisättävä aktiivisesti, jotta yhdenkään lapsen ei tarvitsisi kokea pelkoa tai turvattomuutta omassa kasvuympäristössään. Kuritusväkivallan tietoisuuden lisäämiseksi keskityn tässä luvussa määrittelemään kuritusväkivallan käsitettä sekä avaamaan lukijalle sitä, miksi olen valinnut käyttää juuri kyseistä käsitettä pro gradu -tutkielmassani. Kuvaan kuritusväkivaltaa lapsiin kohdistuvina väkivallan tekoina ja määrittelen lapset tutkielmassani lastensuojelulain (417/2007, 6 §) mukaisesti alle 18-vuotiaiksi. Kuritusväkivallan tietoisuuden lisäämiseksi olen valinnut käsitellä myös kuritusväkivallan haitallisia vaikutuksia niin yksilöllisellä kuin yhteiskunnallisella tasolla. Luvun lopuksi esittelen kuritusväkivallan tematiikkaan liittyvää yhteiskunnallista järjestötyötä sekä avaam hieman aiempaa tutkimusta, joka on lähellä omaa asenteita tarkastelevaa näkökulmaani kuritusväkivaltaan.

2.1 Katsaus kuritusväkivallan käsitteeseen

Sosiaali- ja terveysministeriön (2010, 16) kansallisessa lapsiin kohdistuvan kuritusväkivallan vähentämistä tavoittelevassa toimintaohjelmassa määritellään kuritusväkivallan käsitettä seuraavasti:

Kuritusväkivalta on toimintaa, jolla aikuinen pyrkii fyysisistä ylivoimaa käyttäen aiheuttamaan lapselle kipua tai epämukavan olon mutta ei fyysisistä vammaa, rangaistakseen, tai säädelläkseen lapsen käyttäytymistä.

Kuritusväkivalta määritellään usein tietoisesti sekä harkituksi toiminnaksi, mutta se voi tapahtua myös hetkittäisen tunnekuohun vallassa, jolloin tarkoituksena ei ole ollut pyrkiä väkivaltaan (Sosiaali- ja terveysministeriö 2019, 197). Kuritusväkivaltaa on pidetty aikaisemmin historiassa kasvatuksellisesti hyväksyttävänä, oikeutettuna sekä monesti välttämättömänä keinona rankaista lasta, joka on toiminut aikuisen mielestä väärin. Tämän lisäksi kasvatusta on nähty aikaisemmin hyvin yksityisenä sekä perheen sisäisenä asiana, minkä vuoksi kuritusväkivaltaan on puututtu vain äärimmäistä laiminlyöntiä ilmetessä. (Heinonen 2015, 271; Sosiaali- ja terveysministeriö 2010, 16.) Lapseen kohdistuva ruumiillinen väkivalta on kuitenkin kriminalisoitu suomalaisissa yksityistalouksissa jo vuonna 1984 (laki lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta 361/1983, 1 §), minkä jälkeen myös viranomaisten ilmoitusvelvollisuutta lapsen kaltoinkohteluepäilyissä on kiristetty useaan otteeseen (Sosiaali- ja terveysministeriö 2019). Lastensuojelulaissa (417/2007, 25 §) ilmoitusvelvollisuus sisältää velvollisuuden ilmoittaa salassapitosäännösten estämättä viipymättä hyvinvointialueelle, jos muun muassa lapsen olosuhteet vaarantavat hänen kehitystään. Lisäksi lasten kanssa työskenteleviä viranomaisia veloitetaan ilmoittamaan poliisille, jos epäilee, että lapseen on kohdistettu väkivaltaa (lastensuojelulaki 417/2007, 25 §). Tämä väkivalta sisältää myös kuritusväkivallan kohdistamisen lapseen.

Osassa tieteellisistä julkaisuista puhutaan lievistä ja vakavasta lapsiin kohdistuvasta fyysisestä väkivallasta, joissa lievällä fyysisellä väkivallalla tarkoitetaan kuritusväkivaltaa (esim. Fagerlund ym. 2014; Julin 2021a; Sosiaali- ja terveysministeriö 2019; Sosiaali- ja terveysministeriö 2010; Walker ym. 2022). Lieväksi ruumiilliseksi kuritukseksi lasketaan usein esimerkiksi luunapin antaminen, tönnäminen, ravistelu, tukistaminen ja läimäyttäminen, kun taas vakava fyysinen väkivalta nähdään pahoinpitelyinä (Sosiaali- ja terveysministeriö 2010). Vakavaan fyysiseen pahoinpitelyyn liittyy monesti hoitoa vaativien vammojen aiheutumista, jos lasta on lyöty jonkun välineen, esimerkiksi remmin avulla. Kuritusväkivallan ja fyysisen pahoinpitelyn rajanveto on usein haasteellista, ja määrittelyyn voi vaikuttaa esimerkiksi se, kuinka toistuvia väkivallan teot ovat olleet. Kuitenkaan aikuisen lapselle aiheuttamaa sekä vammoihin johtavaa vakavaa fyysistä pahoinpitelyä ei luokitella enää kuritusväkivallaksi. Tällöin kyse on selkeästi pahoinpitelystä. (Mt., 36–37.) Kuritusväkivaltaa ei ole myöskään lapsen rajoittamistilanteissa tarkoituksenmukainen voimankäyttö, kuten lapsen estäminen satuttamasta itseään. Tämän lisäksi lapsen laiminlyönti tahattomasti, kuten vanhemman sairastuessa psykisesti, ei ole kuritusväkivaltaa. Kyseisen tilanteen voi erottaa kuritusväkivallasta siten, että tavoitteena ei ole säädellä lapsen käyttäytymistä tai rankaista lasta kasvatustieteessä. (Hyvärinen 2017, 5.)

Kuritusväkivalta on laajemmin suomenkielisissä julkaisuissa (esim. Fagerlund ym. 2014; Hyvärinen 2017; Julin 2021a) vakiintunut käsite, jolla kuvataan aikuisen kasvatuksellisessa mielessä kohdistamaa väkivaltaa lapsiin. Kuritusväkivallalla on myös muita rinnakkaisia käsitteitä, kuten *ruumiillinen*

kuritus, ruumiillinen rankaiseminen, fyysinen kuritus ja kuritus (Sosiaali- ja terveysministeriö 2010, 16). Englanniksi kuritusväkivaltaan viitataan muun muassa käsitteillä *corporal punishment* ja *disciplinary violence*, joista jälkimmäinen vastaa enemmän suomenkielisessä tutkimuksessa käytössä olevaa kuritusväkivallan käsitettä. Englanninkielinen *disciplinary violence* -käsite painottaa kuritusväkivallan käsitteen tavoin tekojen vakavuutta, sillä niihin sisältyy väkivalta-sana. (Heinonen 2015, 272.) Käyttämällä väkivalta-sanana sisältävää termiä, halutaan korostaa kuritusväkivallan ei-hyväksyttävää luonnetta sekä muuttaa käsityksiä ilmiöstä, jotta teot nähtäisiin kasvatuksellisen rankaisemisen sijaan oikeudellisesti tuomittavana väkivallan tekoina (Julin 2021a, 27–28). Väkivalta-sanana käyttäminen sisältää myös ajatuksen siitä, että teot ovat tahallisia ja niillä on selkeä intentio. Kuritusväkivallasta puhuminen tuo siis myös esiin sen, että toiminnalla on tavoite: lapsen rankaisu tai kasvatuksellinen motiivi. (Paavilainen 2021, 33.) Aiemmin käytössä olleet termit ruumiillinen kuritus tai englanninkielinen *corporal punishment* viittaavat puolestaan siihen, että kontekstin mukaan aikuisen teko on voitu oikeuttaa kasvatusmielessä helpommin, kun taas väkivalta sanana ei jätä teon oikeutukselle tilaa (Heinonen 2015, 271–272).

Käsitteiden valinnan tarkka pohtiminen on hyvin tärkeää, kun on kyseessä kuritusväkivallan kaltainen sensitiivinen aihe. Suvi Ronkainen (2017, 17–18) kuvaa väkivallan terminä olevan arvoitettu ilmaus, joka sisältää moraalisen kannanoton tekojen vääryydestä. Väkivallan käsitettä moraalisesti arvioidaan jatkuvasti ja sen voidaan katsoa olevan kulttuurisen, historiallisen ja sosiaalisen neuvotteluiden tulos. Samalla puolestaan käsitteen saamat kulttuuriset merkitykset ohjaavat meitä kutsumaan tiettyjä ilmiöitä väkivallaksi eli määrittelemään väkivallan rajoja uudelleen. Voidaan ajatella, että kuritusväkivallan kriminalisointi on esimerkki siitä, kuinka aikuisten lapsiin kohdistaman kurituksen nimeäminen rikokseksi muuttaa vähitellen ymmärrystä ilmiöstä ja se nähdään merkitysneuvottelujen seurauksena väkivaltana. (Ronkainen 2017, 17–18.) Ajatus on samansuuntainen sosiaalisen konstruktionismin teorian kanssa, jonka mukaan käyttämässämme kielessä uusinnetaan jatkuvasti ilmiöiden saamia merkityksiä (Burr 2015). Uskonkin, että myös tiedeyhteisössä tehtävillä käsittevalinnoilla on valtaa muokata eri ilmiöiden saamia merkityksiä yhteiskunnallisella ja kulttuurisella tasolla. Tutkimuksessa kielellisten valintojen merkitys korostuu erityisesti, kun puhutaan sensitiivisistä aiheista, kuten kuritusväkivallasta. Tämän vuoksi olen tehnyt tietoisesti valinnan käyttää kuritusväkivallan käsitettä omassa pro gradu -tutkielmassani.

2.2 Kuritusväkivallan yksilölliset ja yhteiskunnalliset vaikutukset

Kuritusväkivallan haitalliset vaikutukset lapsen kannalta ovat kiistattomia ja etenkin toistuvasta väkivallasta voi seurata sekä lyhyen että pitkän aikavälin haittoja väkivallan kohteena olleelle henkilölle (Krug ym. 2005, 90). On hyvä tunnistaa, että ensinnäkin jo asetelma, jossa auktoriteettiasemassa oleva fyysisesti ylivoimainen aikuinen kohdistaa väkivaltaa alisteisessa asemassa olevaan lapseen, on hyvin vahingollinen lapselle. Toiseksi lapsella ei ole ”kuritustilanteen” suhteen määrittelyoikeutta, sillä aikuinen päättää, missä tilanteissa lapsi on rikkonut sääntöjä ja tulee rangaistuksi. Kolmanneksi etenkin pieni lapsi ei välttämättä ymmärrä kuritusväkivallan syy-seuraussuhteita, jolloin lapsi saattaa joutua elämään arkea jatkuvassa väkivallan pelossa. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2010, 35.) Tällainen jatkuva pelon ilmapiiri sekä kuritusväkivallan teot aiheuttavat erilaisia menetyksiä, pettymystä ja negatiivisia tunteita lapselle (Lepistö & Paavilainen 2011, 222). Pelon kokemukset voivat lisäksi käynnistää kehon tuottamaan kroonista toksista stressiä, minkä tiedetään olevan yhteydessä somaattiseen ja psyykkiseen sairastumiseen myöhemmällä iällä (Oh ym. 2018).

Kuritusväkivalta voi aiheuttaa lapselle myös lukuisia psyykkisiä seurauksia, esimerkiksi psyykkistä kärsimystä ja nöyryytystä (Sosiaali- ja terveysministeriö 2010, 36). Väkivallan mahdolliset seuraukset voivat vaihdella muun muassa lapsen kehitystasosta, tekojen toistuvuudesta, ennakoitavuudesta ja väkivallan voimakkuudesta riippuen. Erityisesti pitkäaikaisseurauksina lapsena koetut väkivallan teot saattavat altistaa tulevaisuudessa mielenterveyden häiriöille ja jopa vakaville psyykkisille sairauksille (Sosiaali- ja terveysministeriö 2019, 201). Esimerkkinä tällaisista vakavista väkivallan teoista ovat posttraumaattinen stressihäiriö, masennus, ahdistuneisuus ja itsetuhoisuus. Astetta lievempinä haitallisina seurauksina kuritusväkivaltaa kokeneilla lapsilla saattaa esiintyä myös heikompa koulusuoriutumista tai lapsi saattaa kärsiä heikosta itsetunnosta sekä häpeän ja syyllisyyden tunteista. (Krug ym. 2005, 90–91.)

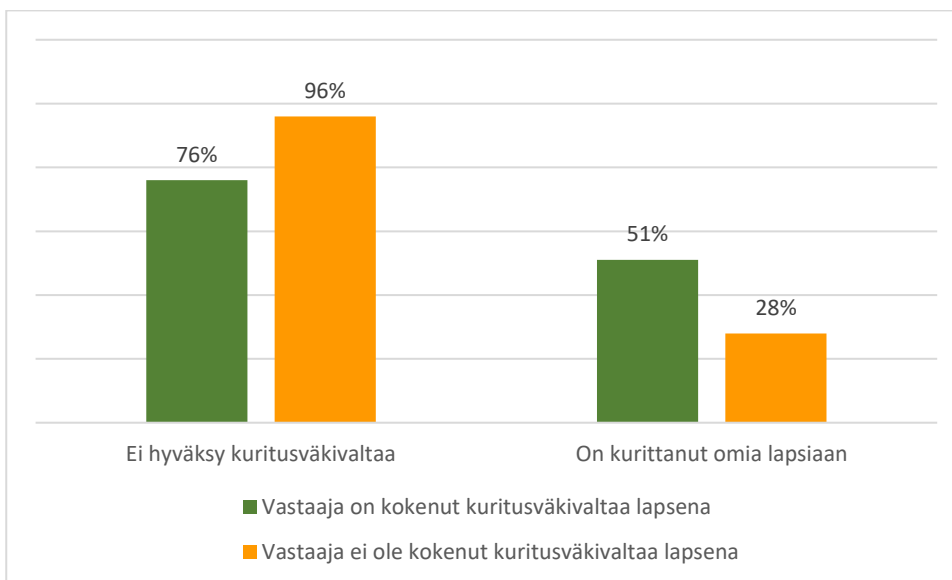
Psyykkisten seurausten lisäksi kuritusväkivalta voi aiheuttaa myös eriasteisia ruumiillisia vammoja, kuten luumurtumia tai pään alueen vammoja. Pahimmissa tapauksessa fyysiset vammat voivat johtaa jopa kuolemaan. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2019, 37, 201.) WHO:n maailman väkivaltaa ja terveyttä käsittelevän raportin mukaan lasten kuolemaan johtavia kuritusväkivaltatapauksia tapahtuu paljon maailmanlaajuisesti ja kuolemantapauksia seurataan pääosin kuolinsyy- ja kuolleisuustilastoista. Ilmiön laajuuden arviointi on kuitenkin hyvin haasteellista rutiininomaisten kuolinsyytely-

ten vuoksi, joissa tapahtuu paljon kuolinsyyn luokitteluvirheitä. Kuritusväkivallan seurauksena kuol- leiden lasten kuolinsyiksi saatetaan virheellisesti ilmoittaa esimerkiksi kätkytkuoolema tai onnetto- muus. Raportin mukaan on havaittu, että vanhempien pahoinpitelyiden seurauksena tapahtuneet kuo- lemantapaukset ovat olleet jokaisessa tutkimusmaassa paljon yleisempiä, kuin virallisista tilastoista on käynyt ilmi. (Krug 2005, 79.)

Kuritusväkivallalla voi olla myös laajempia, yhteiskunnallisella tasolla vaikuttavia haitallisia seu- rauksia. Tästä esimerkkinä on Vincent J. Felittin ja kollegoidensa (2019) tekemä noin 9 500 vastaajan yhdysvaltalainen tutkimus, jossa tutkitaan lapsuuden kaltoinkohtelun kokemusten yhteyttä aikuisten kuolemiin johtaviin tekijöihin. Tutkimuksen mukaan kuritusväkivallalla ja muilla haitallisilla lapsuu- den kokemuksilla on havaittu olevan selkeä kumulatiivinen yhteys yksilön terveysriskikäyttäytymi- seen ja erilaisille kansanterveys sairauksille. Terveysriskikäyttäytyminen voi alkaa jo nuoruudesta ja se voi olla esimerkiksi päihteiden riskikäyttöä, masentuneisuutta tai itsetuhoista käyttäytymistä. Ku- ritusväkivaltaa kokeneiden kohonnut riski kansanterveys sairauksille sisältää puolestaan esimerkiksi kohonneen riskin sydän- ja verisuonitauteihin, syöpään sekä kroonisiin keuhko- ja maksasairauksiin. Tämä aiheuttaa yksilöön kohdistuvien haitallisten vaikutusten lisäksi taloudellisia kustannuksia, kun riski erilaisille kansanterveys sairauksille, mielenterveyden sairauksille, riskikäyttäytymiseen ja syr- jäytymiseen kasvaa. (Felitti ym. 2019, 774.) Tutkimus osoittaa, että kuritusväkivalta ei kohdistu ongelmana vain yksilöihin, vaan koko yhteiskuntaan. Kuritusväkivallan ennaltaehkäisemisestä hyö- tyy niin yhteiskunta kuin yksilökin.

Monet vanhemmat saattavat oikeuttaa itselleen kuritusväkivallan ja jatkaa sitä ”kasvatusmenetel- mänä”, koska he eivät ole tietoisia väkivaltaisen kasvatuksen haitallisista vaikutuksista lapsen kan- nalta (Ofoha & Ogidan 2020, 90; Sosiaali- ja terveysministeriö 2010, 18). Tieto syistä kuritusväki- vallon taustalla osoittaa, että kuritusväkivallan haitallisuudesta on tärkeää puhua vanhempien kanssa sekä informoida yhteiskunnallisella tasolla, kuten monien toimintaohjelmien tavoitteena on (esim. Sosiaali- ja terveysministeriö 2010). Kuritusväkivallan haitalliset vaikutukset eivät ulotu myöskään pelkästään yksilölle haitallisiin fyysisiin ja psyykkisiin seurauksiin, vaan kyse voi olla myös lapsena sisäistetyistä toimintamalleista. Pelkästään kasvatusmenetelmänä kuritusväkivalta saattaa opettaa lapselle, että konfliktitilanteita on hyväksyttävää ratkoa väkivallalla (Sosiaali- ja terveysministeriö 2010, 38). Tämän tyyppisen ajatusmallin sekä laajemmin kuritusväkivallan on havaittu olevan yli- sukupolvista. Esimerkiksi Eija Paavilainen (2021, 33–34) tuo esiin, että vanhemman lapsena kokema kaltoinkohtelu ja kuritusväkivalta ovat riskitekijöitä toimintamallin jatkamiselle omien lasten koh- dalla. Tämä liittyy siihen, että vanhemman kokema väkivalta saattaa vaikuttaa heikentävästi vanhem- man resursseihin sekä voimavaroihin vastata arjessa vastaan tuleviin haasteisiin (Savage ym. 2019).

Edellä mainitun kaltaisen voimavaroihin kytkeytyvän tutkimustiedon lisäksi kuritusväkivaltaa oikeuttavien asenteiden on havaittu olevan ylisukupolvisia tutkimuksissa. Esimerkiksi Lastensuojelun keskusliiton toteuttaman kyselyn vastaajista (1 011 vastaajaa), jotka eivät ole kohdanneet kuritusväkivaltaa lapsena 96 prosenttia ei käyttäisi myöskään itse kuritusväkivaltaa (kuvio 1). Sama luku on kuritusväkivaltaa kokeneilla 76 prosenttia. Tämän lisäksi kuritusväkivaltaa kokeneista 51 prosenttia on kurittanut omia lapsiaan, kun taas vastaajista, jotka eivät ole kokeneet kuritusväkivaltaa 28 prosenttia on kurittanut omia lapsiaan. (Paavilainen 2021, 34.) Tulokset osoittavat siis, että kokemukset kuritusväkivallan uhriksi joutumisesta vaikuttavat asenteisiin ja suhtautumiseen kuritusväkivaltaa kohtaan. Asenteet puolestaan vaikuttavat siihen, käyttääkö vanhempi kuritusväkivaltaa kasvattaessaan omia lapsiaan (Hyvärinen 2017, 24).

Kuvio 1. Kyselyn tuloksia kuritusväkivallan ylisukupolvisuudesta (Paavilainen 2021, 34).

Kuritusväkivallan ylisukupolvisuudesta saatavilla olevasta tutkimustiedosta voidaan tulkita, että kuritusväkivallan haitallisista vaikutuksista informointi on merkityksellistä, jotta siihen kytkeytyviä asenteita voidaan muokata. Informaation lisäämisen ohella myös vanhempien tukeminen haastavissa tilanteissa on merkityksellistä, sillä se antaa toisin toimimisen mahdollisuuksia arkeen ja siten myös ennaltaehkäisee kuritusväkivaltaa. Tämän vuoksi erityisesti perheiden kanssa tehtävällä sosiaalityöllä

on mahdollisuus vaikuttaa kuritusväkivallan vähenemiseen. Tulevassa kasvatuksen ja sosiaalityön yhteyttä käsittelevässä luvussa keskitytään tarkastelemaan tarkemmin sosiaalityön roolia kasvatuksessa ja perheiden tukemisessa.

2.3 Kuritusväkivaltaa koskeva järjestö ja tutkimus

Kuritusväkivalta on sekä Suomessa että maailmalla kansainvälisesti hyvin tutkittu aihe. Etenkin erilaiset laajemmat tutkimushankkeet aiheesta pohjautuvat monesti perustavanlaatuisiin ihmisoikeusky-symyksiin ja lasten suojelemiseen väkivallan eri muodoilta. Lasten suojelemiseksi tehdyistä sopimuksesta todennäköisesti tunnetuin on Yhdistyneiden Kansakuntien (YK) vuonna 1990 voimaana astunut Lapsen oikeuksien yleissopimus, jossa YK velvoittaa jäsenvaltioitaan sitoutumaan muun muassa lasten hoivan ja huolenpidon turvaamiseen. Sopimus velvoittaa myös suojaamaan lasta fyysisen ja henkisen väkivallan kaikilta muodoilta. (UNICEF 2023.) Lapsen oikeudet ovat kuritusväkivallan kriminalisoinnin ohella tärkeä oikeudellinen kannanotto väkivallattoman kasvatuksen edistämiseksi. Kansainvälisesti UNICEF on puolestaan tunnetuin lapsen oikeuksia puolustava järjestö, jonka perustana toimii YK:n Lapsen oikeuksien yleissopimus. UNICEF tukee erityisesti lasten kohtaamasta väkivallasta tehtävää tutkimusta kansainvälisesti sekä kampanjoi maailmanlaajuisesti levittääkseen tutkimustyön avulla saatavaa informaatiota. (UNICEF 2022.)

Myös kansanterveysjärjestö WHO on tehnyt maailmanlaajuisesti kattavan raportin väkivallan ehkäisystä, joka on yksi kansanterveystyön keskeisiä tavoitteita. Raportti sisältää kattavan osan vanhempien lapsiin kohdistamasta väkivallasta ja laiminlyönnistä. Kansainvälisten raporttien tavoitteena on vähentää väkivaltaa maailmassa tiedottamalla ilmiön laajuudesta sekä kehottamalla jäsenvaltioita toimenpiteisiin väkivallan vähentämiseksi. Kansainväliset raportit ovat kuritusväkivallan tutkimuksessa hyödyllisiä informaation lähteitä, sillä ne koostuvat usein koko maailman kattavista, alueellisista ja maakohtaisista tiedoista, jotka saadaan esimerkiksi kuolleisuus- ja kuolinsyytietokannoista. (Krug ym. 2005.) Esimerkiksi edellä kuvatun laisia WHO:n tai UNICEF:n laajoja tutkimusmateriaaleja hyödynnetään suuressa osassa kuritusväkivaltaa koskevista artikkeleista kuvaamaan lasten kokemaa väkivaltaa laajempänä ilmiönä (esim. Alampay ym. 2022; Baniamin 2022; Julin 2021a; Seppälä ym. 2021). Ne ovat myös tärkeitä osoittamaan kuritusväkivallan globaalia puolta.

Suomen kontekstissa muun muassa Lastensuojelun Keskusliitto sekä Sosiaali- ja terveysministeriö ovat toteuttaneet sekä omilla tahoillaan että yhteistyönä laajoja tutkimushankkeita ja toimintasuunnitelmia saadakseen dataa kuritusväkivallasta sekä vähentääkseen sen esiintyvyyttä Suomessa (ks. Hyvärinen 2017; Paasivirta 2021; Sosiaali- ja terveysministeriö 2010; Sosiaali- ja terveysministeriö 2019). Sauli Hyvärisen (2017, 7) mukaan kuritusväkivaltaan kytkeytyvien asenteiden kehitystä on tutkittu Suomessa laajemmin kuin missään muualla. Esimerkiksi Lastensuojelun Keskusliitto on ollut 1980-luvulta lähtien mukana selvittämässä suomalaisten asenteita kuritusväkivaltaa kohtaan sekä toteuttanut itse aktiivisesti asenteiden tutkimusta 2000-luvulta lähtien Älä lyö lasta -kampanjaa varten, joka sai alkunsa vuonna 1981 Lastensuojelun Keskusliiton, sosiaalihuollon ja lääkintöhallituksen yhteistyöstä. Kyselytutkimusten data on merkittävää, sillä samoja asenteita tutkivia kysymyksiä on pystytty toistamaan useaan otteeseen, mikä on mahdollistanut tulosten vertailemisen ja asenteiden kehityksen tarkastelemisen ajassa. (Hyvärinen 2017.) Edellä mainitun kaltaiset laajat vanhempien asenteita tutkivat kyselyaineistot sisältävät kuitenkin pääosin asenteiden määrällistä jakautumista, joissa perustelut asenteiden taustalla jäävät puuttumaan. Ne kertovat silti kuritusväkivallan kannalta tärkeää tietoa siitä, miten ihmiset suhtautuvat eri aikoina kuritusväkivallan eri muotoihin. Toistuvat asennemittaukset kertova lisäksi, onko suuremmilla lapsiin kohdistuvan väkivallan ehkäisyyn pyrkivillä toimintasuunnitelmilla vaikutusta siihen, miten kuritusväkivallasta ajatellaan Suomessa (esim. Paasivirta 2021, 7).

Suomessa on käynnissä tällä hetkellä myös useampia hankkeita ja toimintasuunnitelmia lasten kohtaaman väkivallan vähentämiseksi. Esimerkiksi Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksella on vuosille 2018–2025 ajoitettu kansallinen lasten ja nuorten turvallisuuden edistämiseen tähtäävä tavoite- ja toimenpidesuunnitelma. Ohjelman tavoitteena on ehkäistä muun muassa alaikäisten tapaturmia, itsemurhia ja kuritusväkivaltaa sekä vaikuttaa erilaisiin lasten turvallisuuteen liittyviin riskitekijöihin, kuten kulttuuriin, sosioekonomiseen taustaan tai etnisyyteen. (Korpilahti 2018, 7.) Myös Sosiaali- ja terveysministeriöllä (2019) on ajankohtainen väkivallan ennaltaehkäisyyn ja minimoimiseen vuosina 2020–2025 tähtäävä toimenpidesuunnitelma ”Väkivallaton lapsuus”. Erityisesti kuritusväkivallan suhteen toimenpidesuunnitelmassa keskitytään sen ennaltaehkäisyyn, esimerkiksi tiedottamalla vanhempiä kuritusväkivallan seurauksista ja tukemalla vanhemmuutta muun muassa neuvolapalveluiden avulla. Edellä mainitut hankkeet ovat laajempia, lapsiin kohdistuvan väkivallan ehkäisyyn pyrkiviä ohjelmia, joissa kuritusväkivalta nähdään yhtenä osana väkivaltaa. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2019.) Tuoreista hankkeista voi huomata, kuinka kuritusväkivalta mielletään tieteellisessä- ja poliit-

tisessa kontekstissa yhä enenevässä määrin niin sanotusti ”puhtaammin” väkivaltana, eikä vanhemman kasvatuksellisenä välineenä. Tämän voi nähdä olevan yksi hankkeiden saavutuksista, sillä tavoitteena on pyrkiä tiedottamaan vanhemmille kuritusväkivallan haitallisuudesta.

Kuritusväkivaltaa tutkitaan Suomessa lisäksi rikosoikeudelliseen diskurssiin nojaten. Esimerkiksi vuosille 2019–2025 ajoitettu Barnahus-hanke keskittyy väkivaltaa kokeneiden lasten tukemisen ja hoidon lisäksi tehostamaan lapsiin kohdistuvia väkivaltaepäilyjen selvitysprosesseja. Sosiaali- ja terveysministeriön rahoittama Barnahus-hanke sisältää laajasti erilaisia lapsiin kohdistuvaan väkivaltaan liittyviä koulutuksia, artikkeleja, raportteja, toimintasuunnitelmia sekä lasten parissa työskenteleville ammattilaisille tarkoitettuja materiaaleja. Hankkeella on selkeä käytäntöyhteys esimerkiksi sosiaalityön kentällä, sillä hankkeen rahoituksella koulutetaan sosiaalityöntekijöille työmenetelmiä toimia väkivaltaa kohdanneiden perheiden kanssa. (Barnahus 2022a.) Tämän lisäksi vuodesta 2008 lähtien uhritutkimusten lisäksi on ryhdytty toteuttamaan lapsiuhritutkimuksia, joissa selvitetään valtakunnallisten kyselytutkimusten avulla suomalaisten lasten väkivaltakokemuksia (Fagerlund ym. 2014). Uhritutkimukset ovat olleet kuritusväkivallan tutkimisen kannalta merkittäviä, sillä niiden avulla on voitu tarkastella kuritusväkivaltatapausten määrällistä muutosta aina 1980-luvulta lähtien, jolloin lakimuutos kuritusväkivallan kriminalisoimisesta on astunut voimaan. Fagerlund ja kumppanit (2014, 7) esimerkiksi todentavat vuoden 2013 lapsiuhritutkimuksen perusteella tehdyssä raportissa, kuinka kuritusväkivalta ilmiönä on laskenut selvästi 1980-luvulta 2000-luvulle tultaessa.

Nuorten kokemasta perheväkivallasta (ks. Lepistö 2010) ja lapsiin kohdistuvasta väkivaltarikostutkinnasta (ks. Julin 2021a) on tehty myös väitöskirjoja Tampereella lääketieteellisessä tiedekunnassa sekä yhteiskuntatieteellisessä tiedekunnassa. Julinin (2021a) väitöskirja keskittyy vanhempien näkökulmaan ja tarkastelee vanhempien kokemuksia rikostutkinnasta, mikä aiheena liittyy läheisesti myös Barnahus-hankkeeseen. Tutkimuksen tuloksissa korostuu työntekijöiden toiminnan tärkeä rooli vanhempien tukemisessa kriisitilanteessa, jota perheeseen kohdistuva väkivaltarikosepäily on (Julin 2021a). Perheen tukemisen näkökulma on sosiaalityön kannalta tärkeää, sillä vanhempien jaksaminen on ensiarvoisen tärkeää myös lasten hyvinvoinnin kannalta. Vanhemmille tarjottava tuki on myös tärkeä väkivallalta suojaava tekijä (Sosiaali- ja terveysministeriö 2019, 28–29). Myös Lepistö (2010) on saanut kuritusväkivallan näkökulmasta kiinnostavia tuloksia, joiden mukaan perheväkivallan kokemukset edesauttavat positiivista suhtautumista kuritusväkivaltaan. Tutkimus tuo siis näkyväksi kuritusväkivallan ylisukupolvisuutta, jolloin yksilö toistaa herkemmin kokemiaan väkivaltaisia toimintamalleja myös itse. Vaikka edellä mainitut väitöskirjatutkimukset ovat tuottaneet tärkeää tietoa kuritusväkivallasta, ne eivät kuitenkaan keskity tarkastelemaan asenteita kuritusväkivaltaa kohtaan, mikä on oma tutkimusasetelmani.

Suomalaisessa kontekstissa lähimmäksi omaa aihettani pääsevä tutkimusasetelma löytyy Anna Heinosenelta (2015). Hän tutkii vanhempien asenteita kuritusväkivaltaa kohtaan sekä kuritusväkivallan oikeuttamisen syitä (mt.). Tutkimuksen aineistona on kuitenkin käytössä poliisitutkinnassa merkittävät raportit ja dokumentit. Tutkimuksen aineiston luonteen vuoksi vanhempi on jo lähtökohtaisesti syytettynä lapsensa kuritusväkivallasta, jolloin asetelma kuritusväkivallan asenteiden tutkimiseen ei ole neutraali. Pyrinkin omalla tutkimusasetelmallani siihen, että internetin keskustelufoorumilla esiintyvät kommentit ovat aineistona mahdollisimman neutraali, jotta keskustelusta löytyvät kuritusväkivallan oikeuttamiseen tai vastustamiseen käytetyt diskurssit kuvaavat mahdollisimman totuudenmukaisesti ihmisten todellisia asenteita kuritusväkivaltaa kohtaan. Oma tutkimusasetelmani ei myöskään keskity pelkästään vanhempien näkökulmaan, sillä keskustelufoorumille voi kommentoida kuka tahansa. Tästä syystä aineistosta tulkitsemani diskurssit heijastavat yleistä kuvaa kuritusväkivallasta Suomessa ja siten tuottavat erilaisen näkökulman kuritusväkivallasta.

3 KASVATUS

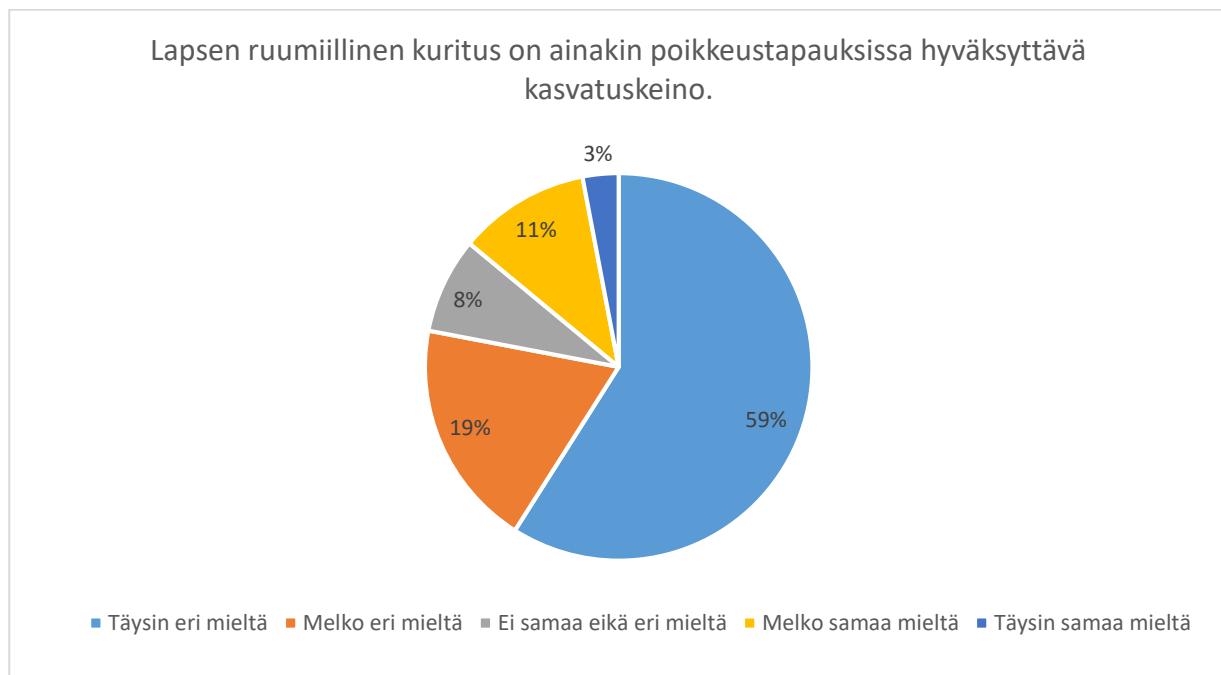
Tutkimusasetelmani keskittyy kuritusväkivallan käyttöön kasvatuksellisenä menetelmänä. Koen tämän vuoksi tärkeänä lähtökohtana määritellä luvun ensimmäisessä kappaleessa kuritusväkivaltaan kytkeytyviä kasvatuksellisia asenteita, joita aiheesta tehdyissä tutkimuksissa on havaittu. Näitä kasvatusasenteita valottamalla pyrin siihen, että analyysissä esiin nousevat kuritusväkivallan oikeuttamiseen ja vastustamiseen käytetyt diskurssit avautuvat lukijalle paremmin. Luvun toisessa kappaleessa tuon näkyväksi kasvatuksen ja sosiaalityön välistä yhteyttä ja yhteyden merkitystä oman tutkielmani kannalta. Lapsen kasvatuksella – etenkin kasvuolosuhteilla – on suuri merkitys sosiaalityön ja lastensuojelun kannalta, sillä turvalliset kasvuolosuhteet tarjoavat lapselle mahdollisuuden tasapainoiseen kehitykseen. Jos lapsiin kohdistetaan perheessä kuritusväkivaltaa, lapsen turvallisuus, hyvinvointi, terveys ja emotionaalinen kehitys vaarantuvat merkittävästi (Julin 2021b, 10). Lapsen vaarantuneet kasvuolosuhteet tekevätkin kuritusväkivallasta selkeästi lastensuojellisen asian. Näitä kasvatuksen ja sosiaalityön välisiä näkökulmia avaan tarkemmin luvun toisessa kappaleessa.

3.1 Kuritusväkivaltaan kytkeytyvät kasvatusasenteet

Tutkimuksen avulla on saatu kartoitettua ihmisten kasvatusasenteita, jotka tarjoavat sosiaalityön näkökulmasta tärkeää tietoa perheiden hyvinvoinnista ja jaksamisesta. Seuraavaksi tarkastelenkin kuritusväkivaltaa koskevien asennetutkimusten perusteella sitä, millainen suhtautuminen suomalaisilla on kuritusväkivaltaa kohtaan. Tämä auttaa ymmärtämään sitä, missä määrin erilaiset kuritusväkivallan teot nähdään oikeutettuina kasvatuksellisinä toimina ja missä määrin ne nähdään puolestaan ei hyväksyttävänä tekoina. Erityisesti ymmärrys kuritusväkivallan oikeuttamiseen liittyvien asenteiden syistä on tärkeää, sillä hyväksyvät asenteet ovat merkittävä kuritusväkivallan käyttöä ennustava tekijä. Toisin sanoen hyväksyvien asenteiden tehokkaalla muokkaamisella voidaan ehkäistä kuritusväkivaltaa tapahtumasta. (Duong 2021.) Syvennyn tässä kappaleessa tarkastelemaan tarkemmin kuritusväkivaltaan kytkeviä asenteita. Käytän pääasiallisesti lähteenä Lastensuojelun keskusliiton kuritusväkivaltaan kytkeytyviä asenteita kartoittavaa selvitystä vuodelta 2021, josta Annukka Paasivirta

(2021) on toimittanut verkkojulkaisun *Kovemmin käsin: Suomalaisten kasvatusasenteet ja kuritusväkivallan käyttö 2021*. Olen valinnut tarkastella kasvatusasenteita juuri kyseisen selvityksen pohjalta, sillä se on viimeisin laajempi kartoitus (1 011 vastaajaa) Suomalaisten asenteista kuritusväkivallan käyttöä kohtaan ja antaa siten myös ajankohtaisinta tietoa kuritusväkivallan tilanteesta Suomessa.

Palataan hetkeksi tarkastelemaan asiaa historian näkökulmasta: Suomi oli Ruotsin ohella ensimmäisiä maita, jotka vuonna 1984 kielsivät kuritusväkivallan käytön myös yksityistalouksissa. Ennen lakimuutosta noin puolet suomalaisista piti kuritusväkivaltaa hyväksyttävänä, kun noin puolet vastustivat sitä. Tänä päivänä väittämään *Lapsen ruumiillinen kuritus on ainakin poikkeustapauksissa hyväksyttävä kasvatuskeino* 59 prosenttia suomalaisista vastasi olevansa täysin eri mieltä ja 19 prosenttia melko eri mieltä, kuten kuviossa 2 havainnollistetaan. Kuitenkin samanaikaisesti kolme prosenttia vastasi olevansa täysin samaa mieltä, 11 prosenttia melko samaa mieltä ja 8 prosenttia ei samaa eikä eri mieltä. (Paasivirta 2021, 7, 16.) Kuritusväkivaltaa hyväksyvät asenteet ovat siis selkeästi vähentyneet vuoden 1984 jälkeen, mutta on hyvä muistaa, että asenteet eivät kerro suoranaisesti kuritusväkivallan yleisyydestä. Kuritusväkivallan käytöstä kysyttäessä 44 prosenttia vanhemmista kertoo käyttäneensä jotain kurituskeinoa – esimerkiksi luunappia, tukistamista, läimäytystä, kovakouraista kiinni tarttumista tai väkivallalla uhkailua – usein tai joskus (mt., 25).

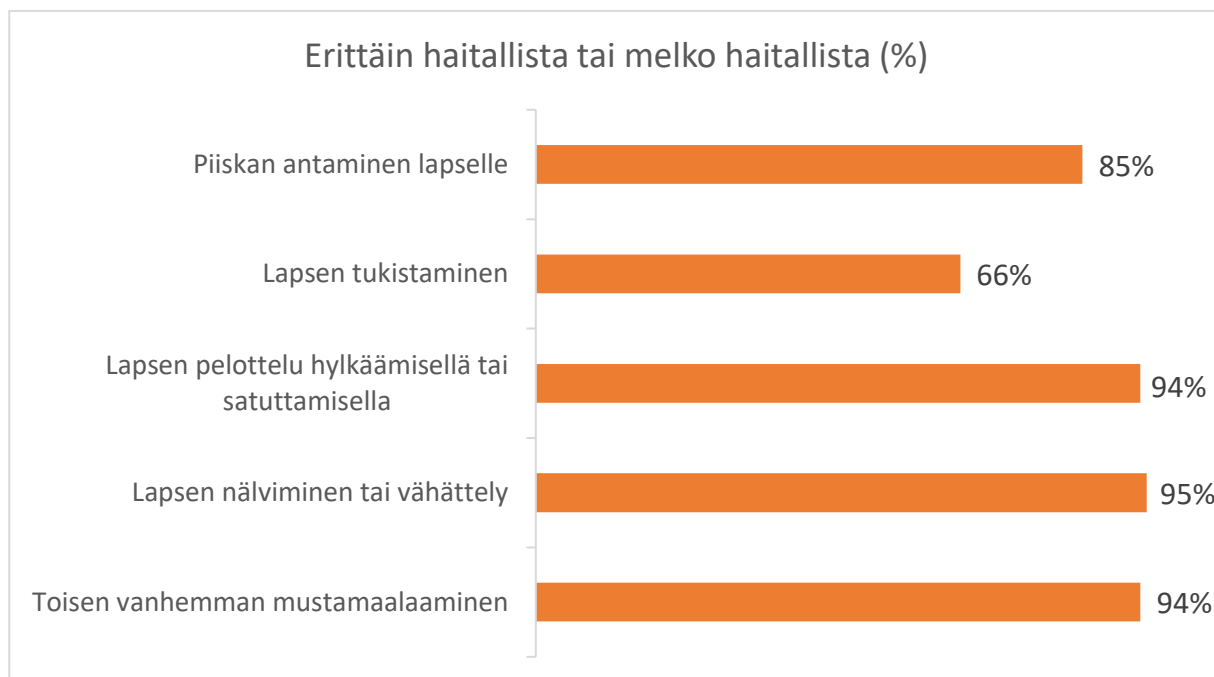
Kuvio 2. Suomalaisten asenteet kuritusväkivaltaa kohtaan (Paasivirta 2021, 16).

Selvityksen tulokset osoittavat, että positiivista muutosta asenteissa kuritusväkivaltaa kohtaan on tapahtunut paljon ja suurin osa kuritusväkivaltaan kytkeytyvistä asenteista on sitä vastustavia. Kuitenkin kuritusväkivaltaa tapahtuu yhä melko paljon ja kuritusväkivaltaa hyväksyviä asenteita on edelleen. Paasivirran (2021, 17) mukaan huomionarvoista on myös se, että vuoden 2017 selvitykseen verrattuna on tapahtunut muutosta siinä, kuinka jyrkästi ihmiset suhtautuvat kuritusväkivaltaan. Kun vuoden 2021 selvityksessä 59 prosenttia ihmisistä oli täysin eri mieltä siitä, että kuritusväkivalta on hyväksyttävää poikkeustilanteissa, vuonna 2014 ja 2017 sama luku on ollut 64–65 prosentin luokkaa (mt.). Täysin eri mieltä olevien osuus on siis laskenut huomiota herättävästi, mikä kertoo siitä, että suhtautumisessa kuritusväkivaltaan on otettu hieman takapakkia edellisiin vuosiin verrattuna.

Myös naisten ja miesten välillä on tutkimusten mukaan eroja siinä, miten kuritusväkivaltaan suhtaudutaan. Tutkimuksissa erityisesti miesten on todettu suhtautuvan hyväksyvämmiin kuritusväkivaltaa kohtaan kuin naisten (esim. Baniamin 2022; Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus 2010, 41). Miesten ja erityisesti isien on todettu olevan myös yllätyttävästi, kun vanhempaa epäillä väkivaltarikoksesta lasta kohtaan (Fadjukoff & Harrikari 2020, 50). Paasivirran (2021, 17–18) mukaan hyväksyvien asenteiden sukupuolittunut jakautuminen ei ole uusi ilmiö ja tulokset ovat myös samansuuntaiset vuoden 2021 selvityksessä: 22 prosenttia miehistä oli melko samaa mieltä tai täysin samaa mieltä väittämän *Lasten ruumiillinen kuritus on ainakin poikkeustapauksissa hyväksyttävä kasvatuskeino kanssa*. Naista puolestaan vain seitsemän prosenttia oli melko samaa mieltä tai täysin samaa mieltä väittämän kanssa (Paasivirta 2021, 17).

Kuten kyselyn tuloksistakin nousee esille, asenteiden eroavaisuus sukupuolten välillä on huomattava. Kyseistä eroavaisuutta voisi mahdollisesti selittää naisten ja miesten erilainen suhtautuminen väkivaltaan (Heinonen 2015, 276). Parisuhdeväkivaltatapauksissa miehet tyypillisesti neutralisoivat väkivaltaa sekä kieltävät tekojensa väkivaltaisen luonteen tai seuraukset. Naiset puolestaan puhuvat useammin tuntemuksistaan väkivallan tekojen taustalla. (Heinonen 2015, 276; ref. Skjorten 1994.) On siis mahdollista, että miehet saattavat helpommin kieltää myös kuritusväkivallan väkivaltaisen luonteen tai vähätellä helpommin tekojen seurauksia. On myös todettu, että maskuliiniset arvot ovat yhteydessä kuritusväkivallan korkeampaan hyväksymiseen, kun puolestaan ei-maskuliiniset arvot sekä emansipatoriset arvot ovat yhteydessä kuritusväkivallan alhaisempaan hyväksymiseen (Baniamin 2021). Maskuliinisten arvojen yhteys kuritusväkivallan hyväksymiseen selittää siis osaltaan sitä, miksi juuri miehet suhtautuvat hyväksyvämmiin kuritusväkivaltaan.

Suhtautuminen kuritusväkivaltaa kohtaan vaihtelee myös käytettyjen kurituskeinojen välillä. Kyselytutkimuksesta käy ilmi, että suomalaiset näkevät vanhemman lapsen kohdistaman henkisen väkivallan haitallisempuna kuin fyysisen väkivallan. Vuonna 2021 kyselyyn vastanneista vanhemmista yli 90 prosenttia oli sitä mieltä, että lapsen altistaminen vanhempien keskinäiselle riitelylle, kuten toisen vanhemman mustamaalaamiselle (94 %), lapsen nälviminen tai vähättely (95 %) ja lapsen pelottelu esimerkiksi hylkäämisellä tai satuttamisella (94 %) on erittäin haitallista tai melko haitallista lapselle. Puolestaan fyysisen kuritusväkivallan muodot, kuten lapsen tukistaminen (66 %) tai piiskan antaminen lapselle (85 %) nähtiin vähemmän haitallisina. (Ks. kuvio 3.) Erityisen haitallista lapsen kehityksen kannalta arvioitiin olevan vanhempien välinen fyysinen väkivalta (97 %). (Paasivirta 2021, 21.) Tämä osoittaa, että vanhemmat eivät näe fyysisen kuritusväkivallan vaikutuksia lapsen kehityksen kannalta niin vahingollisina, kuin henkisen väkivallan tai vanhempien välisen väkivallan ajatellaan olevan.

Kuvio 3. Kuinka moni kyselyyn vastanneista näkee eri kuritusväkivallan muodot erittäin tai melko haitallisina lapsen kehityksen kannalta (Paasivirta 2021, 22).

Kuvion 3 tuloksista käy myös ilmi, että piiskan antaminen lapselle nähdään selkeästi haitallisempuna tekona kuin lapsen tukistaminen. Vastanneista 85 prosenttia kokee piiskan antamisen lapselle erittäin

haitallisena tai melko haitallisena, kun vain 66 prosenttia näkee lapsen tukistamisen erittäin haitallisena tai melko haitallisena. Lisäksi vuoden 2017 asennemittaukseen verrattuna lapsen tukistaminen on nähty tuoreimmassa mittauksessa kuusi prosenttiyksikköä vähemmän haitallisena kuin aikaisemmin. (Paasivirta 2021, 22.) Muutos luvuissa kertoo siitä, että lapsen tukistamista ei nähdä yhtä haitallisena kuin aikaisemmin. Kuitenkin asenteet piiskan antamista kohtaan ovat pysyneet suhteellisen samana aikaisempaan asennemittaukseen verrattuna (mt.). Tämä saattaa johtua siitä, että tukistaminen mielletään lievempänä kuritusväkivallan muotona, ja siten myös vähemmän haitallisena lapsen kannalta. Kuvion tuloksista voidaan siis tulkita, että suhtautumisessa kuritusväkivallan eri muotoja kohtaan on tapahtunut pienimuotoista, mutta huolestuttavaa asennemuutosta. Tällaiset muutokset asenteissa osoittaa ennen kaikkea sitä, että aktiivista työskentelyä kuritusväkivallan ehkäisemiseksi tarvitaan jatkuvasti, vaikka pohjatyötä kuritusväkivallan ehkäisemiseksi onkin tehty ansiokkain tuloksin jo vuosikymmeniä.

Suomalaisten kasvatusasenteiden tarkastelussa on noussut esiin myös kiinnostava muutos siinä, miten ihmiset ovat tietoisia kuritusväkivallan laittomuudesta. Vuoden 2021 kyselyssä kahdeksan prosenttia ei osannut vastata kysymykseen *Salliiko laki ruumiillisen kurituksen?*, kun edellisessä kyselyssä vuonna 2017 vain kolme prosenttia ei osannut vastata kysymykseen kuritusväkivallan laittomuudesta. Puolestaan käsitys siitä, että laki sallii kuritusväkivallan, on pysynyt jo vuodesta 2014 asti tasaisesti kahdessa prosentissa. Luvuista voi siis päätellä, että myös käsitys kuritusväkivallan laittomuudesta on laskenut vuoden 2017 mittauksen 95 prosentista 90 prosenttiin vuonna 2021. Kyselystä käy ilmi, että tietoisuus kuritusväkivallan laittomuudesta on yleisintä erityisesti nuorempien ikäryhmien keskuudessa. (Paasivirta 2021, 15.) Muutos on erityisen huolestuttava, sillä ymmärrys teon laittomuudesta osoittaa sen olevan selkeästi kasvatuksellisessa mielessä tuomittava teko. Lisäksi Alampayn ja kumppaneiden (2022) laajassa seitsemän eri valtion pitkäaikaistutkimuksessa havaittiin, että kuritusväkivallan kriminalisoiminen Keniassa sekä tieto tekojen laittomuudesta vähensivät kuritusväkivaltaa merkittävästi muihin verrokkimaihin nähden. Tietoisuuden lisääminen kuritusväkivallan laittomuudesta on tulosten mukaan merkittävää ja huomioitava osa-alue myös Suomessa, kun tavoitteena on vaikuttaa asenteisiin kuritusväkivaltaa kohtaan.

Kyselytutkimuksen tulosten perusteella voidaan päätellä, että asenteita kuritusväkivaltaa kohtaan on edelleen pyrittävä muokkaamaan siten, että kuritusväkivaltaa ei nähtäisi kasvatuksellisena vaihtoehtona tai että väkivaltaan ei turvaututtaisi vanhemman ja lapsen välisessä vuorovaikutuksessa, kun kasvatustilanteet äityvät haastaviksi (ks. luku 3.2). Asenteita pystytään parhaiten muokkaamaan siten, että vanhempia pyritään yhä informoimaan kuritusväkivallan haitallisista vaikutuksista sekä tarjotaan ennaltaehkäisevää tukea vanhempien haastavissa tilanteissa (Hyvärinen 2017, 26–27). Esimerkkinä

vanhemmille tarjottavasta tuesta voisi olla uudenlaisten ja konkreettisten keinojen tarjoaminen lasten kasvattamiseen ilman kuritusväkivaltaa. Ajatusta tukee tuore tutkimustieto, joka osoittaa kurinpito- ja kasvatustekniikoiden tehokkuuden vaikuttavan myös siihen, ovatko asenteet kuritusväkivaltaa kohtaan myönteisiä (Duong 2021). Tämän lisäksi vanhempia on tärkeä muistuttaa lapsen oikeudesta turvalliseen elämään. Lapsen oikeuksien turvaaminen ja vanhempien kasvatustehtävän tukeminen ovat sosiaalityön näkökulmasta tärkeitä tehtäviä. Nämä tehtävät yhdistävät kuritusväkivallan myös läheisesti sosiaalityöhön – erityisesti lastensuojeluun. Tätä kuritusväkivallan ja sosiaalityön välistä yhteyttä tarkastelen lähemmin seuraavassa luvussa.

3.2 Lapsen oikeus turvalliseen kasvuympäristöön

Jos palataan hetkeksi muistelemaan aikaisemmin mainittua YK:n lapsen oikeuksien yleissopimusta, voidaan todeta, että Suomi on yksi sopimuksen allekirjoittaneista maista ja täten sitoutunut turvaamaan jokaisen maassa asuvan lapsen hoivan ja huolenpidon sekä suojaamaan lasta fyysisen ja henkisen väkivallan eri muodoilta (UNICEF 2023). Erityisesti 19. artiklassa sopimusvaltioita velvoitetaan asianmukaisiin lainsäädännöllisiin, hallinnollisiin, sosiaalisiin ja koulutuksellisiin toimiin suojellakseen lasta muun muassa ruumiilliselta ja henkiseltä väkivallalta ollessaan vanhempansa, muun laillisen huoltajansa tai kenen tahansa muun hoidossa. (Yleissopimus lapsen oikeuksista 60/1991.) Tämän voi tulkita siten, että lapsen oikeuksien yleissopimus velvoittaa viranomaisia puuttumaan perheen yksityisyyteen, jos lapsen oikeuksia rikotaan tai lapsen kehitys vaarantuu. Lisäksi sopimuksen tärkeimpiä lähtökohtia on nähdä lapsen kehityksen kannalta merkittävät tarpeet jokaiselle lapselle kullunkin oireutena. Näihin oikeuksiin lukeutuu myös lapsen oikeus turvalliseen kasvuympäristöön – ilman kuritusväkivaltaa tai väkivallan uhkaa.

Myös lastensuojelulain (417/2007) 1 §:ssä painotetaan nimenomaisesti lapsen oikeutta turvalliseen kasvuympäristöön. Tämän lisäksi 2 §:ssä korostetaan vanhemman ensisijaista vastuuta lapsen hyvinvoinnista, mutta tuodaan esiin myös viranomaisten velvollisuus tukea vanhempia heidän kasvatustehtävässään tarvittavin palveluin ja tukitoimin. Tällaisia tukitoimia voivat olla esimerkiksi lastensuojelulain 3 a §:ssä mainitut ehkäisevän lastensuojelun keinot, kuten ”tuki ja erityinen tuki, jota annetaan esimerkiksi opetuksessa nuorisotyössä, päivähoitossa, äitiys- ja lastenneuvolassa sekä

muussa sosiaali- ja terveydenhuollossa”. Perheille tarkoitettua tukea on myös 3 §:ssä mainittu lapsi- ja perhekohtainen lastensuojelu, jota toteutetaan tekemällä asiakassuunnitelmia sekä järjestämällä avohuollon tukitoimia. (Lastensuojelulaki 417/2007.) Tukitoimet eivät kuitenkaan välttämättä aina riitä lapsen tilanteen turvaamiseksi, jolloin lapsen edun toteutumisen kannalta joudutaan päätyämään kiireelliseen sijoitukseen, avohuollon sijoitukseen tai huostaanottoon. Tällöin puututaan vanhemman oikeuksiin lapsen ensisijaisena huolenpidon tarjoajana ja kasvattajana. Tämä lastensuojelun kannalta olennainen tuen ja kontrollin tasapainottelu tuo näkyväksi sosiaalityön roolin lapsen kasvatuksessa; tavoitteena on varmistaa lapsen edun toteutuminen, johon turvallisen kasvuympäristön oikeus erottamattomasti kuuluu. (Heinonen 2016, 243–244.)

Kuten aikaisemmin on todettu, kuritusväkivalta voi aiheuttaa lapsen turvallisuuden ja hyvinvoinnin merkittävää alentumista (esim. Julin 2021b, 10). Lapsiin kohdistuva väkivalta on myös monesti yksi tekijä huostaanottojen taustalla. Esimerkiksi Heinin ja kumppaneiden (2016) Suomessa toteutetussa tutkimuksessa todettiin, että huostaanottojen taustalla olevissa kasvuolosuhteissa on monesti lapseen kohdistuvaa väkivaltaa. Tutkimuksissa kävi ilmi, että kyselyyn vastanneet 116 sosiaalityöntekijää tunnistavat huostaan otetuista lapsista noin 30 prosentin kohdalla pahoinpitelyä tai sen epäilyä. Sosiaalityöntekijät arvioivat puolestaan, että 14 prosenttia lapsista on kohdannut paljon pahoinpitelyä tai sen epäilyä. Myös perheväkivalta nousi huolestuttavalla tasolla esiin tuloksissa: lähes joka toisen (48 %) lapsen huostaanoton taustalla oli sosiaalityöntekijöiden mukaan perheväkivaltaa (Heino ym. 2016, 70.) Tämä osoittaa, että kuritusväkivalta ja perheväkivalta koskettavat erityisesti lastensuojelun asiakkaina olevia lapsia. Sen vuoksi erityisesti sekä lastensuojelussa että lapsiperhepalveluissa tulisi ymmärtää kuritusväkivaltaa ja kiinnittää huomiota vanhempien tukemiseen.

Vanhemman ensisijaisen kasvatusvastuun tukemisen tulisikin olla lasten ja perheiden palveluiden lähtökohtana. Tämä tarkoittaa sitä, että vanhempia tuetaan lastenkasvatustehtävässä sosiaalipalveluiden keinoin. Tällöin myös vanhemman rooli lapsen ensisijaisena kasvattajana pysyy, vaikka lapsi olisikin lastensuojelun asiakkuudessa. (Heinonen 2016, 253–255.) Voidaankin ajatella, että vanhemmalla on oikeus päättää lapsen elämää koskevista asioista, mutta samalla korostuu myös vanhemman vastuu lapsen hyvinvoinnista. Vanhemman vastuu lapsen ensisijaisena hyvinvoinnin ja kehityksen takaajana on hyvin merkityksellinen, sillä oma perhe on tyypillisesti lapsen ensisijainen ja pysyvin sosiaalinen kehitysympäristö (Laible ym. 2015). Vanhemman tehtävänä onkin luoda lapselle turvallinen kehitysympäristö, joka vaarantuu silloin, jos lapseen kohdennetaan hänen arjessaan kuritusväkivaltaa, etenkin jos se on toistuvaa (Julin 2021b, 10). Sosiaalityön tehtävänä on puolestaan puuttua perheen sisäiseen toimintaan edellä mainitun kaltaisissa tilanteissa, kun lapsen kasvu ja kehitys vaatii turvaamista.

Marjukka Rasan ja Kaisa Vuolukan (2019) mukaan perheen sisäiseen toimintaan puuttumisesta on ollut sosiaalityön historiassa erilaisia painotuksia, mutta jo useamman vuosikymmenen ajan painopisteenä ovat olleet juuri perheen sisäisten ongelmien syntyä ennaltaehkäisevät ja tukevat palvelut, joissa keskitytään lapsen kehityksen ja kasvuympäristön tukemiseen. Vanhempien saama tuki on erityisen tärkeää, sillä tutkimusten mukaan se vähentää perheen sisällä tapahtuvien lasten pahoinpitelyiden riskiä (Prinz 2016, 400). Tämä johtuu siitä, että vanhemmat saattavat hyödyntää kuritusväkivaltaa usein tilanteissa, joissa he ovat kasvatuksen suhteen keinottomia tai osaamattomia ja jos yleisesti arjen sujuvuudessa on haasteita. Vanhempien omien kuvausten mukaan kuritusväkivallan taustalla on myös usein toivottomuutta, jaksamattomuutta ja masennusta. (Hentilä ym. 2010, 269–271.)

Vanhempien tukemisessa ja lasten pahoinpitelyjen riskin pienentämisessä on todettu olevan merkityksellistä, kuinka varhain tukea saadaan, kuinka helposti tuki on saatavissa ja kuinka erilaisia tukivaihtoehtoja on saatavilla perheiden yksilökohtaisiin tilanteisiin. Myös tuen hakemisen ja vastaanottamisen normalisointi on tärkeää, jotta apu tavoittaa sitä tarvitsevat perheet. (Prinz 2016, 400–406.) Sosiaalipalveluilla on suuri rooli tuen tarjoamisessa perheille, jotta ongelmien syntymiseltä ja kumuloitumiselta säästyttäisiin. Tässä ehkäisevä lastensuojelu (ks. lastensuojelulaki 417/2007, 3 a §) eli lapsiperhepalvelut ovat lastensuojelun ohella tärkeässä asemassa. Erityisesti sosiaalihuoltolain (1301/2014, 18 §) mukaisella perhetyöllä tuetaan usein perheitä, jotka eivät ole lastensuojelun asiakkuudessa. Perhetyön tavoitteena on nimenomaisesti keskittyä perheen voimavarojen ja vanhemmuuden tukemiseen sekä ennaltaehkäistä esimerkiksi lastensuojelun palveluiden tarvetta. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2019, 32.)

Tuen tarjoamisen lisäksi sosiaalityössä kasvatukseen liitetään usein tiettyjä tekijöitä, jotka mahdollistavat lapselle turvallisen ja hyvinvoivan ympäristön kehittyä. Tällaisia ovat esimerkiksi ymmärrys, turva, hellyys ja rakkaus (Hyvärinen 2017, 5). Penelope Welbourne (2012, 49) määrittelee lapsen kasvatusta samantapaisesti, painottaen tärkeänä elementtinä rakastavaa ympäristöä, jossa lapsi tuntee olevansa arvostettu ja vanhemman rakkauden arvoinen. Tämän lisäksi lapsi tulisi nähdä myös yksilönä, jolla on omat oikeudet sekä tarpeet, joihin vanhemman tulisi vastata siten, että ne toteutuvat (mt.). Näkökulma lapsesta yksilönä omine oikeuksineen on kasvatuksen kannalta tärkeä, sillä se korostaa, että aikuisten tavoin myös lapsilla on oikeuksia ja lapsia tulee kunnioittaa sekä arvostaa yhtä lailla. Kysymys aikuisten ja lasten yhtäläisestä kohtelusta korostuu erityisesti väkivallan kontekstissa, jota Hyvärinen (2017) valottaa ajatuksia herättävässä esimerkissään:

Tänä päivänä todennäköisesti hyvin harva pitää ”lievääkään” väkivaltaa hyväksyttävänä missään aikuisten välisissä suhteissa. Absurdilta tuntuu edes kysyä olisiko esimiehen oikeutettua antaa korvatillikka sääntöjä rikkoneelle alaiselle. Myös eläinten kasvatuksessa väkivalta on yleisesti erittäin paheksuttua. Sen ei tulisi olla missään määrin hyväksyttyä myöskään lasten kasvatuksessa. (Hyvärinen 2017, 26.)

En tarkoita tässä yhteydessä lapsen ja aikuisen yhtäläisellä kohtelulla sitä, että lapsella ja aikuisella olisi arjessa samat säännöt, vaan kyse on nimenomaisesti lapsen ja aikuisen yhtäläisestä arvosta. Yhtäläinen arvostus ei sulje pois sitä tosiasiaa, että lapsi on aikuiseen nähden fyysisesti alisteisessa asemassa, mikä korostuu erityisesti voimankäyttötilanteissa. Tämä asetelma tekee kuritusväkivallan käytöstä heikompaa osapuolta kohtaan erityisen epäoikeudenmukaista ja se on lapsen näkökulmasta usein myös hyvin pelottavaa. (Julin 2021b, 11; Sosiaali- ja terveysministeriö 2019, 171.) Lapsi tarvitseeikin aikuisesta poiketen erityisesti turvallisuutta ja vakaata arkea, mikä vaatii osakseen rajoja (Welbourne 2012, 49). Myös Hyvärinen (2017, 5) korostaa sitä, että huolenpidon ja turvallisen kasvuympäristön luomisen kannalta lapsen kasvatuksessa on tärkeää kiinnittää huomiota johdonmukaisen ja selkeiden rajojen asettamiseen. Vanhemman johdonmukaisuus lapsen rajaustilanteissa on hyvin tärkeää erityisesti siksi, että juuri rajaustilanteet ovat niitä, joissa vanhemmat yleisimmin saattavat turvautua kuritusväkivallan käyttöön. (Hyvärinen 2017, 5.) Rajaustilanteiden lisäksi kuritusväkivallan riskitekijät liittyvät usein myös lapsiperheiden tavanomaisiin haasteisiin, kuten arjen huoliin, jotka voivat liittyä niin vanhempaan, perheeseen kuin lapsiinkin (Paavilainen 2021, 33). Tämä tieto kuritusväkivallasta on olennaista, jotta lasten turvallisiin kasvuolosuhteisiin pystytään vaikuttamaan yhteiskunnallisella tasolla.

Kuritusväkivallan sijaan vanhemmille tulisi opettaa vaihtoehtoisia kasvatustapoja ja -keinoja tukea lasta haastavissa tilanteissa. Tiina Muukkonen (2021) esittelee yhtenä vaihtoehtoisena kasvatustapana kannustavan kasvatuksen -käytännön, jossa painotetaan vanhemman tai muun aikuisen myötätuntoisen suhtautumistavan osoittamista lapselle. Tämä tarkoittaa sitä, että lapsi nähdään lähtökohtaisesti myönteisessä valossa ja kasvatuksessa korostetaan positiivisen palautteen antamista lapselle. Kasvatustavan pohja piilee niin ikään lapsen oikeuksien toteutumisessa jokapäiväisessä arjessa. Tällainen oikeuksien toteutuminen arjessa voi olla esimerkiksi lapsen tunteiden huomioon ottamista siten, että lapsi kokee olonsa turvalliseksi arjessa. Se voi olla myös lapsen kannustamista onnistumistilanteissa, mikä puolestaan vahvistaa lapsen itseluottamusta, itsetuntoa ja itsearvostusta. Kasvatusmenetelmästä tehdyt tutkimukset osoittavat, että se tukee lasten hyvinvointia ja edesauttaa lasten oikeuksien toteutumista. (Muukkonen 2021, 36–37.)

Kannustava kasvatus on hyvä esimerkki siitä, millaista kasvatukseen liittyvää tietoa on hyvä jakaa vanhemmille. Kuten kappaleessa todettiin, erityisesti ymmärrys turvallisen kasvuympäristön vaikutuksista on tärkeää lapsen hyvinvoinnin ja kehityksen kannalta. Jokaisen lasten parissa toimivan – niin vanhemman kuin työntekijänkin – on hyvä tiedostaa, että turvallinen ja väkivallaton kasvuympäristö on syystä lapselle kuuluva oikeus, ei kasvatuksellinen mielipidekysymys.

4 TUTKIMUSASETELMA

4.1 Tutkimuskysymys

Tutkielmani tarkoituksena on selvittää diskurssianalyysin menetelmää hyödyntäen, millaisia kasvatukseen kytkeytyviä asenteita Vauva.fi-keskustelufoorumilla liitetään kuritusväkivaltaan. Tavoitteenani on analysoida aineistosta diskursseja, joilla verkkokeskustelijat oikeuttavat tai vastustavat kuritusväkivallan käyttöä tänä päivänä. Tutkielmani viitekehystenä hyödynnän sosiaalisen konstruktionismin teoriaa, joka tuo näkyväksi kielelliset valinnat todellisuutta rakentavina tekijöinä.

Tutkimuskysymykseni on:

1. Millaisilla diskursseilla ihmiset oikeuttavat tai vastustavat lasten kuritusväkivaltaa kasvatuksellisenä menetelmänä Vauva.fi-keskustelufoorumilla?

Keskityn tutkielmassani käsittelemään kuritusväkivaltaa kasvatuksellisesta näkökulmasta, sillä olen kiinnostunut nimenomaisesti kasvatukseen kytkeytyvistä asenteista ilmiön taustalla. Uskon itse, että kiinnittämällä huomiota kasvatukseen ja lapsiperheiden arkeen, voidaan ennaltaehkäistä monia tulevia ongelmia tukemalla vanhempia kasvatustehtävässään. Tarkastelen kuritusväkivaltaa siitä näkökulmasta, että se on kasvatustieteessä toteutettavaa joko harkittua tai harkitsematonta väkivaltaa, jota vanhempi kohdistaa lapseen. Lapseksi luokittelen tutkielmassani kaikki alle 18-vuotiaat, kuten myös lastensuojelulain (417/2007, 6 §) mukaan määritellään. En käsittele lapsiin kohdistettavaa henkistä väkivaltaa osana kuritusväkivaltaa, sillä fyysisen väkivallan lisäksi henkisen väkivallan käsittely olisi mahdotonta pro gradu -tutkielman laajuuteen nähden. Päädyin tarkastelemaan kuritusväkivallan oikeuttamiseen ja vastustamiseen kytkeytyviä diskursseja aineistolähtöisesti, sillä Vauva.fi-keskustelufoorumilta valikoituneissa keskusteluissa korostui kahtiajako, joissa osa ihmisistä perusteli kuritusväkivallan toimivuutta kasvatustieteellisenä menetelmänä ja osa puolestaan perusteli sen toimimattomuutta. Koin

myös, että valikoidun menetelmän eli diskurssianalyysin kannalta on mielenkiintoista tarkastella diskurssin käyttöä suhteessa sen käyttäjän asemoitumiseen kuritusväkivaltaa kohtaan.

4.2 Aineiston kuvaus ja aineiston analyysi

Aineistonani toimii Sanoma Media Finland Oy:n omistaman Vauva.fi-verkkosivuston keskustelupalstat, joilla ihmiset voivat aloittaa keskustelua sekä kommentoida muiden aloittamiin keskusteluihin anonyymisti. Jokaisen kommentoijan nimimerkinä on ”vierailija”, joten yksittäisiä vastaajia ei voi tunnistaa eikä toisaalta saman nimimerkin vuoksi erottaa toisistaan. Valitsin aineistoksi keskustelufoorumin, sillä se on hyvin arkipäiväinen median ”alusta”, jossa ihmiset käyvät jatkuvasti neuvotteluja eri aiheista. Keskustelujen keskiössä on monesti kiistanalaisia aiheita, joista halutaan kuulla toisten mielipiteitä sekä myös perusteluja mielipiteille. Toisin sanoen internetkeskusteluita käymällä eri ilmiöille luodaan jatkuvasti uudenlaisia merkityksiä, jotka puolestaan rakentavat sosiaalista todellisuutta. Tämän vuoksi erityisesti keskustelufoorumit ovat mielestäni kiehtovia aineistoja tarkasteltavasi sosiaalikonstruktivistisesta näkökulmasta. Lisäksi kirjoittajan anonymiteetti antaa mahdollisuuden kertoa mielipiteitä, jotka eivät ole välttämättä sosiaalisesti niin hyväksytyjä kuin toiset.

Vauva.fi-verkkosivustoon päädyttyäni aloin tutkimaan aineiston tietosuojakysymyksiä sekä verkkosivuston tekijänoikeuksia. Sanoma Media Finland Oy:n laatimissa käyttöohjeissa mainitaan, että sivuston sisältöä saa esittää julkisesti vain heidän myöntämällään erillisellä suostumuksella. Suostumuksen saamiseksi otin sähköpostitse yhteyttä Vauva.fi-verkkosivuston ylläpitoon. Esitin sähköpostissa alustavilla tiedoilla tutkimusaiheen ja tutkimuskysymyksen sekä pyysin lupaa käyttää valikoituja kuritusväkivaltaa käsitteleviä keskustelufoorumeja aineistona pro gradu -tutkielmassani. Lupasin sähköpostissa, että käytän aineistoa eettisesti ja hyvien akateemisten tapojen mukaisesti. Sain 27.9.2022 verkkosivuston ylläpidolta luvan käyttää näkemiäni keskustelua tutkimusaineistona, kunhan lähteet ovat huolellisesti merkittyjä. Vastausviestissä painotettiin myös, että Vauva.fi-sivuston sääntöjen mukaan kaupallisen tutkimuksen tekeminen on kiellettyä ja sivusto pidättää oikeuden internetjulkaisujen sisällön muutoksiin. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että sivusto ei vastaa siitä, jos keskustelun osalliset muokkaavat kommenttejaan, poistavat niitä tai kommentteja tulee lisää.

Sivustolta saadun tutkimusluvan jälkeen aloitin aineistonhaun. Aineistokseni valikoitui Vauva.fi-sivustolla tekemistäni hauista kaksi julkista verkkokeskustelua, jotka käsittelevät lapsiin kohdistuvaa

kuritusväkivaltaa. Sain tutkimuskysymyksen kannalta relevantteja hakutuloksia, kun hain hakukoneesta sanoilla ”fyysinen kuritus” ja ”ruumiillinen kuritus”. Hakusanoista ”ruumiillinen kuritus” antoi tulokseksi tutkielmani aiheeseen nähden osuvampia vastauksia. Vauva.fi-verkkosivun hakukone ei näytä erillisten hakutulosten määrää, mutta hakusanalla ”ruumiillinen kuritus” löytyi 10 sivua aiheeseen liittyviä keskusteluita. Valitsin keskustelut sillä perusteella, että otsikossa tuli olla kuritusväkivaltaan viittaava termi, yli 60 kommenttia ja tutkimuskysymyksen vuoksi kasvatuksellinen viitekehys. Rajasin valintaa lisäksi siten, että keskustelut ovat aikaisintaan 2020-luvulta, sillä haluan tutkia mahdollisimman tuoreita asenteita kuritusväkivaltaa kohtaan. Päädyin kyseiseen päätökseen, sillä kuritusväkivalta voi ilmiönä muuttua huomionarvoisesti jo lyhyessäkin ajassa. Esimerkiksi Paasivirran (2021, 4) raportissa käy ilmi, että kuritusväkivallan lievemmät muodot ovat yleistyneet viimeisimmästä vuonna 2017 tehdystä kyselytutkimuksesta.

Valitsin haussa kaksi erillistä keskustelua, joita haluan hyödyntää tutkielma-aineistonani. Ensimmäinen keskustelupalsta on otsikoitu ”Ruumiillisen kurituksen oletettu kasvattava vaikutus?” ja keskustelu on aloitettu 11.4.2021. Keskustelussa on ollut sen tallennushetkellä 63 erillistä kommenttia. Toinen keskustelu on otsikoitu ”Miten suhtaututuisitte siihen, jos on ollut muuten hyvä lapsuus, mutta on käytetty ruumiillista kuritusta?”. Keskustelu on aloitettu 30.9.2022 ja se on sisältänyt tallennushetkellä 183 kommenttia. Tallensin aineistot henkilökohtaiselle tietokoneelleni salasanan taakse 10.10.2022. Kopioin keskustelut sivu kerrallaan erilliselle Word-dokumentille ja poistin tekstin seasta ylimääräiset asiat, kuten linkit ja mainokset. Tämän jälkeen varmuuskopioin aineiston yliopiston tietosuojattuun OneDrive-pilvipalveluun.

Aloitin aineiston analyysin etsimällä tutkimuskysymykseni kannalta relevantteja vastauksia. Korostin aineistosta kohdat, joissa joko oikeutettiin tai vastustettiin kuritusväkivaltaa. Tunnistin kuritusväkivaltaa perustelevat kommentit siitä, että niissä joko viitataan kirjoittajan omiin mielipiteisiin kuritusväkivaltaa kohtaan, kuritusväkivallan sallittavuuteen tai haitallisuuteen tai yleisesti kuritusväkivallan vaikutuksiin. Tämän jälkeen tarkastelin korostettuja kohtia ja yksinkertaistin kommenttien kirjoittajien perusteluja laajemmiksi kokonaisuuksiksi. Analyysin hahmotteluvaiheessa olin tarkkana siitä, että perusteluilla pyritään vaikuttamaan ihmisten mielipiteisiin kuritusväkivallasta ilmiönä. Kun olin luokitellut kommenttien perusteluja laajempien kokonaisuuksien alle, aloin tarkastelemaan perustelujen yhteneväisyyksiä. Kiinnitin huomiota siihen, millaiset kuritusväkivaltaan kytkeytyvät perustelut toistuvat ja nouseeko aineistosta selkeitä pää- tai aladiskursseja.

Tämän prosessin seurauksena sain hahmoteltua kolme päädiskurssia, joilla selkeästi oikeutetaan tai vastustetaan kuritusväkivallan käyttöä. Päädiskurssit ovat nimeltään 1) tarkoitus pyhittää keinot, 2)

ylisukupolvisuus sekä 3) arvo- ja moraalit. Näitä diskursseja käytetään aineistossa usealla tapaa kuritusväkivallasta puhuttaessa ja niiden eri käyttötavat tuovat näkyväksi kuritusväkivaltaan liittyviä asenteita. Päädiskurssit sisältävät myös aladiskursseja, joita kuvaan tarkemmin luvussa viisi. Seuraavaksi kuvaan tarkemmin analyysissä käyttämäni diskurssianalyysia sekä sitä, miten diskurssianalyysia hyödyntämällä päästään käsiksi tavoittelemini tutkimustuloksiin. Avaan myös sosiaalista konstruktionismia, jonka näen diskurssianalyysin kehyksenä tutkielmassani, jossa tarkastellaan kuritusväkivaltaa sosiaalisessa kanssakäymisessä rakentuvana ilmiönä.

4.3 Diskurssianalyysi ja sosiaalinen konstruktionismi analyysin viitekehyksenä

Tutkimuskysymykseen vastatakseni olen valinnut analyysimenetelmäksi kvalitatiivisen diskurssianalyysin. Menetelmä sopii hyvin internetin keskustelufoorumeiden tutkimiseen, sillä diskurssianalyysin avulla pyritään tarkastelemaan kielenkäyttöä osana sosiaalisen todellisuuden rakentumista (Jokinen ym. 2016, 17). Diskurssianalyysin lähtökohdat nojaavat vahvasti sosiaalisen konstruktionismin tutkimukselliseen viitekehykseen, sillä molempien määritelmien mukaan ymmärtämämme todellisuus ja tieto syntyy sosiaalisessa ja kielellisessä vuorovaikutuksessa (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006). Vivien Burr (2015, 2–5) määrittelee, että sosiaalisen konstruktionismin yhtenä pääperiaatteena on kriittinen suhtautuminen tietoon itsestäänselvyytensä, mikä näkyy myös teorian suhtautumisessa kieleen todellisuutta jatkuvasti uudelleen rakentavana tekijänä. Teorian ajatusten mukaan myös historian ja kulttuurin vaikutus on irrottamaton osa käsitystämme ympäröivästä maailmasta (mt.). Esimerkiksi mielenterveys sairauksia on tulkittu aikaisemmin historiassa luonteen heikkoutena, kun taas tämän päivän ymmärryksen valossa ja länsimaisen kulttuurin kontekstissa mielenterveys sairaudet nähdään hoitoa vaativina sairauksina, siinä missä diabetes.

Historian ja kulttuurin vaikutuksen lisäksi sosiaalisen konstruktionismin ajatusten mukaan tieto syntyy sosiaalisissa prosesseissa, kuten arkipäiväisissä keskusteluissa. Tieto on myös vuorovaikutuksellisesti suhteessa sosiaalisen toiminnan kanssa, sillä saatavilla oleva tieto vaikuttaa siihen, miten toimimme. (Burr 2015, 2–5.) Hieman samankaltaisesti diskurssianalyysin ajatusten mukaan toiminta ja kieli ovat yhteydessä toisiinsa ja voivat yhtä lailla sisältää todellisuutta rakentavia merkityksiä. Toisin sanoen diskurssianalyysissä merkitysvälitteistä toimintaa voidaan analysoida kielenkäyttönä ja puo-

lestaan kielenkäyttöä voidaan tarkastella toimintana, joka ylläpitää tai muuttaa sosiaalista todellisuutta. Diskurssianalyysin lähtökohtaisena ajatuksena voidaankin pitää sitä, että kielenkäyttöä tarkastellaan tekoina ja toimintana, joilla on tavoitteita. (Suoninen 2016, 231–233.) Puhuesssa tehtävillä tahallisilla tai tahattomilla valinnoilla on siis sosiaalisen todellisuuden rakentumisen kannalta seurauksia. Tahallisilla valinnoilla tarkoitan sitä, että diskurssin käyttäjällä on mahdollisuus kuvata ja asemoida itseään haluamallaan tavalla. Seurauksilla tarkoitan puolestaan sitä, että puheessa on aina läsnä funktio eli tietty tarkoituspää. Puheen funktiot aktivoituvat vuorovaikutuksessa, mikä antaa mahdollisuuden tarkastella sitä, mitä kielenkäyttäjät tulee mahdollisesti tehneeksi puheellaan. (Jokinen ym. 2016, 47–50.) Tällaisia kielenkäytön seurauksia nousee esiin myös omassa analyysissäni, jossa puheen funktiona on oikeuttaa tai vastustaa kuritusväkivallan käyttöä sekä muokata sitä ilmiönä.

Norman Faircloughn (2003, 2) määritelmässä diskurssianalyysi perustuu oletukseen siitä, että kieli on erottamaton osa sosiaalista elämää sekä dialektisessa eli ”vuoropuhelumaisessa” yhteydessä sosiaalisen elämän eri osien kanssa. Tällä tavoin voidaan perustella, miksi kielen tutkiminen diskurssianalyysin keinoin on merkityksellistä: kielen avulla saadaan yhdenlainen näkökulma tarkastella sosiaalista todellisuutta (Faircloughn 2003, 2). Kielenkäyttöä ei oleteta kuitenkaan totuutena, vaan analyysin tavoitteena on tarkastella sitä, miten erilaisia merkityssystemejä tuotetaan sekä milloin ja miten niihin liittyviä itsemäärittelyjä ja keskinäisiä eroja tuodaan keskusteluun (Jokinen ym. 2016, 28–29). Myöskään diskurssitutkimuksen lähtökohdista kieli ei itsesään kerro todellisuudesta, vaan vasta yhdistettynä erilaisiin käyttötarkoituksiin ja konteksteihin syntyy merkityksiä (Pietikäinen & Mäntynen 2019, 13–14). Esimerkiksi analyysissäni kuritusväkivalta saa omanlaisensa merkityksen, kun siitä puhutaan kasvatuksellisenä menetelmänä eikä esimerkiksi perheen sisäisenä väkivaltana. Kontekstina nykypäivä ja Vauva.fi-keskustelufoorumi luovat puolestaan omanlaisen tarkastelukehyksen puheelle kuritusväkivallasta. Keskustelufoorumin anonymiteetti saattaa muun muassa vaikuttaa siihen, millaisin sanoin ja kuinka voimakkaasti ihmiset puhuvat kuritusväkivallasta. Esimerkiksi Eliisa Vainikan ja Auli Harjun (2019) mukaan keskustelufoorumi saattaa ilmentää joillekin tilaa sananvapaudelle, jossa voi tuoda esiin yhteiskunnan normista poikkeavaa vastapuhetta. Lisäksi keskustelut kuritusväkivallasta ovat voineet olla hyvin erilaiset 1960-luvulla kuin tänä päivänä.

Edellä kuvattu esimerkki osoittaa, kuinka kontekstista tai käyttötarkoituksesta riippuen sanojen ja tekojen merkitykset voivat vaihdella hyvinkin paljon. Näitä merkityksellistämisen tapoja ja säännönmukaisten merkityssuhteiden systemejä kutsutaan diskursseiksi. Käytännössä diskurssit ovat niitä, jotka rakentavat sosiaalista todellisuutta. Diskursseja myös uusinnetaan ja muunnetaan jatkuvasti erilaisissa sosiaalisissa käytännöissä. (Jokinen ym. 2016, 26.) Tämän vuoksi on tärkeää, että epäkohdista käydään rakentavaa keskustelua jatkuvasti. Esimerkiksi kuritusväkivallasta keskusteltaessa ilmiölle

luodaan uusia merkityksiä. Käytän itse tutkielmassani diskurssin käsitettä kuvaamaan aineistosta tulkitsemiani merkityssysteemejä, joilla perustellaan kuritusväkivallan oikeuttamista tai vastustamista. Olen Siltaojan ja Sorsan (2020, luku 15) tavoin kiinnostunut siitä, miten jokin asia keskustelufoorumilla sanotaan ja millainen kuva asiasta syntyy sanojen perusteella. Kiinnostuksen kohteeni on siis myös siinä, mitä kielenkäytöstä seuraa.

Kiinnitän analyysissäni lisäksi huomiota kirjoittajien argumentaatio- ja faktuaalistamisstrategioihin, joilla lukijaa pyritään vakuuttamaan kirjoittajan esittämien väitteiden puolelle. Olen päätenyt tarkastelemaan analyysissäni erityisesti kyseisiä osa-alueita, koska aineistoni sisältää pääosin kommentteja, joissa tuodaan esiin kirjoittajan omaa suhtautumista kuritusväkivaltaan sekä pyritään vakuuttamaan lukijaa ajattelemaan samalla tavoin. Sari Pietikäinen ja Anne Mäntynen (2019) kirjoittavat argumentaatiosta diskursiivisena keinona. Heidän mukaansa argumentaatio on väitteiden ja perustelujen esittämistä, jolla samanaikaisesti rakennetaan ja muokataan tietoa sekä sen saamia merkityksiä. Argumentoinnilla kielenkäyttäjät – aineistossani kommentin kirjoittajat – osallistuu aina merkityskamppailuihin, joilla vaikutetaan vallalla oleviin diskursseihin eli merkitysjärjestelmiin. (Pietikäinen & Mäntynen 2019, 155–156.) Omassa aineistossani tämä tarkoittaa sitä, että kuritusväkivallasta kirjoittava osallistuu merkityskamppailuihin, joissa määritellään kuritusväkivaltaa ilmiönä.

Jos argumenttia tarkastellaan yksinkertaisimmillaan, se rakentuu väitteestä, perustelusta ja taustaoleuksista. Hyvä argumentointi vaatii puolestaan sen, että väite ja perustelu ovat keskenään loogisia. Tämä väitteiden ja perustelujen tarkastelu johtaa usein pohdintaan väitteen todenmukaisuudesta. (Pietikäinen & Mäntynen 2019, 156–157.) Tarkastelen kuitenkin itse analyysissäni väitteiden ja perustelujen välistä suhdetta vain, jos se näyttyy epäjohdonmukaisena. En myöskään keskity tarkastelemaan niinkään väitteiden todenmukaisuutta, vaan tapoja argumentoida väitteiden puolesta. Tämän voi ajatella olevan myös diskurssianalyysin yksi rajoite analyysimenetelmänä, sillä sen avulla ei ole tarkoitus tuottaa niinkään sisällöllistä tietoa tutkittavasta aiheesta. Pietikäisen ja Mäntynen (2019) näkemys argumentoinnista ohjaa kuitenkin omaa argumentaatiotapojen tarkastelua aineiston analyysissä.

Väitettyjen asioiden faktuaalistamisessa on puolestaan kyse nimenomaan huomion kiinnittämisestä väitteen todenmukaisuuteen. Faktuaalistamisessa näkökulma todenmukaisuuteen käännetään kuitenkin nurinkurisesti: väitteiden todenmukaisuuden sijaan tarkastellaan niitä tapoja, joilla väitteestä pyritään saamaan todenmukaisemman kuuloinen. (Juhila 2016, 145–146.) Kirsi Juhila (2016, 146) kuvaakin faktuaalistamisen tarkastelua seuraavasti: ”Lähtökohdaksi en ota asiantilojen ja tapahtumien essentiaalista olemusta, vaan sen, kuinka ne argumentoidaan essentiaalisiksi”. Faktuaalistaminen

saattaakin saada jopa sellaisen vakuuttelun muodon, että tieto vaikuttaa itsestään selvältä faktatiedolta (mt., 147). Tällöin faktuaalistamisstrategia on osoittautunut toimivaksi, sillä se on uskottava.

Juhila (2016) on viranomaispuhetta tarkastelevan diskurssianalyysinsä pohjalta tunnistanut viisi faktuaalistamisstrategiaa: 1) itse todettuun vetoava strategia, 2) vaihtoehdottomuusstrategia, 3) kvantifioiva strategia, 4) sosiaalisiin normeihin tukeutuva strategia ja 5) asiantuntijastrategia. Näistä ensimmäinen – itse todettuun vetoava strategia – perustuu siihen, että puhuja vetoaa itse havainnoimiinsa asioihin. Väitteen todenmukaisuutta ei voi siis kyseenalaistaa, jos ei ole ollut itse paikalla. Vaihtoehdottomuusstrategia perustuu puolestaan kuulijan vakuuttamiseen siitä, että kerrottu väite on ainoa rationaalinen vaihtoehto. Kolmannessa strategiassa, eli kvantifioivassa strategiassa, väitetyn asian vakuuttavuutta pyritään lisäämään käyttämällä tarkkoja lukuja tai määrää kuvaavia sanoja, kuten ”täysin” tai ”kaikki”. Tällä tavalla argumentti kuulostaa vakuuttavammalta. Sosiaalisiin normeihin tukeutuvassa strategiassa kielen käyttäjä vakuuttaa lukijaa vetoamalla yleisesti tunnettuihin sekä vakiintuneisiin sosiaalisiin normeihin, joita on tyypillisesti vaikea kieltää. Strategian käytössä normit ovat usein sellaisia, joihin enemmistö samaistuu, jolloin normi on tyypillisesti vallitseva käsitys jostain asiasta. Viimeisimmässä faktuaalistamisstrategiassa, eli asiantuntijastrategiassa, väitteen vakuuttavuutta lisätään erityistietämyksellä. Tällaista voi olla muun muassa ammatillinen tieto tai tieteellinen tutkimustieto. (Juhila 2016, 151–173.)

Hyödynnän Pietikäisen ja Mäntysen (2019) diskursiivista argumentointinäkökulmaa sekä Juhilan (2016) faktuaalistamisstrategioita omassa diskurssianalyysissäni. Kirjoittajan argumentointi ja ilmaistujen asioiden faktuaalistaminen ovat tärkeitä tarkastelun kohteita tutkielmani kannalta, sillä juuri ne tuovat näkyväksi diskursseja, joilla oikeutetaan tai vastustetaan kuritusväkivallan käyttöä. Diskurssien käytön tarkastelu auttaa puolestaan ymmärtämään sitä, miten kuritusväkivallan ilmiö nähdään tänä päivänä ja millaisia asenteita ilmiöön kytkeytyy. Yksinkertaistettuna voidaan siis ajatella, että kirjoittajan diskurssien käyttötavat paljastavat kirjoittajien asenteita kuritusväkivaltaa kohtaan sekä antavat näkökulmaa siihen, miten kuritusväkivaltaan suhtaudutaan yleisesti. Kuritusväkivaltaan kytkeytyvien asenteisiin käsiksi pääseminen on lähtökohta, minkä vuoksi päädyin tarkastelemaan lapsiin kohdistuvaa kuritusväkivaltaa hyödyntäen diskurssianalyysia. Laajemmassa kuvassa analyysin tulos voi tuoda näkyväksi myös sen, millaisiin asenteisiin tulisi vaikuttaa kuritusväkivallan vähentämiseksi.

4.4 Tutkimusetiikka

Tutkimuksen eettisyyden pohtiminen on ollut tärkeä osa tutkimusprosessiani. Erityisesti aineistoa käsitellessä olen tehnyt valintoja, jotka ovat sisältäneet eettistä puntarointia. Tällaisia ovat olleet esimerkiksi valinnat siitä, miten käsittelen keskustelufoorumilla kirjoittaneiden henkilöiden tunnistetietoja, tai millaisia kommentteja sisällytän lopulliseen työhöni. Julkisena keskustelufoorumina aineistoni ei sisällä kirjoittajien suoria tunnistetietoja, mutta se sisältää epäsuoraksi tunnistetiedoksi luokiteltavat kommenttien julkaisuaikat sekä julkaisupäivät. Kirjoitetun kommentin julkaisuaika tai -päivä eivät tuo tutkielman lopputuloksen kannalta lisäarvoa, joten päädyin siihen, etten kirjoita kyseisiä tietoja lopulliseen tutkielmaan. Kuten aikaisemmin mainitsin, julkaisijat ovat Vauva.fi-verkkosivustolla anonyymejä, eikä kommentointia varten tarvitse erillistä kirjautumista palveluun. Keskustelupalstaa tarkasteleva henkilö ei voi ilman laittomia keinoja nähdä kommentin kirjoittajan tietokoneen IP-osoitetta. Tällöin ainoaksi tunnistekainoksi jää yksilön kommentin sisältö.

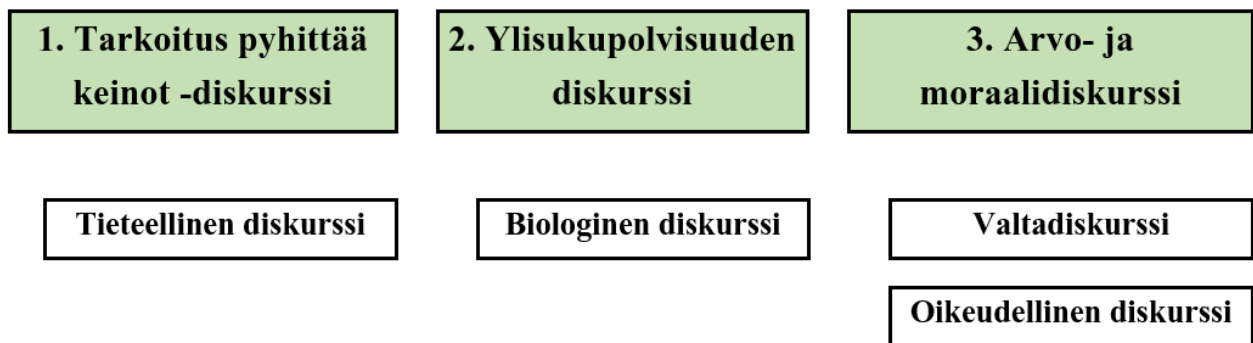
Voidaan olettaa, että julkiselle keskustelufoorumille kommenttia kirjoittava henkilö tietää, että kommentin julkaistaessa se on kaikkien foorumia tarkastelevien ihmisten luettavissa. Myös Marko Ah-teensuu (2019) määrittelee, että yksityiset aineistot vaativat kirjoittajien suostumuksen ja yksityiseksi aineistoksi luokitellaan usein suljetut ryhmät. Kuitenkaan vastaajat eivät ole saaneet itse valita suostumustaan tutkielmaan, vaikka Vauva.fi-keskustelufoorumille kirjoittaneet henkilöt ovat hyväksyneet käyttöehdoissa, että Sanoma Media Finland Oy saa oikeuden heidän julkaisemiinsa kommentteihin. Olen kuitenkin arvioinut, että Vauva.fi-keskustelufoorumin keskustelujen selkeän julkisen luonteen sekä kirjoittajien anonymiteetin vuoksi kommenttien käyttö tutkimustarkoitukseen on tutkimusetiikan näkökulmasta hyväksyttävää. Kuitenkin tutkielman laatijan vastuulle jää se, kuinka kommentteja hyödyntää tutkielmassa.

Vaikka keskustelufoorumien kommentit julkaistaan julkiselle, kaikkien nähtävänä olevalle alustalle, on hyvin tärkeää kiinnittää huomiota keskustelun kommentoijien tietoturvaan sekä suhtautua kunnioituksella kirjoittajiin. Tämän vuoksi arvioin tietosuojailmoituksen ja informaatiolomakkeen tarpeellisuutta, joihin en nähnyt tarvetta keskustelufoorumin selkeästi julkisen luonteen vuoksi. Tein kuitenkin riskiarvion tutkittavien henkilötietojen käsittelystä, mutta riski osoittautui matalaksi. Tutkielman eettisyyttä lisätäkseni, aion arvioida tutkielman teon ajan julkaistujen kommenttien käytön vaikutusta itse kommentin kirjoittajalle. Aion esimerkiksi olla hyödyntämättä kommentteja, joista olisi mahdollista tunnistaa yksilöitä. Olen lisäksi päättänyt olla hyödyntämättä epäasiallisia tai arkaluonteista sisältöä, kuten etnistä alkuperää tai poliittisia mielipiteitä käsitteleviä kommentteja tutkielmassani. On

mielestäni tärkeää, että etenkin kasvatuksellisia sekä väkivaltaan kytkeytyviä arkoja aiheita käsitellessä, pyritään minimoimaan riskit, jotka voivat muodostaa stigmoja tai haitallisia käsityksiä. Pyrinkin tutkimaan aihetta hyvin neutraalisti ja kunnioittavasti.

5 KURITUSVÄKIVALTAAN OIKEUTTAVAT JA VASTUSTAVAT DISKURSSIT

Analyysin tuloksena aineistosta nousi esiin kolme päädiskurssia, joita keskustelufoorumilla kirjoittaneet kommentoijat käyttivät kuritusväkivallan oikeuttamiseen ja vastustamiseen. Olen nimennyt päädiskurssit 1) tarkoitus pyhittää keinot, 2) ylisukupolvisuus 3) arvo- ja moraalit. Tässä luvussa esittelen analyysin päädiskurssit sekä aladiskursseja, jotka auttavat hahmottamaan laajempia päädiskursseja. Havainnollistan diskurssien jakautumista tarkemmin kuviossa 4.

Kuvio 4. Pää- ja aladiskurssit

Olen syventynyt analyysissä tarkastelemaan erityisesti sitä, miten kommentoijat käyttävät diskursseja oikeuttaakseen tai vastustaakseen kuritusväkivaltaa. Diskurssien tarkastelu tuo samanaikaisesti näkyväksi sen, millaisia asenteita kuritusväkivaltaan liitetään ja millaista kuvaa eri diskurssit luovat kuritusväkivallasta ilmiönä tässä ajassa ja paikassa. Analyysin tarkoituksena ei ole ottaa kantaa niihin asioihin, mitä Vauva.fi-keskustelufoorumien anonyymit kirjoittajat ovat kommentoineet. Tarkastelun keskiössä on ennemminkin se, miten kirjoittajat sanovat asioita ja mitä kielellisillä valinnoilla tavoittelevat.

5.1 Tarkoitus pyhittää keinot -diskurssi

Olen nimennyt ensimmäisen diskurssin tarkoitus pyhittää keinot -diskurssiksi. Kyseistä diskurssia käytetään aineistossa oikeuttamaan yksilön parhaaksi näkemiä kasvatukseen, jotta kasvatuksen tuloksena on mahdollisimman hyväkäyttöinen ja yhteiskuntakelpoinen aikuinen. Tämä tarkoittaa esimerkiksi sitä, että ihminen saattaa puolustaa kuritusväkivallan käyttöä kasvatuksessa, sillä sen avulla saavutetaan hyvin kasvatettu lapsi. Tarkoitus pyhittää keinot -diskurssi osoittautuu keräämässäni aineistossa selkeäksi eniten käytetyksi diskurssiksi. Tämä johtuu siitä, että aineistona olleissa keskusteluissa kyseinen diskurssi on selvästi yleisin, jolla oikeutetaan kuritusväkivallan käyttöä. Tämä näkyy esimerkiksi keskustelufoorumien kommentteissa, joissa kuritusväkivallasta ajatellaan seuraavan ”kunnan kansalaisia”. Tämän tyyppiset kuritusväkivaltaa puolustelevalta tai hyväksyvä kulttuuriset arvot ovat haitallisia, sillä ne lisäävät lapsiin kohdistuvan väkivallan riskiä (Sethi ym. 2013, 34).

Aineistosta käy kuitenkin ilmi, että tarkoitus pyhittää keinot -diskurssia käytetään myös kuritusväkivallan vastustamiseen, erityisesti hyödyntämällä tieteellistä diskurssia. Jaottelenkin tarkoitus pyhittää keinot -diskurssin alle oman aladiskurssinsa, tieteellisen diskurssin, jota käytetään myös perusteellamaan kasvatustapojen tarjoaminen kasvatukseen liittyvän tutkimustiedon pohjalta. Esittelen seuraavaksi tarkoitus pyhittää keinot -diskurssin käyttöä, jonka jälkeen perehdymme tarkemmin tieteellisen aladiskurssin analyysiin.

Esimerkki 1:

Tuo väite, että ihmisillä olisi sisäisiä pidäkkeitä eri asioissa... höpöhöpö. Kuinka moni esim. näpistäisi kaupasta kaiken tarvitsemansa, jos ei siitä saisi mitään rangaistusta? Aika moni. Ihmiset on itsekkäitä. On lapsellinen ajatus, että ihmisillä olisi kasvatuksen pohjalta automaattisesti joku hieno moraalikoodisto. Ehkä joissain asioissa, mutta monissa asioissa tarvitaan ihan selkeää uhkaa/pelotetta, jotta porukka pysyy ruodussa. Sama koskee vaikka ylinopeutta. En halua tappaa ketään, mutta tuossa vilkkaammalla

tielläkin on niin alhainen rajoitus, että taatusti tulisi painettua kaasua enemmän, jos ei olisi uhkaa sakosta. Tai jossain pikatien hiljaisella risteysalueella, kun nopeusrajoitus laskee 60km/h, mutta tekisi mieli painaa satasta läpi.

Esimerkissä 1 tarkoitus pyhittää keinot -diskurssia käytetään kuritusväkivallan oikeuttamiseen keskittymällä rangaistusnäkökulmaan. Kirjoittaja viittaa kommentissaan rangaistusten antamisen olevan kasvatuksellisesti tärkeä teko, sillä siten lapsi opetetaan taipumaan myös yhteiskunnallisen kontrollin alle. Hän pyrkii kuulostamaan vakuuttavalta, kirjoittamalla toisen kommentista alentavaan sävyyn: ”tuo väite” ja ”höpöhöpö”. Kirjoittaja käyttää argumentoinnissaan myös paljon esimerkkejä osoittamaan, kuinka rangaistukset ovat tarpeellisia, jotta ”porukka pysyy ruodussa”. Tämän lisäksi kirjoittaja käyttää kielellistä valintaa kuvata ihmistä hieman yksinkertaisena ja itsekkäänä yksilönä, joka tarvitsee ulkoista pelotetta käyttäytyäkseen hyvin. Kirjoittaja siis liioittelee ihmisen kykenemättömyyttä moraaliseen ajatteluun, jotta oma sanoma rangaistusten tarpeellisuudesta kommentissa näytetään uskottavammalta.

Kuvaa yksinkertaisesta ihmisestä vahvistetaan puhumalla ”hienosta moraalikoodistosta”. Kirjoittajan näkemyksen mukaan ihminen ei siis omaa monien asioiden suhteen kykyä tarkastella oikeaa ja väärää, vaan tarvitsee ulkopuolista kontrollia toimiakseen oikein. Jos tätä seikkaa tarkastellaan kuritusväkivaltaa käsittelevän keskustelun kontekstissa, voidaan tulkita, että kirjoittaja näkee myös kuritusväkivallan vastaavanlaisena ulkoisena pelotteena, jota ihminen ja yhteiskunta tarvitsee. Tämä vertaus näkyy kirjoittajan esimerkissä ”En halua tappaa ketään, mutta tuossa vilkkaammalla tielläkin on niin alhainen rajoitus, että taatusti tulisi painettua kaasua enemmän, jos ei olisi uhkaa sakosta”. Yksinkertaistettuna sakon uhka on siis ainoa, joka kontrolloi ihmistä. Samalla tavalla kuritusväkivallan avulla kontrolloidaan lasta tekemästä ei-toivottuja asioita.

Jos vertausta tarkastellaan kasvatuksellisesta näkökulmasta, voidaan kuitenkin todeta, että vertauksessa on ennemminkin kyse rangaistuksen pelon opettamisesta lapselle, kuin oikean ja väärän opettamisesta. Tämä hienoinen näkökulmaero näkyy siinä, että kommentissa ei viitata siihen, kuinka rangaistuksen avulla saavutetaan ”hieno moraalikoodisto”. Kommentissa viitataan ennemminkin siihen, kuinka rangaistuksen uhka pitää ihmisen ”ruodussa”. Samanaikaisesti kommentilla luodaan kuvaa kuritusväkivallasta yhteiskunnallisena ”palveluksena”, jonka avulla lapsi pidetään kontrollissa ja hyvin käyttäytyvänä. Laajemmin tarkasteltuna diskurssin käytön voidaan tulkita viittaavan siihen, että kuritusväkivalta opettaa lapselle syy-seuraussuhteiden ymmärtämistä. Tällöin lapsi oppii, että

väärästä teosta seuraa rangaistus. Samalla kuritusväkivalta toimii ikään kuin kasvatuksellisenä välineenä, jolla lapsesta opetetaan yhteiskuntakelpoinen kunnon kansalainen.

Esimerkki 2:

Jos lapsi ei tule ajallaan kotiin, seuraavalla kerralla hän ei mene. Tämä siis, jos kyseessä on jatkuvasti toistuva ongelma. En sainoisi sitä rangaistukseksi, vaan luonnolliseksi seuraamukseksi. Samalla juttelin luotettavuudesta ja siitä, miten ehdottoman tärkeää se on. Kun lapseen voi luottaa, hän saa myös vapauksia enemmän.

Myös esimerkissä 2 kirjoitetaan syy-seuraussuhteiden opettamisen tärkeydestä lapselle. Kirjoittaja tarjoaa kommentissaan kuitenkin toisenlaista lähestymistapaa, jossa sääntöjen noudattamattomuudesta ei seuraa kuritusväkivaltaa, vaan esimerkiksi kotiarestin kaltainen seuraus. Jos verrataan esimerkkiä edelliseen, tavoitteena on sama lopputulema: yhteiskuntakelpoinen aikuinen. Kuitenkin keinot tavoitteen saavuttamiseksi poikkeavat aikaisemmasta ja kirjoittaja tarjoaa vaihtoehtoisia keinoja kuritusväkivallan tilalle. Kirjoittaja käyttääkin tarkoitus pyhittää keinot -diskurssia vastustamaan kuritusväkivaltaa. Se on aineistossa poikkeavaa, sillä kyseistä diskurssia käytetään pääosin kuritusväkivallan oikeuttamiseen.

Vaikka esimerkki 2 ei suoranaisesti kosketa kuritusväkivaltaa, kirjoittaja tulee jossain määrin määritelleeksi myös sitä. Hän pyrkii esimerkiksi korostamaan, että ei puhuisi lapsen omien menojen kieltämisellä ”rangaistuksesta”. Hän pyrkii tällä tavoin lieventämään toimintaa ja erottamaan tekoa tietoisesti kuritusväkivallasta. Rangaistuksen sijaan kirjoittaja puhuu myös ”luonnollisesta seurauksesta”, mikä on terminä rangaistusta pehmeämpi. Tällä erotetaan tekoa ”luonnottomasta” tai ”epäluonnollisesta seurauksesta”, jonka voidaan tulkita viittaavan kuritusväkivalta. Kirjoittaja haluaa painottaa myös sitä, että lapselle ei tule seuraamuksia yhdestä kerrasta, jolloin yhteisiä sääntöjä ei ole noudatettu. Tämän sijaan tulee seuraamuksia, jos kyseessä on toistuva ongelma. Vähättelemällä siis seuraamuksen rangaistuksellista luonnetta sekä korostamalla sen luontaisuutta kasvatustapahtumana, se yritetään saada tietoisesti kuulostamaan inhimillisemmältä kuritusväkivaltaan verrattuna. Tämän tyyppisellä argumentoinnilla pyritään nostamaan omaa näkökulmaa jalustalle sekä puolestaan horjuttamaan kilpailevaa näkökulmaa (Jokinen 2016, 182). Tässä esimerkissä 2 kilpailevana näkökulmana

toimii kuritusväkivallan käyttö kasvatuksessa. Kuritusväkivalta näyttäytyy argumentointikeinon käytön seurauksena epäinhimillisenä ja rajuna rangaistusmenetelmänä.

Kommentin lopussa kirjoittaja tarjoaa myös vaihtoehtoiseksi kasvatukselliseksi ohjeeksi vanhemman ja lapsen välisen luottamussuhteen rakentamista, jolla voitaisiin välttyä rangaistusten tarpeelta. Hän tarjoaa kyseisessä kohdassa toisenlaista kasvatukseen ”kunnan kansalaisen” kasvattamiseksi. Ajatusmalli haastaakin rangaistusnäkökulmaa ja syy-seuraussuhdetta, jossa huonosti käyttäytymisestä seuraa rangaistus. Tarjotussa vaihtoehtoisessa kasvatukseen myös hyvin käyttäytymisestä voi seurata jotain hyvää, kuten esimerkissä mainittuja vapauksia. Tällöin vahvistetaan positiivisesti lapsen hyvin käyttäytymistä sekä samalla tuetaan lapsen ja vanhemman myönteistä suhdetta (Muukkonen 2021, 36). Kommentissa kirjoittaja käyttääkin tarkoitus pyhittää keinot -diskurssia todentamaan, että kuritusväkivallan vaihtoehtoisilla kasvatukseen menetelmillä on mahdollisuus opettaa lasta inhimillisemmin ja luontevammin.

Esimerkki 3:

No juuri niin se menee, että vahvin määrää säännöt. Ei esivalta turhaan miekkaa kannan, niin kuin ennen tavattiin sanoa. Ja jostain syystä armeijakin tarvitsee 10 miljardilla hävittäjät. Ehkä hävittäjät pitäisi jättää hankkimatta ja sen sijaan sanoittaa vihollisen tunteita, kun tämä höökii rajan yli?

Esimerkki 3 valikoitui aineistosta puolestaan siksi, koska se kuvaa mielestäni hyvin aineistossa yleisesti esiin nousevaa mielipidettä, jonka mukaan kuritusväkivallalla opetetaan lapsia kunnioittamaan auktoriteetteja. Kirjoittaja pyrkii saamaan faktatiedon kaltaista uskottavuutta omalle tekstilleen kirjoittamalla alkuun ”no juuri niin se menee”. Tämän tyylinen argumentointi viittaa Juhilan (2016) esittelemiin faktuaalistamisstrategioihin, jossa esitetty tieto pyritään saamaan kuulostamaan faktatiedolta. Esimerkissä 3 kirjoittajan voidaan tulkita käyttävän vaihtoehdottomuusstrategiaa, jossa lukija pyritään vakuuttamaan yhdestä ainoasta rationaalisesta vaihtoehdosta (mt., 157). Kirjoittaja käyttääkin strategiaa todistaakseen kommenttinsa funktiota: yhteiskunta ja lapset tarvitsevat auktoriteetteja.

Kielenkäytön kannalta on erityisen kiinnostavaa, että kirjoittaja pyrkii argumentoimaan käyttämällä erilaisia sanontoja ja vertauskuvia auktoriteettivallan merkityksellisyydestä. Hän viittaa esimerkiksi

vanhaan sananlaskuun ”ei esivalta turhaan miekkaa kannaa”. Sanonnan käyttö vahvistaa kirjoittajan sanomaa siitä, että auktoriteetit ovat olemassa syystä ja se on tiedetty jo sanonnankin mukaan pitkään. Lisäksi kommentissa armeijaa käytetään ikään kuin auktoriteettiaseman symbolina. Kirjoittajan mukaan auktoriteettiaseman tärkeyttä ja merkityksellisyyttä osoittaa se, että armeijaan laitetaan rahaa suuria määriä.

Samalla armeija symboloi monella tapaa kuria ja rangaistusnäkökulmaa, minkä kirjoittaja rinnastaa ironian avulla myös kasvatuksessa tarvittaviksi ohjenuoriksi. ”Vihollisen tunteiden sanottamisella” kirjoittaja rinnastaa vanhemman roolin armeijan auktoriteettiasemaan sekä pyrkii ironisesti viittamaan yhteen nykypäivän vaihtoehtoisista kasvatusten menetelmistä. Ironian avulla kuritusväkivallalle vaihtoehtoisesta kasvatusten menetelmästä tehdään pilkkaa ja ne saadaan kuulostamaan toimimattomalta armeijakuriin verrattaessa. Ironian tavoitteena onkin osoittaa, että kommentin kirjoittajan mielestä tunteiden sanoittaminen on turhaa ja lapsia tulisi kasvattaa ”autoritäärisemmin” ja auktoriteettien määräysvallan alla. Tämän lisäksi armeijavertauksen voidaan tulkita myötäilevän kuritusväkivallan ajatuksia, sillä myös armeijassa opetetaan käyttämään voimakeinoja tarvittaessa.

Kommentissa ei oteta siis suoranaisesti kantaa kuritusväkivaltaan, mutta keskustelufoorumien konteksti ja auktoriteettinäkökulma huomioon ottaen voidaan tulkita, että tavoitteena on oikeuttaa tiukempaa suhtautumistapaa kasvatukseen. Keskustelufoorumilla tiukempaa kasvatuskuria kannattaneet ovat puolestaan nimenomaan puolustaneet kuritusväkivallan käyttöä kasvatuksessa. Kirjoittaja pyrkii myös selkeästi tuomaan esiin, kuinka tämän päivän kasvatusten menetelmät eivät ole toimivia ja kuinka vanhempien tulisi ottaa tiukempi kuri kasvatuksessa. Tulkitsenkin kommentin pyrkimykseksi tuoda esiin, kuinka ”onnistunut lapsen kasvatusta” vaatii vanhemman auktoriteettiaseman käyttämistä, esimerkiksi kuritusväkivallan keinoin. Tällöin tarkoitus pyhittää keinot -diskurssia käytetään todentamaan sitä, kuinka tiukemmalla kasvatuskurilla voidaan saavuttaa myös kasvatuksen suhteen järjestystä ja parempi lopputulos.

Esimerkki 4:

Ihan normaalia. Kuritushan ei ole väkivaltaa, vaan rajojen asettamista. Itsehän olisin pomppanut pöydillä, juossut moottoritielle, heiteltyt saksilla muita jne. Enkä ollut mitenkään tahallani ilkeä, omasta mielestäni vaan oli tylsää istua paikallaan, eikä kiinnostanut vanhempien mäkätykset, en kuunnellut yhtään.

Esimerkissä 4 korostuu selkeästi pyrkimys normalisoida kuritusväkivaltaa. Heti ensimmäisessä lauseessa kuritusväkivallan kuvataan olevan ”ihan normaalia”. Perään kommentin kirjoittaja pyrkii faktuaalistamaan sanomaansa ”kuritushan ei ole väkivaltaa”. Faktuaalistamista tehdään kommentissa itse todettuun vetoavalla strategialla, jolloin tietoa pyritään argumentoimaan todeksi vetoamalla puhujan oman kokemuksen kautta hankittuun tietoon. (Juhila 2016, 151.) Erityisesti sanan ”kuritushan” loppuliitteellä pyritään saamaan väittämä uskottavamman kuuloiseksi, koska sillä viitataan tiedon itsestään selvään luonteeseen. Kuritusväkivalta halutaan irrottaa tietoisesti väkivallan kontekstista puhumalla nimenomaisesti kurituksesta ilman väkivalta-sanaa. Tällä tavalla teon haitallisuutta voidaan pyrkiä vähättelemään sanavalinnoilla. Kirjoittaja myös suoraan kiistää kuritusväkivallan väkivaltaisen luonteen ja painottaa sen olevan rajojen asettamista. Tämän voi tulkita pyrkimyksenä luoda kuritusväkivallasta kuvaa kasvatuksellisenä tekona.

Analyysin kannalta on merkityksellistä tarkastella kirjoittajan omaa asemointiaan kommentissa. Hän asemoi itsensä kuritusväkivaltaa kokeneen asemaan. Hän kuvaa, että ”kuritus” on ollut oikeutettua, jotta hän on pysynyt turvassa vaaroilta ja oppinut tottelemaan vanhempiaan. Tällä tavalla kirjoittaja viittaa siihen, että hänestä on tullut kuritusväkivallan käytön seurauksena ”kunnon kansalainen”. Kirjoittaja valitsee tietoisesti kertoa itsestään esimerkkinä lapsesta, joka on kuritusväkivallan tarpeessa. Tulkitsen, että tällaisen itsensä asemoimisen mahdollisena tarkoituksena on vakuuttaa lukijaa kuritusväkivallan hyväksyttävyydestä, kun tarkoituksena on lapsen rajaaminen. Esimerkillään kirjoittaja siis käytännössä oikeuttaa kuritusväkivaltaa ”hyvänä tekona”, jolla suojellaan lasta itsensä satuttamiselta, kuten pöydältä tippumiselta tai moottoritielle juoksemiselta. Lisäksi ilmaisulla ”enkä ollut mitenkään tahallani ilkeä” kirjoittaja yrittää todentaa, että lapselle on ominaista toimia tietyllä tavalla. Tämän vuoksi kuritusväkivalta opettaa ikään kuin väistämättömänä toimena kuuntelemaan vanhempaa ja noudattamaan vanhemman asettamia rajoja. Puolestaan sanavalinnalla ”mäkätykset” ja ilmaisulla ”en kuunnellut yhtään” pyritään oikeuttamaan kuritusväkivallan käyttöä korostamalla omaa hankaluutta lapsena. Tällöin tullaan myös vähätelleeksi vanhemman roolia väkivallan tekijänä.

Tieteellinen diskurssi

Tarkoitus pyhittää keinot -diskurssin tavoin tieteellisen diskurssin käytössä on merkityksellistä, millainen lopputulos kasvatuksella saadaan aikaiseksi. Tieteellisellä diskurssilla pyritään tutkimuksiin

vedoten perustelemaan, miksi kuritusväkivalta ei ole toimiva kasvatuksellisenä menetelmänä. Diskurssia käytetäänkin aineistossa tämän vuoksi vastustamaan kuritusväkivallan käyttöä. Keskustelufoorumilla kommentoijat kertovat esimerkiksi siitä, kuinka kuritusväkivallasta saattaa seurata tutkimusten mukaan lapselle vakavia psyykkisiä ongelmia. Tieteellisen diskurssin avulla tuodaan lisäksi esiin, miten tutkimustulosten mukaan ilman kuritusväkivaltaa kasvaneet lapset pärjäävät muun muassa paremmin aikuisena kuin kuritusväkivaltaa kokeneet lapset. Tällöin diskurssin käyttäjä pyrkii tuomaan esiin tuoreen tutkimustiedon merkitystä kunnollisen kasvatuksen takaajana. Juhila (2016, 170) kuvaa tämän tyyppistä faktuaalistamista asiantuntijastrategiaksi. Sen vakuuttavuus piilee siinä, että puhuja perustelee sanomiaan asioita erityistietämyksellä – kuten lukemillaan tieteellisillä artikkeleilla. Juhilan aineistoesimerkeistä poiketen keskustelufoorumin kirjoittajien asiantuntijastrategiassa korostuu puhujan itsensä asiantuntemuksen lisäksi ulkopuoliset tiedon lähteet. (Mt.) Tieteellisessä diskurssissa ne ovat pääosin tieteellisiä tutkimuksia. Seuraavaksi avaan aineistoesimerkkiä, jossa on hyödynnetty tieteellistä diskurssia. Tarkoitukseni ei ole ottaa kantaa tutkimustiedon todenmukaisuuteen, vaan tarkastella sitä, miten kommentin kirjoittaja käyttää diskurssia.

Esimerkki 5:

Muutamia vuosia sitten tehtiin tutkimus, jossa vertailtiin ruumiillista kuritusta saaneiden elämää aikuisena niihin, joita ei oltu kuritettu. Tulos oli selkeä. Ne, joita ei kuritettu lapsena, menestyivät selkeästi paremmin aikuisena. Nousivat johtotehtäviin, esimieheksi j.n.e. Tässä ei ollut mitään tekemistä vanhempien koulutustasolla. Minua ei ole koskaan lyöty enkä ole lyönyt lapsiani. Meillä on aina menestytty. Piiskalla heikennetään lapsen itsetuntoa. Lapsi oppii opettamalla, ei lyömällä.

Esimerkki 5 alkaa heti tieteellisen diskurssin käytöllä, minkä tavoitteena on vakuuttaa lukijaa kommentissa esitetyn tiedon totuudenmukaisuudesta. Kun esimerkkiä tarkastellaan lähemmin, voidaan huomata, että kirjoittaja käyttää useita keinoja lukijan vakuuttamiseksi. Ensinnäkin kirjoittaja mainitsee alkuun tutkimuksen julkaisuajankohdan – tosin hyvin epämääräisesti – jotta esitetty tieto näyttyy tuoreena sekä luotettavana. Toiseksi kirjoittaja käyttää ilmaisua ”tulos on selkeä”, joka toimii myös yhtenä keinona vakuuttaa lukijaa tiedon todenmukaisuudesta. Kolmanneksi hän pyrkii omaehtoisen esimerkin kautta todentamaan tutkimustulosten paikkansapitävyyttä. Asiantuntijastrategian

tyyllisen tiedolla vakuuttamisennäkökulmasta tämä on kiinnostavaa, sillä kirjoittaja vaihtaa faktuaalistamisstrategiaa hetkeksi itse todettuun vetoavaan strategiaan (Juhila 2016, 151). Kyseisellä valinnalla kirjoittaja pyrkii siis todentamaan tutkimustietoa omakohtaisen kokemuksen avulla. Oman esimerkin kautta kirjoittaja asemoi myös itseään kauas kuritusväkivallan käyttäjistä ja määrittelee itsensä ihmiseksi, joka ei usko kuritusväkivallan toimivuuteen.

Neljänneksi kommentti päätetään lyhyillä toteamuksilla, kuten ”piiskalla heikennetään lapsen itse-tuntoa” ja ”lapsi oppii opettamalla, ei lyömällä”. Tulkitsen, että toteamusten lyhyydellä pyritään pitämään sanotut asiat ytimekkäinä, jotta ne vakuuttavat lukijat tiedon todenmukaisuudesta. Erityisesti viimeinen ilmaisu ”lapsi oppii opettamalla, ei lyömällä” on luonteeltaan todellisuutta yksinkertaistava toteamus. Siitä on tulkittavissa kirjoittajan asennetta siitä, että sivistys on kasvatuksellisesti merkityksellistä, kun taas kuritusväkivalta vaikuttaa negatiivisesti lapsen tulevaisuuteen. Viidenneksi ja viimeisimmäksi lukijaa vakuutetaan hyvin kärjistetyllä esimerkkitutkimuksella. Kirjoittaja kertoo tulosten osoittavan, että kuritusväkivalta vaikuttaa selkeästi väkivallan kohteena olleen lapsen menestykseen tulevaisuudessa. Kirjoittaja tuo lisäksi esiin, että vanhempien koulutustasolla ei ole tekemistä lapsen menestyksen kanssa. Tämä yksinkertaistaa todellisuutta, sillä tulosten esittely saa asian kuulostamaan siltä, kuin kuritusväkivallalla yksinomaan olisi vaikutus lapsen tulevaisuuden menestykseen.

Tutkimustulosten esittely luo myös vastakkainasettelun kahden ääriesimerkin välille, joista voi valita joko huonon tai hyvän tulevaisuuden lapselle. Tämä osoittaa, kuinka tieteellisen diskurssin avulla pyritään luomaan kuvaa sivistyneistä ihmisistä, jotka eivät käytä kuritusväkivaltaa ja toisaalta ihmisistä, jotka käyttävät kuritusväkivaltaa ja joiden lapset eivät tulevaisuudessa menesty. Tämän tyyppinen jaottelu voi luoda kuvaa siitä, että kuritusväkivaltaa käyttävät vain ”sivistymättömät ihmiset”. Näin tieteellisen diskurssin avulla luodaan kuvaa kuritusväkivallasta sekä pyritään osoittamaan, millaisin keinoin saavutetaan kunnollisesti kasvatettu aikuinen. Kuten esimerkistä 5 on pääteltävissä, tieteellisellä diskurssilla pyritään lisäksi perustelemaan kuritusväkivallan vastustamista sekä vakuuttamaan lukija siitä, miksi toisenlaiset kasvatusmenetelmät ovat toimivampia.

5.2 Ylisukupolvisuuden diskurssi

Toinen aineistosta tulkitsemani päädiskurssi on ylisukupolvisuuden diskurssi. Ylisukupolvisuus näkyy aineistossa sekä perusteluina oikeuttaa kuritusväkivaltaa että perusteluina vastustaa kuritusväkivaltaa. Selkeästi yleisempää oli diskurssin käyttö kuritusväkivaltaa vastustavien kommenttien yhteydessä. Ylisukupolvisuuden diskurssia käytetään kuritusväkivallan vastustamiseen siten, että haitallisten ja kasvatuksessa käytettävien väkivaltaisten toimintamallien viitataan periytyvän ylisukupolvisesti. Tällainen toimintamallien periytyminen nähdään huonona asiana, sillä lähes kaikki diskurssia käyttävät kirjoittajat tunnistavat kuritusväkivallan vaikuttavan haitallisesti lapseen. Ylisukupolvisuuden diskurssi eroaa muista diskursseista erityisesti sen vuoksi, että sitä käytetään usein aineistossa omakohtaisten kokemusten yhteydessä. Lisäksi ylisukupolvisuuden diskurssin yhteydessä kirjoittajat kuvaavat usein kuritusväkivallan negatiivisia vaikutuksia omassa elämässään.

Kuitenkin myös kirjoittajat, jotka eivät olleet henkilökohtaisesti kohdanneet lapsuudessaan kuritusväkivaltaa tai eivät maininneet omakohtaisista kuritusväkivallan kokemuksista käyttivät myös ylisukupolvisuuden diskurssia. He käyttivät diskurssia usein kuvaamaan juuri vanhemmilta lapsille periytyviä haitallisia toimintamalleja. Tätä kuvaa hyvin aineistosta löytyvä kommentti: ”Väkivallalla kasvaa väkivaltaisia ihmisiä. Jos lapseen käytetään väkivaltaa, niin lapsikin oppii käyttämään sitä ongelmanratkaisukeinona.”

Esimerkki 1:

Tuommoinen kuulostaa kamalalta ja paljon traumatisoivammalta kuin se ruumiillinen kuritus, mitä meillä kotona käytettiin: me (s. 80-luvulla) saatiin joskus esim tapellessa tai riehuessa vanhemmilta läimäytys takapuolelle tai lyhyt tukistus yhdistettynä "nyt riitti"- tyyppiseen karjahdukseen. Siis fyysisesti siinäkin kajottiin, mutta tilanne oli aina äkkiä myös ohi eikä itselleni tai veljelleni ole tuosta mitään traumoja jäänyt. Ainoa on, että myös omien lasten kohdalla ko. toimintamalli meinaa aktivoitua joskus kun lapsi sellaisessa aivan päättömässä tilassa villiityneenä riehuu eikä tahdo saada sanallista kontaktia. Silloin joutuu todella hillitsemään itseään ettei toista samaa läimäytysmallia.

Nostan esimerkissä 1 tarkastelun keskiöön vanhemman kuritusväkivaltaan liittyvien toimintamallien periytymisen lapselle, mikä viittaa toiminnan ylisukupolvisen luonteeseen. Esimerkissä kirjoittaja puhuu kuritusväkivallasta ”toimintamallina”, joka on ollut lähellä aktivoitua hänen omien lastensa kanssa joissain tilanteissa. Sanojen ”toimintamalli” ja ”aktivoitua” käyttö luovat kuvaa, että kuritusväkivallan käyttäminen on vanhemmalta opittu reaktio tilanteisiin, jossa lapsi ei tottele häntä puhuteltaessa. Ylisukupolvisuuden diskurssia käytetään siis todentamaan sitä, että kuritusväkivalta ei ole välttämättä tarkoituksenmukaista, kasvatuksellisiin tavoitteisiin pyrkivää toimintaa. Erityisesti ilmaissun ”meinaa aktivoitua” käyttö vahvistaa kuvaa siitä, että kyseessä on pikemminkin syvään juurtunut reaktio.

Toisaalta ylisukupolvinen diskurssi toimii kirjoittajalla ikään kuin ”syntipukkina”, sillä puhuminen ylisukupolvisesta toimintamallista mitätöi kirjoittajan omaa vastuuta väkivallattoman kasvatuksen suhteen. Kirjoittaja puhuu kuitenkin pyrkimyksensä hillitä itseään tilanteissa, jossa on menettämässä malttinsa. Se osoittaa, että lapsuudessaan kuritusväkivaltaa kokenut kirjoittaja pyrkii aktiivisesti toimimaan toisin kuin oma vanhempi. Tämä on tärkeä huomio erityisesti kuritusväkivaltaa kokeneelta ihmiseltä, sillä se osoittaa, että kuritusväkivalta ei ole toimiva keino saada lasta tottelemaan – saati sitten kasvattaa lasta.

Esimerkissä on huomionarvoista myös se, millaista kuvaa kirjoittaja luo kuritusväkivallasta. Tekstissä kirjoittaja pyrkii kaunistelemaan kuvaa kokemastaan kuritusväkivallasta. Hän käyttää esimerkiksi ilmaisua ”...kuin se ruumiillinen kuritus, mitä meillä kotona käytettiin”. Tämä tuo esiin, että kirjoittajan mielessä yhdenlainen kuritusväkivalta on haitallisempaa kuin toinen. Kirjoittaja käyttää esimerkiksi toisen kokemasta kuritusväkivallasta sanoja ”kamala” ja ”traumatisoiva”, kun taas omakohtaisesta kuritusväkivallasta ilmaisua ”lyhyt tukistus”. Lisäksi kirjoittaja mainitsee kuritustilanteen olleen aina äkkiä ohitse, eikä ole henkilökohtaisesti saanut traumoja kuritustilanteista. Tulkitsen, että ilmaisut sisältävätkin oletuksen niin sanotusta ”oikeaoppisesta kuritusväkivallasta”, joka ei jätä traumoja. Sitten on puolestaan kuritusväkivaltaa, joka on hyvin traumatisoivaa lapselle. Kommentissa toisin sanoen jaetaan kuritusväkivalta kahteen ääripäissä olevaan kategoriaan: oikeasuhteiseen ja yli menevään kuritusväkivaltaan. Tämä osaltaan normalisoi tietyn tyyppistä ”lievempää” kuritusväkivaltaa, vaikka kirjoittaja ei asemoikaan itseään kuritusväkivallan käyttäjäksi tai tekojen hyväksyjäksi.

Aineistosta käy ilmi, että oman vanhemman vastuullistaminen kohtaamastaan kuritusväkivallasta aiheuttaa monille kommenttien kirjoittajille syyllisyyden tunteita. Tämä voi olla myös yhtenä syynä sille, miksi omakohtaista kuritusväkivaltaa saatetaan vähätellä esimerkiksi 1:n mukaisesti. Tulkitsen, että oman vanhemman vastuullistamisen aiheuttamat syyllisyyden tunteet näkyvät myös siinä, että

kirjoittajat ottavat monissa kommentteissa esiin ajallisuuden aspektin. Esimerkissä 1 kommentoija ilmaisee ajallisuutta kertoessaan syntyneensä 80-luvulla. Tällöin tullaan vastakkain asetelleeksi menynyttä ja nykyhetkeä, minkä avulla pyritään todentamaan sitä, että kuritusväkivaltaan on suhtauduttu ennen hyväksyvämmän kuin tänä päivänä. Aineistossa mainitaan esimerkiksi seuraavasti: ”Ennen vanhaan ajateltiin niin, että hyvä vanhempi kurittaa lastaan tarvittaessa myös fyysisesti. Se siis ei ollut vain sallittua, vaan suositeltavaa”. Tämän tyyppisellä puheella pyritään lisäämään ymmärrystä aikaisemmin tapahtunutta kuritusväkivallan käyttöä kohtaan. Se ei suoranaisesti merkitse sitä, että kyseinen toiminta olisi hyväksyttävää tänä päivänä. Se tuo kuitenkin esiin muutoksen ihmisten ajattelussa; tänä päivänä kuritusväkivallasta ajatellaan toisin kuin ennen.

Kuten aiemmin mainitsin, ylisukupolvisuuden diskurssia käytetään aineistossa myös kuritusväkivallan oikeuttamiseen. Tämä näkyy esimerkiksi siten, että keskustelufoorumien kirjoittajat kertovat oma-kohtaisia kokemuksia vanhempiansa tekemästä kuritusväkivallasta ja kuvaavat sen vaikuttaneen positiivisesti siihen, millainen ihminen itsestä on tullut. Eräs kommentoija kirjoittaa seuraavasti:

Ainakin omat vanhemmat sanoivat myöhemmin, että heillä oli hätä tottelemattoman ja itsepäisen luonteeni kanssa, eivät keksineet muuta kuin risulla antaminen. -- En kyllä saanut sitä usein, uskon lopulta vähemmästäkin :)
Kunnon, jopa onnellinen kansalainen.

Myös esimerkissä 2 on selkeästi havaittavissa kuritusväkivaltaa oikeuttava sävy.

Esimerkki 2:

Höpöhöpö. Minua ojennettiin lapsena "väkivallalla" muutama kerta, ja syystä. En ole koskaan käyttänyt väkivaltaa, ja kammoan sitä. Jos minulla olisi lapsia, niin kyllä käyttäisin remmiä, koska lapsi ei aina muuten opi.

Tarkastellaan ensimmäiseksi sitä, mitä kirjoittaja pyrkii tavoittelemaan kommentillaan. Tekstistä voidaan tulkita, että kirjoittaja kokee tärkeäksi tuoda esiin, ettei ole väkivaltainen ihminen. Hän ilmaiseekin vahvasti kammoavansa väkivaltaa. ”Kammoan”-sanon käytöllä kirjoittaja asemoi itseään siten, että hän kokee väkivallan henkilökohtaisesti epämiellyttävänä asiana. Samanaikaisesti kirjoittaja

puhuu kuitenkin myönteisesti kuritusväkivallan käytöstä kasvatuksessa. Kyseistä ristiriitaa on kiinnostava tarkastella argumentoinnin periaatteiden näkökulmasta, sillä looginen argumentointi rakentuu väitteestä ja sen johdonmukaisesta perustelusta (Pietikäinen & Mäntynen 2019, 156). Esimerkissä väitteen voidaan tulkita olevan, että kirjoittajan mielestä kuritusväkivalta on toimiva tapa kasvattaa lapsia. Väitteen perustelut ovat kuitenkin selkeässä ristiriidassa keskenään: hän perustelee kasvatus-tavan toimivuutta sillä, ettei ole itse kuritusväkivallan seurauksena ominut väkivaltaisia toimintamal-leja aikuisuuteen. Kuitenkin seuraavassa lauseessa hän kirjoittaa, että kurittaisi itse väkivallalla lap-sia, jos hänellä niitä olisi. Tästä voidaan päätellä, että kommentin argumentointi ei ole johdonmu-kaista.

Kyseinen itsensä asemointien ristiriita yhdistettynä kirjoittajan omakohtaiseen kuritusväkivaltataus-taan tuo näkyväksi ylisukupolvisuuden aspektin. Kommentista on tulkittavissa kuritusväkivallan toi-mintamalli, joka toistuu ylisukupolvisesti vanhemmalta lapselle. Erityisesti kommentin kohdasta ”koska lapsi ei muuten opi” voidaan tulkita, että kirjoittaja ymmärtää kuritusväkivallan itsestään sel-vänä kasvatustapana, jolla häntä on kasvatettu ja jolla hän kasvattaisi lapsia. Toisin sanoen diskurssin käyttöön liittyy ajatus siitä, että kuritusväkivaltaan kohdistuvat asenteet otetaan ikään kuin annettuina ”totuuksina” vanhemmalta. Muotoilemalla kuritusväkivallan käytön itsestäänselvyydeksi, kirjoittaja käyttää ylisukupolvisuuden diskurssia oikeuttamaan kuritusväkivallan käyttöä. Esimerkin perusteella voidaan tulkita, että asenteet kuritusväkivaltaa kohtaan voivat kulkea ylisukupolvisesti vanhemmalta lapselle.

Ylisukupolvisuuden diskurssin lisäksi kirjoittaja pyrkii sanavalinnoillaan vaikuttamaan siihen, mil-laista kuvaa hän luo kuritusväkivallasta. Aloittamalla kommentti ”höpöhöpö”-ilmaisulla pyritään, aiemmin mainitun ”höpsistä”-ilmaisun tapaan, vähättelemään toisen kirjoittajan kommenttia. Vähät-televä sävy toimii siis argumentointia vahvistavana keinona saada oma mielipide kuulostamaan us-kottavammalta toisen mielipiteeseen verrattuna. Kirjoittaja on myös valinnut käyttää lainausmerkkejä sanan ”väkivalta” yhteydessä, mikä vähättelee kuritusväkivallan vakavuutta. Kuritusväkivallan vä-hättelevää sävyä korostetaan kertomalla omakohtainen kokemus siitä, kuinka itseensä kohdistetut ku-ritusväkivallan teot ovat tapahtuneet syystä, oman toiminnan seurauksena. Tämän voi tulkita siten, että kommentin kirjoittajan näkemyksen mukaan kuritusväkivaltaa on oikeutettua käyttää kasvatuk-sessa, jos lapsi on tehnyt jotain väärin. Myös sanavalinnalla ”ojennettiin”, pyritään viittaamaan kuri-tusväkivallan hyväksyttävyyteen, jos taustalla on kasvatuksellinen motiivi. Ylisukupolvisuuden dis-kurssin ja edellä mainittujen sanavalintojen käyttö osoittaa, että kirjoittaja ei koe kuritusväkivaltaa väkivallan tekona. Lisäksi esimerkki osoittaa, että kielen valinnoilla voidaan vaikuttaa merkittävästi siihen, millaista kuvaa kuritusväkivallasta luodaan.

Biologinen diskurssi

Analyysissäni ylisukupolvisuuden diskurssiin kytkeytyi selkeästi oma aladiskurssinsa – biologinen diskurssi. Tämä liittyy ylisukupolvisuuden diskurssiin siten, että aikaisempien esimerkkien mukaan diskurssia käyttävä kirjoittaja tunnistaa kuritusväkivallan ylisukupolvisuuden. Ylisukupolvisuuden diskurssista poiketen biologinen diskurssi sisältää ajatuksen siitä, että kuritusväkivalta on ihmiselle eläinkunnan edustajana luonnollinen ja siten myös periytyvä asia. Aineistossa diskurssi näkyy esimerkiksi puhumalla ihmisestä nisäkkäänä. Toinen havainnollistava esimerkki on se, että biologista diskurssia käytettäessä kirjoittaja saattaa verrata ihmisen lapseensa kohdistamaa kuritusväkivaltaa eläineseen, joka kontrolloi ja suojelee pentujaan esimerkiksi ”puistamalla niskavilloista”. Diskurssia käyttämällä ihmistä yksinkertaistetaan eläimen tasolle, jolloin vähennetään myös kuritusväkivaltaa käyttävän yksilön vastuuta omasta toiminnastaan. Kuritusväkivaltaa saatetaan siis oikeuttaa korostamalla sitä, että se on nisäkkäälle luonnollinen reaktio suojella omaa jälkikasvua. Samalla kuritusväkivalta tullaan rinnastetuksi oikeastaan omasta jälkikasvustaan välittämiseksi ja huolenpidoksi. Seuraavassa esimerkissä havainnollistan biologisen diskurssin käyttöä kuritusväkivallan oikeuttamiseen.

Esimerkki 3:

Höps. Kevyt tukkapölly, luunappi tai läpsäys persuukselle eivät ketään riko. Mutta nykyäänhän kaikki pitää "sanoittaa" ja lässynlää . Katsokaapa vaikka luontodokumentteja - ei eläinäidit siedä kovinkaan pitkäaikaista perseilyä, tulee tassusta tai hampaista aika nopsaan. Jos ei sanominen, selittäminen, estäminen tms. auta, sitten vaan pistetään rajat fyysisesti ja myös muistutetaan niistä fyysisesti. Ei se hakkaamista ole, vaikka nykyammat kauhistuvat jo torumista ja leikkikalujen takavarikointia . Huokaus.

Esimerkissä 3 biologinen diskurssi näkyy selkeinten kohdassa, jossa kirjoittaja vertaa nykyajan kasvatustekniikoita eläinäidin toimintaan. Esimerkissä korostetaan, kuinka eläinäidin luonnollisena tarkoituksena on kasvattaa jälkikasvua. Tämän lisäksi kirjoittaja vertaa eläinemon luonnollisia reaktioita – kuten tassunlyöntiä tai hampaiden käyttöä – kuritusväkivaltaan. Kyseiset vertaukset saa-

vat merkityksensä, kun niitä tarkastellaan kuritusväkivallasta käytävän internetkeskustelun kontekstissa. Niistä voidaan tulkita, että kirjoittaja käyttää biologista diskurssia perustelemaan sitä, että kuritusväkivallan käytön tulisi olla sen luonnollisuuden vuoksi sallittua edelleen. Pietikäisen ja Mäntysen (2019) diskursiivisen argumentoinnin periaatteita mukaillen voidaan ajatella, että kuritusväkivallan näkeminen hyväksyttävänä kasvatukseen on kommentin väite. Väitteen perusteluna käytetään kuvaa kuritusväkivallasta, joka näyttäytyy biologisen diskurssin käytön seurauksena luonnollisena kasvatustapahtumana. Näiden rinnastusten lisäksi kuritusväkivallasta käytetään esimerkissä ilmaisua ”pistetään rajat fyysisesti”. Ilmaisua on omiaan korostamaan kuritusväkivaltaa ihmisen luonnollisena käyttäytymisenä.

Sanavalintoja tarkastellessa voidaan huomata, että kommentissa on käytetty paljon ironiaa, mikä toimii keinona vähätellä kuritusväkivaltaa vastustavia kommentteja. Kuten esimerkissä 2, kommentti on aloitettu vastapuolta vähättelevällä ilmaisulla ”höps”. Ironia on myös selkeästi esillä, kun kommentoija ilmaisee ”nykyäänhän kaikki pitää ’sanoittaa’ ja lässynlää”. Ilmaisua on kiinnostava, sillä ensinnäkin ”nykyäänhän”-sanalla viitataan ajallisuuteen. Ajallisuuteen viittaamalla luodaan mielikuvaa siitä, että asiat olivat ennen paremmin, kun kuritusväkivaltaa sai käyttää kasvatustapahtumana. Toiseksi valinta kirjoittaa ”sanoittaa” heittomerkeissä voidaan tulkita siten, että kirjoittaja pyrkii vähättelemään nykyajassa suositeltuja kasvatustapahtumia puhumalla niistä ironiseen sävyyn. Sanan yhteydessä käytetty ”lässynlää”-ilmaisu vahvistaa entisestään kyseistä tulkintaa. Kasvatustapahtumien turhanpäiväisyyttä korostetaan kommentin lopussa entisestään kirjoittamalla, kuinka ”-- nyky-mammat kauhistuvat jo torumista ja leikkikalujen takavarikointia. Huokaus”. Ironian käyttötavasta voidaan päätellä, että kirjoittaja asemoi itseään kuritusväkivaltaamäntäiseksi ihmiseksi.

Ironiaa käyttämällä kirjoittaja ei kuitenkaan pelkää asemoi itseään, vaan määrittelee myös kuritusväkivaltaa ilmiönä. Kommenttia tarkastellessa voidaan huomata, että esimerkiksi ilmaisuja ”kevyt tukkapölly” ja ”eivät ketään riko” käyttämällä kirjoittaja mitätöi kuritusväkivallan haitallisia vaikutuksia. Kommentissa sanotaan lisäksi suoraan, että kuritusväkivalta ei ole ”hakkaamista” eli väkivalaksi miellettyä toimintaa. Tulkitsen tämän siten, että kirjoittaja näkee kuritusväkivallan kasvatustapahtumana. Näiden sanavalintojen, vähättelyjen ja vastakkainasettelujen avulla kirjoittaja normalisoi kuritusväkivaltaa. Kirjoittaja tuo vahvasti esiin, kuinka tänä päivänä on menty kauas siitä, mikä on hänen mukaansa luonnollista: lapsien rajaaminen fyysisin keinoin, kuten kuritusväkivallan avulla.

5.3 Arvo- ja moraalidiskurssi

Kolmas aineistosta löytnyt diskurssi on arvo- ja moraalidiskurssi. Diskurssi kattaa alleen kuritusväkivallan perustelut, jotka sisältävät pohdintaa siitä, mikä on oikein ja mikä väärin. Olen jakanut arvo- ja moraalidiskurssin kahteen aladiskurssiin: valtakurssiin ja oikeudelliseen diskurssiin. Näistä kahdesta ensimmäistä – valtakurssia – käytetään kuvaamaan aikuisen ja lapsen välistä epäoikeudenmukaista valta-asetelmaa. Oikeudellista diskurssia käytetään puolestaan kommentteissa, joissa puhutaan kuritusväkivaltaan kytkeytyvistä laeista, lapsen oikeuksista tai ihmisarvoon liittyvistä kysymyksistä. Valtakurssia ja oikeudellista diskurssia yhdistää se, että kummatkin liittyvät pohjimmiltaan pohdintoihin lapsen oikeudenmukaisesta kohtelusta. Tämä oikeudenmukaisuuden ulottuvuus sekä oikean ja väärän välinen puntarointi sitovat aladiskurssit arvo- ja moraalikysymyksiin. Tämän vuoksi olen nimennyt kolmannen päädiskurssin arvo- ja moraalidiskurssiksi, joka toimii aladiskurssien yhdistävänä otsikkona.

Valtakurssi

Lapsi on aina aikuiseen nähden altavastaja ja täysin riippuvainen vanhemmastaan. Lapsen ajattelu on vielä lapsen tasolla, jolloin lasta kuuluu kasvattaa lapsentasoisesti hellyydellä ohjaten. Ei väkivallalla.

Edellä mainittu aineisto-ote kuvaa hyvin valtakurssin sisältämää pohdintaa lapsen ja vanhemman välisestä valta-asetelmasta. Valta-asetelma syntyy jo lähtökohtaisesti siitä, että lapsi on riippuvainen vanhemman hoivasta ja huolenpidosta (esim. Sosiaali- ja terveysministeriö 2019, 216, 220). Riippuvuussuhteen lisäksi valta-asetelma on selkeästi esillä, kun verrataan aikuisen ja lapsen välistä fyysistä kokoeroa tai kognitiivisia eroavaisuuksia. Aineistossa pohdinnat aikuisen ja lapsen fyysisestä koeroista kytkeytyvät siihen, millainen voimankäyttö lasta kohtaan on hyväksyttävää tai oikeudenmukaista. Keskustelussa kyseenalaistetaan myös se, onko voimankäyttö lasta kohtaan ylipäänsä koskaan oikeudenmukaista. Valtakurssi sisältää lisäksi pohdintaa lapsen ja aikuisen välisistä kognitiivisista eroavaisuuksista. Ne liitetään puolestaan usein lapsen puutteelliseen kykyyn ymmärtää kuritusväkivallan tekoihin liittyviä syy-seuraussuhteita, mikä tekee kuritusväkivallasta kasvatusmielessä teho-

tonta. Seuraavat aineistoesimerkit osoittavat, kuinka kuritusväkivallan kaltainen voimankäyttö heikommissa asemassa olevaan lapseen voidaan liittää kysymyksiin oikeudenmukaisesta kohtelusta. Liiallisen voimankäytön näkökulman vuoksi valtakurssia käytetään pääasiassa vastustamaan kuritusväkivaltaa.

Esimerkki 1:

on koettu lapsena fyysistä kuritusta toistuvasti- ja siksi tietysti myös sen kurittamisen pelkoa. Ja moni tässäkin ketjussa aliarvioi sitä pelon tunnetta kun tietää, että omasta näkökulmasta nähtynä noin kolmemetrinen monsteri käy käsiksi. Ja tietysti se pelottaa silloinkin, kun ei juuri ole pieksettävänä. Että sitä elää lapsuuden pelon höystämänä.

Esimerkissä 1 kirjoittaja tuo vahvasti esiin omakohtaista kokemusta kuritusväkivallasta. Hän kirjoittaa kokeneesta kuritusväkivaltaa ”toistuvasti” ja tunteneensa lapsuudessaan ”kurittamisen pelkoa”. Omakohtaisista kokemuksista puhuessaan kirjoittaja hyödyntää itse todettuun vetoavaa faktuaalista-strategiaa (Juhila 2016, 151). Tällä tavalla kerrotun asian todenmukaisuutta ei voida kyseenalaistaa, sillä se on kirjoittajan henkilökohtainen kokemus kuritusväkivallan aiheuttamista tunteista. Lisäksi valinta kuvata pelon tunnetta lapsen näkökulmasta, saa kuritusväkivallan näyttäytymään erityisen epärealistisena ja suhteettomana tekona. Kurittamisen pelosta puhuessa syntyy lisäksi mielikuva siitä, että kuritusväkivalta ei ole ollut lapsen näkökulmasta johdonmukaista, tietyissä tilanteissa tapahtuvaa ja selkeän syy-seuraussuhteen omaavaa toimintaa. Sen sijaan kuritusväkivalta on näyttäytynyt kirjoittajan kokemuksen mukaan ennemminkin ennalta-arvaamattomina tekoina. Kielen käytön tarkoituksenmukaisista valinnoista voidaan tulkita, että kirjoittaja asemoi itsensä kuritusväkivallan uhriksi, joka ei hyväksy kohtaamiaan tekoja.

Kirjoittaja pyrkii myös liiotelluilla ilmaisuilla siirtämään näkökulmaa lapsen perspektiiviin. Hän kuvaakin esimerkiksi, että lapsen näkökulmasta kuritusväkivaltaa tekevä aikuinen on kuvainnollisesti ”noin kolmemetrinen monsteri”, joka käy käsiksi. Ilmaisulla havainnollistetaan kuritusväkivallan epäsuhtaista valta-asetelmaa, jossa vanhemmalla on selkeä ylivalta lapseen nähden. Kyseisellä tavalla valtakurssia käyttämällä kirjoittaja pyrkii vastustamaan kuritusväkivaltaa ja kuvaamaan sitä epäoikeudenmukaisena tekona. Kommentin kielellisten valintojen perusteella voidaan todeta, että kirjoittaja käyttää valtakurssia ja omakohtaisia pelon tunteita hyödykseen, jotta kuritusväkivalta

näyttäytyy tuomittavana ja lapsen turvallisuuden tunnetta heikentävänä tekona. Teko on arvaamattomuutensa vuoksi kaukana syy-seuraussuhteita noudattavasta kasvatuksesta.

Myös sosiaalityön näkökulmasta on huomionarvoista tarkastella kuvaa, jota kommentin kirjoittaja luo kuritusväkivallasta sekä omista kasvuolosuhteistaan. Erityisesti puhuminen lapsen pelosta tilanteessa, jossa vanhempi pieksee ilman suurta syytä, heikentää kuvaa turvallisesta kasvuympäristöstä. Viimeinen lause ”Että sitä elää lapsuuden pelon höystämänä” luokin kuvaa siitä, että kuritusväkivalta voi aiheuttaa ”pelon ilmapiirin”. Tällöin voidaan tulkita, että lapsen oikeus turvalliseen kasvuympäristöön vaarantuu (ks. luku 3.2), mikä sitoo kuritusväkivallan sosiaalityön keskeisiin tehtäviin. Sekä esimerkissä 1 että sosiaalityössä esiintyykin yhteneväistä eettistä pohdintaa lapsen turvallisista kasvuolosuhteista sekä oikeudenmukaisesta kohtelusta.

Esimerkki 2:

Sinulla on huomattavasti isompaa, jos mielestäsi kooltaan pienemmän, puolustuskyvyttömän, psyykkisesti kehittymättömän ja vanhemmasta riippuvaisen lapsen "kurittaminen" eli pahoinpitely on hyväksyttävää, mutta keskenään samankokoisten, puolustuskykyisten ja itsenäistyneiden henkilöiden välillä tapahtuva väkivalta on yhtäkkiä vakava ja rikollinen asia. Kuinka pääläellaan voikaan arvomaailma olla.

Esimerkki 2 sisältää edeltävän esimerkin tavoin laajempaa eettistä pohdintaa lapsen oikeudenmukaisesta kohtelusta sekä ihmisarvosta. Tätä kuritusväkivallan oikeudenmukaisuuden näkökulmaa tavoitellaan valtakurssia hyödyntämällä. Esimerkissä 2 kommentin kirjoittaja tuo esimerkin 1 tavoin valta-asetelmaa esiin käyttämällä lapsesta kuvailevia sanoja, kuten ”kooltaan pienempi”, ”puolustuskyvytön”, ”psyykkisesti kehittymätön” ja ”vanhemmasta riippuvainen”. Etenkin viimeinen ilmaisu – ”vanhemmasta riippuvainen” – voidaan tulkita pyrkimykseksi tuoda esiin vanhemman vastuuta lapsen suojelejana.

Kirjoittaja korostaa valta-asetelman ”järjettömyyttä” vertaamalla vanhemman lapseen kohdistamaa kuritusväkivaltaa kahden aikuisen väliseen väkivaltaan, joka nähdään rikollisena ja eettisesti tuomitavana toimintana. Kirjoittaja tuo esimerkillään esiin eettisen ristiriidan, jonka mukaan kahden tasaväkisen aikuisen välinen väkivalta tuomitaan yleisesti. Kuitenkin fyysisesti ja kognitiivisesti kehittyneemmän aikuisen kohdistama väkivalta lapseen on jostain syystä hyväksyttävää. Jos kyseistä risti-

riitaa tarkastellaan lähemmin, voidaan huomata, että kirjoittaja vetoaa kohdassa sosiaalisiin normeihin tukeutuvaan faktuaalistamisstrategiaan (Juhila 2016, 165). Esimerkin taustalla olevan sosiaalisen normin mukaan jaamme yhteisen käsityksen siitä, että väkivalta on yleisesti tuomittavaa. Tämän normin varjossa näyttäytyykin absurdilta, että kuritusväkivalta kaikkine sisältämine valtaeroineen on silti hyväksyttävää. Viimeisessä lauseessa ”Kuinka pääläellään voikaan arvomaailma olla”, kirjoittaja kyseenalaistaa myös kuritusväkivallan hyväksyjien arvomaailman ja asemoi itsensä ”oikeanlaisen” arvomaailman omaavien joukkoon. Arvomaailman kyseenalaistaminen kertoo siitä, että kuritusväkivallan ei nähdä olevan moraalisesti hyväksyttävä teko yhteiskunnassamme. Toisin sanoen lause luo kuvaa siitä, että kuritusväkivaltaa käyttävät eivät omaa sosiaalisen normin mukaisia arvoja, vaan se on jotain vääränlaista.

Kirjoittaja ottaa myös kantaa kuritusväkivallan luonteeseen kirjoittamalla lainausmerkeissä sanan ”kurittaminen”, mikä luo vaikutelmaa siitä, että hän ei ole samaa mieltä termin käytöstä kyseisessä asiayhteydessä. Hän tarkentaa sanomalla ”eli pahoinpitely”, millä pyrkii tuomaan esiin kuritusväkivallan luonnetta epäoikeutettuna ja epäsuhtaisena tekona, joka ei sisälly ajatukseen lapsen kasvatuksesta. Tulkitsen, että käyttämällä ”pahoinpitely”-termiä, kirjoittaja rinnastaa entisestään kuritusväkivaltaa aikuisten väliseen väkivaltaan. Tällä tavoin kirjoittaja korostaa valtakurssin avulla vanhemman ja lapsen epäsuhtaista asetelmaa. Samalla korostetaan kuvaa siitä, että kuritusväkivalta ei ole oikeutettua kasvatuksellisenä menetelmänä, vaan se on väkivaltaa siinä missä aikuisen toiseen aikuisen kohdistama väkivalta. Kuritusväkivalta on kuitenkin vielä epäreilumpaa, kun otetaan huomioon aikuisen ja lapsen välinen valta-asetelma.

Oikeudellinen diskurssi

Arvo- ja moraalidiskurssin toista aladiskurssia, eli oikeudellista diskurssia, käytetään aineistossa perusteluna vastustaa kuritusväkivaltaa. Oikeudellinen diskurssi näkyy aineistossa esimerkiksi siten, että sen käytöllä pyritään tuomaan esiin lakien näkökulmaa kuritusväkivaltaan. Tällöin korostuu kuritusväkivallan tekojen laittomuus. Kun korostetaan tekojen rikollisuutta, kuritusväkivallasta saadaan luotua kuvaa hyvin tuomittavana tekona, kuten esimerkissä 3 käy ilmi. Samalla pyritään laajemmin vaikuttamaan kuritusväkivaltaan ilmiönä, sillä sen avulla lisätään tietoisuutta kuritusväkivallan laittomuudesta. Aineistossa oikeudellista diskurssia käytettiin muihin diskursseihin verrattuna hyvin selkeästi tietyllä tavalla, juuri vastustamaan kuritusväkivaltaa sen rikollisen luonteen vuoksi. Analyysin toiston välttämiseksi olen päättänyt ottamaan tarkastelun keskiöön vain yhden aineistoesimerkin.

Esimerkki 3:

Ei ole voinut olla hyvä lapsuus, vaan perheväkivaltainen lapsuus ja koti. Ruumiillinen kuritus on rikos ja rankaistava teko jo vuosikymmeniä. Ruumiillinen kuritus kiellettiin esim. koulussa jo 1914 eli yli sata vuotta sitten. Ihan samalla logiikalla voisi selittää, ennen työpaikan ilmapiirin olleen joskus 1900-luvun alussa hyvän, kun johtajat saivat vapassti kurittaa työväkeä. Tai vaimon/puolison hakkaamisen avioliitossa.

Esimerkissä 3 kirjoittaja ottaa vahvasti kantaa siihen, miten kuritusväkivalta sulkee pois mahdollisuuden hyvään lapsuuteen. Hän käyttää sanaa ”perheväkivaltainen”, mikä on terminä kuritusväkivaltaa laajempi ja sisältää myös esimerkiksi vanhempien toisiinsa kohdistaman väkivallan (esim. Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus 2019). Perheväkivalta-termin käytöllä kuritusväkivalta liitetään kommentissa myös laajempaan väkivallan kontekstiin. Tämä luo lukijalle mielikuvaa siitä, että lapsiin kohdistettava kuritusväkivalta on eettisesti yhtä väärin kuin esimerkiksi vanhemman toiseen vanhempaan kohdistama väkivalta, minkä nähdään yleisesti olevan hyvin tuomittava teko. Vaikutelma kuritusväkivallan vakavuudesta vahvistuu, kun kirjoittaja käyttää sanoja ”rikos” ja ”rankaistava teko”. Kyseisten sanojen käyttö tuo oikeudellisen diskurssin hyvin selkeästi näkyväksi, sillä niillä viitataan suoraan kuritusväkivallan laittomuuteen.

Kirjoittaja pyrkii kommentissaan analyysin kannalta kiinnostavalla tavalla vahvistamaan oikeudellisen diskurssin vaikuttavuutta. Hän vahvistaa vaikuttavuutta kirjoittamalla siitä, kuinka kuritusväkivaltaa säätelevistä lakimuutoksista on kulunut jo kauan aikaa. Ajallisuutta tuodaan esiin muun muassa ilmaisuihin ”jo vuosikymmeniä” ja ”yli sata vuotta sitten”. Oikeudellisella diskurssilla ja sen kytkemisellä aikaan perustellaan sitä, että kuritusväkivaltaa ei voi oikeuttaa enää tänä päivänä. Vielä vahvistaakseen argumentointiaan kirjoittaja vertaa kuritusväkivaltaa esimiehen oikeuteen kurittaa alaistaan fyysisesti tai puolison oikeuteen käyttää väkivaltaa toista osapuolta kohtaan. Myös vertauksissa hyödynnetään ajallisuutta, sillä kummatkin esimerkkiteot on kielletty kauan aikaa sitten lailla ja ovat kuritusväkivallasta poiketen kiistattomasti tuomittavia tekoja tänä päivänä. Se ohjaa lukijan ajattelemaan, miksi lapsen kohdistettava kuritusväkivalta olisi yhtään sen hyväksyttävämpää. Kirjoittaja hyödyntää siis esimerkin 2 tavoin väitteensä perustelussa sosiaalista normia, jonka mukaan väkivalta

jokaisessa muodossa on väärin. Kyseessä on siis myös tässä tapauksessa sosiaaliin normeihin tukeutuva faktuaalistamisstrategia (Juhila 2016, 165). Voidaan ajatella siis, että kommentin tavoitteena on todentaa kuritusväkivallan epäeettisyyttä. Kirjoittaja ottaa samalla kantaa myös laajemmin ihmisarvoon ja etiikkaan lakien taustalla. Hän pyrkii todentamaan esimerkkien kautta, kuinka jokaisen ihmisen arvon tulisi olla sama – oli kyse sitten aikuisesta ja lapsesta tai johtajasta ja alaisesta.

6 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tämän tutkielman tarkoituksena oli selvittää, millaista kuvaa kuritusväkivallasta luodaan ilmiönä Vauva.fi-keskustelufoorumilla. Tavoittelin ajankohtaista kuvaa kuritusväkivallasta tarkastelemalla sitä, millä tavoin ihmiset oikeuttavat tai vastustavat lasten kuritusväkivaltaa kasvatuksellisenä menetelmänä. Tutkimuksen kohteena olleita Vauva.fi-keskustelufoorumien kommentteja analysoimalla tavoittelin pääsevänä käsiksi niihin asenteisiin, joita kuritusväkivaltaan liitetään tänä päivänä. Tutkimusaihe on merkityksellinen, sillä kuritusväkivallasta puhuttaessa käytettävät diskurssit ylläpitävät tietynlaista kuvaa ilmiöstä. Yksi keino vaikuttaa ihmisten asenteisiin ja vähentää kuritusväkivaltaa, on siis tunnistaa siihen kytkeytyviä asenteita ja pyrkiä muokkaamaan niitä (esim. Hyvärinen 2017, 27). Diskurssianalyysin tuloksena jakautui kolme päädiskurssia: 1) tarkoitus pyhittää keinot, 2) ylisukupolvisuus sekä 3) arvo- ja moraali, joita tarkastelemalla olen tavoittanut erilaisia kuritusväkivaltaan kytkeytyviä asenteita.

Ensimmäinen *tarkoitus pyhittää keinot -diskurssi* tuo näkyväksi sen, millä tavoin ihmiset oikeuttavat kuritusväkivallan käyttöä vielä tänä päivänä. Diskurssia käytetään pääosin kuritusväkivallan oikeuttamiseen sekä kuvaamaan kuritusväkivaltaa kasvatuksen kannalta ”tärkeänä tekona”. Kuritusväkivalta näyttäytyikin diskurssin käytön yhteydessä ikään kuin välineenä, jonka avulla saavuttaa kasvatuksen kannalta hyvä lopputulos eli yhteiskuntakelpoinen aikuinen. Kuritusväkivallan toimivuutta perusteltiin muun muassa sillä, että se opettaa lapselle syy-seuraussuhteita, auktoriteettien kunnioittamista ja aikuisten asettamia rajoja, joilla lapsi pysyy turvassa. Kuritusväkivaltaa ei siis nähty kyseisissä kommentteissa väkivaltana, toisin kuin kuritusväkivalta-sanaa käyttämällä pyritään viestittämään (esim. Fagerlund ym. 2014; Hyvärinen 2017; Julin 2021a). Päinvastoin se saatettiin rinnastaa jopa lapsen turvallisuuden kannalta tärkeäksi teoksi, sillä kommentteissa ajateltiin, että voimakkain keinoin asetetut rajat iskostuvat helpommin lapsen tajuntaan.

Kuitenkin myös pieni osa käytti tarkoitus pyhittää keinot -diskurssia vastustamaan kuritusväkivallan käyttöä. Tämä tapahtui erityisesti hyödyntämällä tarkoitus pyhittää keinot -diskurssin aladiskurssia, *tieteellistä diskurssia*. Tieteellisen diskurssin avulla kuritusväkivaltaa vastustettiin nojautumalla ajan-

kohtaiseen tutkimustietoon sen haitoista. Tieteellistä diskurssia käytettäessä kuritusväkivalta saatettiin liittää myös sivistymättömyyteen. Lisäksi kuritusväkivaltaa vastustettiin tarjoamalla vaihtoehtoisia kasvatustilanteita, joiden avulla voidaan saavuttaa myös kasvatuksen kannalta hyvä lopputulos.

Toista päädiskurssia, eli *ylisukupolvisuuden diskurssia* käytettiin pääosin vastustamaan kuritusväkivaltaa. Diskurssin käyttäjät tunnistivat kuritusväkivallan olevan ylisukupolvinen ilmiö, joka on ollut aikaisempien sukupolvien kasvatuksessa hyödynnetty keino saada lapsi tottelemaan. Valtaosassa diskurssin yhdistettävistä kommentteista kuritusväkivallan nähtiin olevan väärin. Se saatettiin nähdä myös ei-toivottuina reaktioina haastavissa kasvatustilanteissa tai vanhemmilta opittuina, kyseenalaistamattomina ja itsestään selvinä käyttäytymismalleina. Vanhemman vastuuta kuritusväkivallan teoista saatettiin siis vähätellä, puhumalla esimerkiksi itsestä riippumattomista ja aktivoituvista reaktioista. Ylisukupolvisuuden diskurssin aladiskurssilla, *biologisella diskurssilla*, kuritusväkivaltaa perusteltiin puolestaan ”nisäkkäälle luonnollisena” reaktiona turvata jälkeläisiä. Biologiseen diskurssiin kytkeytyvät kasvatustilanteet näyttävät erityisen haitallisina, koska diskurssin avulla vanhemman vastuu väkivallan teoista mitätöidään lähes täysin. Tämä tapahtuu siten, että kuritusväkivalta kuvataan ihmiselle luonnollisena reaktiona ja jopa lapsestaan huolehtimisena. Kuitenkin pääosin ylisukupolvisuuden diskurssin käyttö kuritusväkivallasta puhuttaessa sisälsi ajatuksen siitä, että edellisten sukupolvien virheistä kasvatuksen suhteen voi oppia ja pyrkiä toimimaan tietoisesti toisin.

Viimeisimmän päädiskurssin, *arvo- ja moraalidiskurssin* avulla kysymykset lapsen ihmisarvosta liitettiin keskusteluun kuritusväkivallasta. Koko arvo- ja moraalidiskurssilla aladiskurssineen selkeästi vastustettiin kuritusväkivaltaa sen epäeettisyyden vuoksi. Kysymykset ihmisarvosta liittyvät erottamattomasti siihen, millainen lapsen kohtelu nähdään eettisesti hyvänä tai tuomittavana. Erityisesti aladiskurssi *valtadiskurssilla* kuritusväkivalta saatiin näyttämään tuomittavalta ja lapsen turvallisuuden tunnetta heikentävänä tekona. Valtadiskurssia käytettiin korostamaan lapsen ja aikuisen välisiä epäoikeudenmukaisia valtaeroja. Diskurssin käytännössä painotettiin monessa kommentissa lapsen ja aikuisen välistä fyysistä kokoeroa, jolla todennettiin erityisesti tekojen epäeettisyyttä. Arvo- ja moraalidiskurssin toista aladiskurssia, *oikeudellista diskurssia* hyödynnettiin aineistossa muistuttamaan keskustelufoorumin kanssakeskustelijoita kuritusväkivallan rikollisuudesta. Oikeudellisen diskurssin avulla kuritusväkivalta palautettiin keskustelussa takaisin rankaistavaksi teoksi eli rikokseksi. Kuritusväkivalta rinnastettiin diskurssin käytön yhteydessä myös laajempaan väkivallan kontekstiin, kuten perheväkivaltaan tai parisuhdeväkivaltaan.

Diskurssien erilaisuus osoittaa, kuinka monella tavalla kuritusväkivallasta yhä puhutaan ja kuinka monenlaisia asenteita siihen edelleen liitetään. Kysymys kuuluu, millaisiin asenteisiin tulisi vaikuttaa, jotta kuritusväkivalta vähenisi perheissä? Ensinnäkin oikeudellinen diskurssi tuo

näkyväksi, kuinka tärkeää vanhempia on edelleen informoida tekojen laittomuudesta. Tietoisuuden lisäämisen tärkeys näkyy tämän tutkielman tuloksissa, sillä yksi tärkeä tulos on, että kuritusväkivaltaa ei nähdä välttämättä rikollisena toimintana tai edes väkivaltana. Kuten aikaisemmin nostin esille, tietoisuus kuritusväkivallan laittomuudesta on myös hieman heikentynyt vuoden 2017 ja 2021 tehtyjen kuritusväkivallan asennetutkimusten välillä (Paasivirta 2021, 43). Tulos on kiinnostava, sillä Sosiaali- ja terveysministeriön (2019, 202) lasten väkivaltaa ehkäisevän toimenpidesuunnitelman mukaan neuvoloiden ja kouluterveydenhuollon määrääkaisilla käynneillä perheitä kuuluu tiedottaa lapsen oikeuksista ja myös esimerkiksi siitä, että Suomessa kuritusväkivalta on laissa kiellettyä. Suomalaisten tietoisuuden muutos kuritusväkivallan laittomuudesta sekä diskurssianalyysin kautta esiin nousseet käsitykset kuritusväkivallasta osoittavat kuitenkin, että tietoisuuden lisäämistä tulisi painottaa entisestään.

Kuritusväkivallasta informoinnin yhteydessä on tärkeä muistaa myös lasten kanssa työskentelevät ammattilaiset, sosiaalityöntekijät mukaan lukien. Jotta kuritusväkivallasta informointi on mahdollisimman tehokasta, tarvitaan myös alan ammattilaisten koulutusta aiheeseen liittyen. Erityisesti lastensuojelun parissa työskenteleville sosiaalityöntekijöille onkin suositeltu väkivaltatietoisuuden osaamisen vahvistamista (Sosiaali- ja terveysministeriö 2019, 442). Sosiaali- ja terveysalan lasten kanssa työskentelevien ammattilaisten osaamista onkin pyritty lisäämään Barnahus-hankkeen avulla vuosina 2019–2022. Hankkeen avulla on koulutettu muun muassa lastensuojelun sosiaalityöntekijöitä soveltamaan näyttöön perustuvia menetelmiä lapsiin kohdistuvan väkivallan kysymyksissä. (Barnahus 2022a.) Sosiaalityöntekijöiden koulutuksen tavoitteena on antaa konkreettisia välineitä keskustella väkivaltaepäilyn kohteena olevan lapsen kanssa sekä keinoja työskennellä väkivallan tekijöiden kanssa (Barnahus 2022b).

Tietoisuuden lisäämisen lisäksi tarkoitus pyhittää keinot -diskurssi osoittaa, että kuritusväkivallan hyväksyvät asenteet ja sitä oikeuttavat perustelut vaativat vaihtoehtoisten kasvatustapojen ja tuen tarjoamista vanhemmille. Diskurssin kuritusväkivaltaa oikeuttavista perusteluista huolimatta analyysistä käy ilmi, että vanhempien kasvatuksen pohjimmaksi tarkoituksena on silti toimia lapsen parhaaksi. Kuten siis tarkoitus pyhittää keinot -diskurssin nimikin kertoo, kuritusväkivallan käyttö ei sulje pois sitä, ettei lapselle toivottaisi parasta mahdollista tulevaisuutta. Muukkonen (2021) kirjoittaa siitä, kuinka kuritusväkivalta voi olla myös vanhempien osaamattomuutta toimia oikein haastavissa kasvatustilanteissa. Myös Hentilän ja kumppaneiden (2010) mukaan arjen rutiinien sujumattomuus on yksi suuri kuritusväkivallan riskitekijä. Kyseisissä tilanteissa tarvitaan sosiaalipalveluiden oikea-aikaista ja perhekohtaista tukea sekä vaihtoehtoisten kasvatustapojen, kuten kannustavan kas-

vatuksen opettelua (ks. s. 20). Kaikille vanhemmille helposti saatavilla oleva tuki, vanhemman voimavarojen vahvistaminen ja perhekohtaisiin tuen tarpeisiin vastaaminen vähentävät myös tutkitusti lapsiin kohdistuvan väkivallan riskiä (Prinz 2016). Tällaista tukea voi saada esimerkiksi alueellisista lapsiperhepalveluista tai perheneuvolasta.

Ylisukupolvisuuden diskurssin käyttö tuo puolestaan näkyväksi, että vanhemmat voisivat hyötyä oman lapsuuden kasvatustallien tarkastelusta ammattilaisen kanssa. Kuten luvun 5.2 aineistoesimerkissä 2 käy ilmi, kasvatustallit voidaan oppia omilta vanhemmilta, ilman niiden suurempaa kyseenalaistamista. Onkin todettu, että ylisukupolvisuus vaikuttaa merkittävästi kuritusväkivallan tapojen siirtymisessä (Paavilainen 2021, 34). Erityisesti kuritusväkivallan kokemuksia omaavat vanhemmat käyttävät samoja toimintamalleja useammin kasvatustallissa kuin vanhemmat, joilla ei ole omaa kohtaisia kuritusväkivallan kokemuksia (Ellonen 2012). Periytyvien toimintamallien tapaan myös hyväksyvät asenteet kuritusväkivaltaa kohtaan ovat ylisukupolvisia (esim. Duong 2022). Tämä osoittaa, että vanhempia tulisi kannustaa toisiin toimimiseen omien lasten kohdalla. Sosiaali- ja terveysministeriö (2019, 177) onkin suositellut toimenpide-ehdotusta, jonka mukaan kunnissa otettaisiin käyttöön lomakkeita, joilla arvioitaisiin lasten vanhempien haitallisia lapsuuden kokemuksia. Tämän tyyppisiä lomakkeita ei ole ollut toistaiseksi vielä käytössä neuvolapalveluissa, mutta lomakkeiden tarpeisiin liittyviä tutkimushankkeita on vireillä toimenpide-ehdotuksen mukaisesti (mt., 42).

Jotta kuritusväkivaltaa hyväksyviä kasvatustallit saataisiin kitkettyä pois, tulisikin kiinnittää huomiota ylisukupolvisten tapojen ja asenteiden katkaisemiseen. Kyseisissä tilanteissa esimerkiksi sosiaalityöntekijä voisi toimia ammattilaisena, jonka avulla reflektoida omilta vanhemmilta ylisukupolvisesti opittuja kasvatustalleja. Tämän tyyppinen reflektiivinen keskustelu voisi myös ennaltaehkäistä kuritusväkivaltaa tapahtumasta sekä toimia tukimuotona vanhemmalle. Vanhempien omien lapsuudenaikaisten väkivallan kokemusten puheeksi otto on todettu myös toimivaksi keinoksi aloittaa keskustelu väkivallasta, mikä voi olla muuten työntekijälle haastavaa (Sosiaali- ja terveysministeriö 2019, 161).

Vanhempien tukemisen yhteydessä tulee kuitenkin myös korostaa vanhemman ensisijaista vastuuta lapsen hyvinvoinnin takaajana. Vanhemman vastuun näkökulma nousi aineiston analyysissä selkeänä teemana esiin, sillä kuritusväkivaltaa oikeuttavissa kommentteissa pyrittiin selkeästi minimoimaan vanhemman vastuuta väkivallan tekijänä. Etenkin lastensuojelun näkökulmasta vanhemmille on tärkeä teroittaa, että kuritusväkivallan eri muotojen käyttö kasvatustallissa estää lapsen oikeuden turvalliseen kasvu-ympäristöön. Kuten luvussa 3.2 tuon esiin, lapsen oikeus turvalliseen kasvu-ympäristöön määritellään lastensuojelulain (417/2007) 1. §:ssä ja lastensuojelulaki perustuu puolestaan laajempia

lasten oikeuksia määrittelevään YK:n yleissopimukseen lapsen oikeuksista (60/1991). Edellä mainitut lait määrittelevät myös sosiaalityöntekijän vastuuta toimia kuritusväkivaltatilanteissa. Viranomaisella on velvollisuus varmistaa lapsen turvalliset kasvuolosuhteet lapsen edun vaatimalla tavalla, jos lapsen vanhemmalla ei ole siihen voimavaroja. Jos siis vanhempi laiminlyö vastuutaan lapsen ensisijaisena hyvinvoinnin takaajana, viime kädessä lastensuojelun on puututtava vanhemmuuteen tarvittavalla vakavuudella sekä tapauskohtaisesti. (Heinonen 2016, 243.) Lastensuojelun roolin kannalta keskustelufoorumilla esiintynyt pyrkimys vanhemman vastuun vähättelyyn on hyvin haitallista, sillä keskustelu polkee lapsen oikeuksia ja luo harhaanjohtavaa käsitystä vanhemman oikeuksien kanssa käsikädessä kulkevasta vastuusta.

Keskustelufoorumien kommenttien analyysissä nousi esiin myös erilaisia keinoja, joilla ihmiset pyrkivät perustelemaan omaa näkökulmaansa kuritusväkivallasta. Löysin analyysin tuloksena keskustelufoorumien kirjoituksista Pietikäisen ja Mäntysen (2019) argumentaatiostrategioiden sekä Juhilan (2016) faktuaalistamisstrategioiden kaltaisia keinoja vakuuttaa lukijoita kommentin kirjoittajan esittämien väitteiden puolelle. Analyysin tulosten perusteella voidaan todeta, että tämän tyyppiset strategiat ovat diskurssianalyysin näkökulmasta merkittäviä kielellisiä keinoja vaikuttaa siihen, millaista kuvaa eri ilmiöistä luodaan. Tehokkailla vakuuttamiskeinoilla voidaan vaikuttaa myös ihmisten asenteisiin eri ilmiöistä – kuten kuritusväkivallasta. Siksi onkin tärkeää tiedostaa, että kielellisillä valinnoilla voidaan parhaimmassa tapauksessa saada positiivista kehitystä aikaiseksi, mutta sen avulla voidaan myös lisätä haitallisia asenteita kuritusväkivaltaan liittyen.

Kuritusväkivaltaa hyväksyvien asenteiden muokkaamiseen tarvitaan myös puhettavan muutosta ja avointa keskustelua siitä, minkä ymmärrämme kuritusväkivallaksi. Aineistosta käy ilmi selkeää kuritusväkivallan sekä kuritusväkivallan uhrien vähättelyä. Kuritusväkivalta irrotetaan monesti väkivallan kontekstista ja siitä puhutaan ennemminkin ”kasvatustekona”. Onkin tärkeää, että kuritusväkivallasta puhutaan väkivaltana ja että se nähdään oikeudelliseen diskurssiin nojaten rikoksena. On myös tärkeää, että puheessa kuritusväkivallasta korostetaan vanhemman vastuuta, sillä lapset ja nuoret ovat heikommassa asemassa ja tarvitsevat sen vuoksi erityistä suojelua (Sosiaali- ja terveysministeriö 2019, 500).

Tämän tutkimuksen tarkoituksena ei ole ollut mitata kuritusväkivaltaan kytkeytyvien asenteiden jakautumista määrällisesti, sillä sitä on mitattu kattavasti Suomen tasolla (ks. Hyvärinen 2017; Paasivirta 2021). Tutkimuksen tavoitteena on ollut tarkastella sitä, millaista kuvaa keskustelufoorumilla luodaan kuritusväkivallasta. Olen tavoitellut ajankohtaista kuvaa kuritusväkivallasta tarkastelemalla niitä diskursseja ja puhetapoja, joilla kuritusväkivaltaa oikeutetaan ja vastustetaan. Tulokset osoitta-

vat, että kuritusväkivaltaa oikeutetaan korostamalla kasvatuksen hyvää lopputulosta, kuritusväkivallan luonnollisuutta kasvatustapahtumana ja vetoamalla ylisukupolvisiin tapoihin. Kuritusväkivaltaa vastustetaan puolestaan tieteellisin perustein, korostamalla ylisukupolvisten toimintamallien haitallisuutta lapsen kannalta, puhumalla kuritusväkivallasta vallankäyttönä ja vetoamalla siihen, että teot ovat vastoin yleisesti hyväksytyjä arvoja, moraalialueita ja lakeja. Tulokset ovat merkityksellisiä, sillä ne kertovat siitä, millaisiin asenteisiin tulisi vaikuttaa kuritusväkivallan ehkäisemiseksi. Diskurssien kautta saatua tietoa asenteista voitaisiin hyödyntää myös esimerkiksi sosiaalityöntekijöiden keskusteluissa tukea tarvitsevien vanhempien kanssa. Keskustelussa esiin nostettavia teemoja voisi olla muun muassa vanhemman vastuu, eri kasvatuskeinojen hyödyt ja haitat sekä omassa lapsuudessa koetut, omien vanhempien käyttämät kasvatustapahtumat.

Saavutettujen tulosten merkityksellisyyttä korostaa se, että aineistona olleet keskustelut ovat hyvin tuoreita. Tämän vuoksi analyysin tulokset kertovat myös ajankohtaista tietoa kuritusväkivallasta. Tulosten tarkastelussa ei voida olla kuitenkaan huomiomatta sitä, että anonymina alustana Vauva.fi-keskustelufoorumi saattaa vetää puoleensa ihmisiä, jotka haluavat tuoda esiin äärimielipiteitä ilman tuomitsemisen pelkoa. Tämä seikka saattaa vaikuttaa hieman tutkielman tulosten yleistettävyyteen. Tuloksissa nousee kuitenkin esiin varteenotettavia teemoja, joita analysoida tarkemmin jatkotutkimuksessa. Esimerkiksi tuloksista selvinneiden asenteiden yhteyttä kuritusväkivallan tekoihin voisi tarkastella tulevaisuudessa vielä yksityiskohtaisemmin. Kyseinen tutkimusasetelma voisi tuottaa hyödyllistä tietoa, jolla vaikuttaa kuritusväkivallan vähentämiseen Suomessa.

Tutkimukseni poikkeaa aikaisemmasta kuritusväkivallan tutkimuksesta, jossa eri tutkimusmetodeilla on saatu tarkasteltua muun muassa sitä, miten asenteet kuritusväkivallan suhteen jakautuvat (esim. Hyvärinen 2017; Paasivirta 2021), millaisia riskitekijöitä kuritusväkivaltaan liitetään (esim. Alampay ym. 2022; Rivas ym. 2022) ja millaiset teot nähdään kuritusväkivallana (esim. Fagerlund ym. 2014). Tietämykseni mukaan aikaisemmat tutkimukset kuritusväkivallan vastustamiseen kytkeytyvistä asenteista eivät osoita siitä, millaisiin syihin vedoten ihmiset oikeuttavat tai vastustavat kuritusväkivaltaa. Aikaisemmassa tutkimuksessa tarkastelun ulkopuolelle on jäänyt myös se, millaista kuvaa kuritusväkivallasta luodaan. Sen tarkastelu on merkityksellistä, sillä – sosiaaliseen konstruktionismiin nojaten – puhetaan määrittelevät todellisuutta ja sitä, miten ymmärrämme kuritusväkivallan ilmiönä (ks. Burr 2015).

Tutkielman johtopäätöksissä olen keskittynyt erityisesti kuritusväkivaltaa oikeuttavien diskurssien ja perustelujen käsittelyyn. Vaikka ne ovat kuritusväkivallan ehkäisemisen kannalta merkittäviä, myös kuritusväkivaltaa vastustavat perustelut ovat tärkeitä. Kuritusväkivallan kokonaiskuvan kannalta on-

kin tärkeä kiinnittää huomiota aineistosta löytyviin otteisiin, jotka kuvaavat kasvatustasenteiden jatkuvaa muutosta. Otteet kertovat siitä, kuinka ihmiset pyrkivät aktiivisesti muokkaamaan kasvatustasenteita aikaisempien sukupolvien tavoista parempaan. Tätä tiivistää aineistosta poimittu toteamus: ”jokainen sukupolvi haluaa olla edellistä parempi”. Tämä lainaus kiteyttää myös sen kehityksen, jota kuritusväkivallan ehkäisemisen parissa on tehty jo vuosikymmenten ajan.

7 KIRJALLISUUS

Ahteensuu, Marko (2019) Käytätkö somedataa tutkimuksessasi? Kirjoitus Vastuullinen tiede -verkkosivustolla 23.8.2019. <https://vastuullinentiede.fi/fi/tutkimustyo/kaytatko-somedataa-tutkimuksessasi> Viitattu 15.2.2023.

Alampay, Liane Peña, Liane & Godwin, Jennifer & Lansford, Jennifer E. & Oburu, Paul & Bornstein, Marc H. & Chang, Lei & Deater-Deckard, Kirby & Rothenberg, W. Andrew & Malone, Patrick S. & Skinner, Ann T. & Pastorelli, Concetta & Sorbring, Emma & Steinberg, Laurence & Tapanya, Sombat & Uribe Tirado, Liliana M. & Yotanyamaneewong, Saengduean & Al-Hassan, Suha M. & Bacchini, Dario & Di Giunta, Laura & Dodge, Kenneth A. & Gurdal, Sevtap (2022) Change in caregivers' attitudes and use of corporal punishment following a legal ban: A Multi-country longitudinal comparison. *Child Maltreatment* 27(4), 561-571.

Baniamin, Hasan Muhammad (2022) Variations in the acceptance of parental corporal punishment of children: What matters? *Journal of Interpersonal Violence* 37(19–20), NP18006-NP18031.

Barnahus (2022a) Barnahus-hanke. Helsinki: Terveystieteiden tutkimuskeskus ja hyvinvoinnin laitos. <https://barnahus.fi/barnahus-hanke/> Viitattu 3.11.2022.

Barnahus (2022b) Koulutuksia. Lapset ja väkivalta lisäkoulutus sosiaalityöntekijöille. Helsinki: Terveystieteiden tutkimuskeskus ja hyvinvoinnin laitos. <https://barnahus.fi/koulutuksia/taydennyskoulutus-sosiaalityontekijoiille/> Viitattu 27.3.2023.

Burr, Vivien (2015) *Social constructionism*. Third edition. London: Routledge.

Ellonen, Noora (2012) Kurin alaiset: lasten ja aikuisten välisten ristiriitojen ratkaiseminen perheissä. Poliisiammattikorkeakoulun raportteja 103. Tampere: Poliisiammattikorkeakoulu.

Fadjukof, Mari & Harrikari, Timo (2020) Epäily lapsen kohdistuneesta rikoksesta – esilletulo ja ilmoittaminen poliisille. *Yhteiskuntapolitiikka* 85(1), 42–54.

Fagerlund, Monica & Peltola, Marja & Kääriäinen, Juha & Ellonen, Noora & Sariola, Heikki (2014) Lasten ja nuorten väkivaltakokemukset 2013. Lapsiuhritutkimuksen tuloksia. Poliisiammattikorkeakoulun raportteja 110. Tampere: Poliisiammattikorkeakoulu.

Fairclough, Norman (2003) *Analysing discourse: Textual analysis for social research*. London: Routledge.

Felitti, Vincent J. & Anda, Robert F. & Nordenberg, Dale & Williamson, David F. & Spitz, Alison M. & Edwards, Valerie & Koss, Mary P. & Marks, James S. (2019) Relationship of childhood abuse and household dysfunction to many of the leading causes of death in adults: The Adverse childhood experiences (ACE) study. *American Journal of Preventive Medicine* 56(6), 774–786.

Heino, Tarja & Hyry, Sylvia & Ikäheimo, Salla & Kuronen, Mikko & Rajala, Rika (2016) Lasten kodin ulkopuolelle sijoittamisen syyt, taustat, palvelut ja kustannukset. HuosTa-hankkeen (2014–2015) päätulokset. Raportti 3. Helsinki: Terveysten- ja hyvinvoinnin laitos.

Heinonen, Anna (2015) Neutralizing disciplinary violence: A typology of parents' use-of-violence accounts. *Victims & Offenders* 10(3), 270–292.

Heinonen, Hanna (2016) Lastensuojelu ja lapsen etu. Teoksessa Maritta Törrönen, Kaija Hänninen, Päivi Jouttimäki, Tiina Lehto-Lundén, Petra Salovaara & Minna Veistilä (toim.) *Vastavuoroinen sosiaalityö*. Helsinki: Gaudeamus, 243–260.

Hentilä, Sabina & Ellonen, Noora & Paavilainen, Eija & Kääriäinen, Juha & Koivula, Tanja (2010) Pieniin lapsiin kohdistuvan kaltoinkohtelun tilanteet vanhempien kuvaamana. *Janus* 18(3), 260–276.

Hyvärinen, Sauli (2017) Piiskasta jäähyenkkiin. Suomalaisten kasvatustieteet ja kuritusväkivallan käyttö 2017. Verkkojulkaisu 2. Helsinki: Lastensuojelun Keskusliitto. <https://www.lskl.fi/wp-content/uploads/Piiskasta-jaahyenkkiin-1.pdf> Viitattu 25.10.2022.

Jokinen, Arja & Juhila, Kirsi & Suoninen, Eero (2016) *Diskurssianalyysi: teorit, peruskäsitteet ja käyttö*. Tampere: Vastapaino.

Jokinen, Arja (2016) Poliitikkojen puheet puntarissa. Kaupunginvaltuutettujen asunnottomuuspuheiden retoriikka. Teoksessa Arja Jokinen, Kirsi Juhila & Eero Suoninen (toim.) *Diskurssianalyysi: teorit, peruskäsitteet ja käyttö*. Tampere: Vastapaino, 179–211.

Juhila, Kirsi (2016) Miten tarinasta tulee tosi? Faktuaalistamisstrategiat viranomaispuheessa. Teoksessa Arja Jokinen, Kirsi Juhila & Eero Suoninen (toim.) *Diskurssianalyysi: teorit, peruskäsitteet ja käyttö*. Tampere: Vastapaino, 145–178.

Julin, Essi (2021a) Lapsiin kohdistuva väkivaltarikostutkinta: Vanhempien näkökulma. Tampereen yliopiston väitöskirjat 451. Tampere: Tampereen yliopisto.

Julin, Essi (2021b) Osa I Taustaa kuritusväkivallasta. Teoksessa Annukka Paasivirta (toim.) Kovemmin käsin. Suomalaisen kasvatustieteiden ja kuritusväkivallan käyttö 2021. Verkkojulkaisu 7. Helsinki: Lastensuojelun keskusliitto, 9–13.

Krug, Etienne G. & Dahlberg, Linda L. & Mercy, James A. & Zwi, Anthony B. & Lozano, Rafael (toim.) (2005) Väkipalata ja terveyst maailmassa. Suomentaja Eila Salomaa. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Korpilahti, Ulla (toim.) (2018) Kansallisen lasten ja nuorten turvallisuuden edistämisen ohjelman tavoite- ja toimenpidesuunnitelma vuosille 2018–2025, osa I. Työpaperi 11. Helsinki: Terveysten- ja hyvinvoinnin laitos.

Laible, Deborah & Thompson, Ross A. & Froimson, Jill (2015) Early socialization. The influence of close relationships. Teoksessa Joan E. Grusec & Paul D. Hastings (toim.) Handbook of socialization. Theory and research. New York: The Guilford Press, 35-59.

Laki lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta 361/1983.

Lastensuojelulaki 417/2007.

Lepistö, Sari & Paavilainen, Eija (2011) Tyttöjen ja poikien erilainen selviytyminen perheväkivalta. *Janus* 19(3), 221–237.

Muukkonen, Tiina (2021) Kannustava kasvatust lapsen turvana. Teoksessa Annukka Paasivirta (toim.) Kovemmin käsin. Suomalaisen kasvatustieteiden ja kuritusväkivallan käyttö 2021. Verkkojulkaisu 7. Helsinki: Lastensuojelun keskusliitto, 36–41.

Ofoha, Dorothy & Ogidan, Rotimi (2020) Punitive violence against children: A psychoeducational parenting program to reduce harsh discipline practices and child beating in the home. *International Journal of Psychological Research* 13(2), 89-98.

Oh, Debora Lee & Jerman, Petra & Silvério Marques, Sara & Koita, Kadiatou & Purewal Boparai, Sukhdip Kaur & Burke Harris, Nadine & Bucci, Monica (2018) Systematic review of pediatric health outcomes associated with adverse childhood adversity. *BMC Pediatrics* 18(1), 1–19.

Paasivirta, Annukka (toim.) (2021) Kovemmin käsin. Suomalaisen kasvatustieteiden ja kuritusväkivallan käyttö 2021. Verkkojulkaisu 7. Helsinki: Lastensuojelun keskusliitto.

- Paavilainen, Eija (2021) Lasten kaltoinkohtelun riskiolot ja niiden suhde kuritusväkivaltaan ja ylisukupolvisuuteen. Teoksessa Annukka Paasivirta (toim.) Kovemmin käsin. Suomalaisten kasvatustasenteen ja kuritusväkivallan käyttö 2021. Verkkojulkaisu 7. Helsinki: Lastensuojelun keskusliitto, 33–35.
- Pietikäinen, Sari & Anne Mäntynen (toim.) (2020) Uusi kurssi kohti diskurssia. Tampere: Vastapaino.
- Prinz, Ronald J. (2016) Parenting and family support within a broad child abuse prevention strategy. *Child Abuse & Neglect* 51, 400–406.
- Rasa, Marjukka & Vuolukka, Kaisa (2019) Perhesosiaalityötä paikantamassa. Teoksessa Anneli Pohjola, Tarja Kemppainen, Asta Niskala & Nina Peronius (toim.) Yhteiskunnallisen asemansa ottava sosiaalityö (ePub-versio). Tampere: Vastapaino, 153–166.
- Rivas, Gabriela R & Arruabarrena, Ignacia & De Paúl, Joaquín (2022) Spanish Adaptation of the Parenting Practices Interview (PPI-25) for Families with Substantiated Reports or at Risk for Child Maltreatment. *Journal of Child and Family Studies* 31(6), 1724–1735.
- Ronkainen, Suvi (2017) Mitä väkivalta on? Teoksessa Johanna Niemi, Päivi Honkatukia & Heini Kainulainen (toim.) Sukupuolittunut väkivalta: oikeudellinen ja sosiaalinen ongelma. Tampere: Vastapaino, 28–62.
- Saaranen-Kauppinen, Anita & Puusniekka, Anna (2006) Sosiaalinen konstruktionismi. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/kvali/L5_6.html Viitattu 21.10.2022.
- Savage, Laura-Émilie & Tarabulsy, George & Pearson, Jessica & Collin-Vézina, Delphine & Gagné, Lisa-Marie (2019) Maternal history of childhood maltreatment and later parenting behavior: A meta-analysis. *Development and Psychopathology* 31(1), 9–21.
- Seppälä, Piia & Vornanen, Riitta & Toikko, Timo (2021) Are children with a number of disabilities and long-term illnesses at increased risk of mental violence, disciplinary violence, and serious violence? *Journal of Interpersonal Violence* 36(23–24), 11409–11434.
- Sethi, Dinesh & Bellis, Mark & Hughes, Karen & Gilbert, Ruth & Mitis, Francesco & Galea, Gauden (toim.) (2013) European report on preventing child maltreatment. Geneve: World Health Organization.

Siltaoja, Marjo & Sorsa, Virpi (2020) Diskurssianalyysi johtamis- ja organisaatiotutkimuksessa. Teoksessa Anu Puusa & Pauli Juuti (toim.) Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät (ePub-versio). Helsinki: Gaudeamus, 219–238.

Sosiaalihuoltolaki 1301/2014.

Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö (2010) Älä lyö lasta! Kansallinen lapsiin kohdistuvan kuritusväkivallan vähentämisen toimintaohjelma 2010–2015. Julkaisuja 7. Helsinki: Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö.

Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö (2019) Väkivallaton lapsuus: Toimenpidesuunnitelma lapsiin kohdistuvan väkivallan ehkäisystä 2020–2025. Julkaisuja 27. Helsinki: Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö.

Suoninen, Eero (2016) Näkökulma sosiaalisen todellisuuden rakentumiseen. Teoksessa Arja Jokinen, Kirsi Juhila & Eero Suoninen (toim.) Diskurssianalyysi: teorit, peruskäsitteet ja käyttö. Tampere: Vastapaino, 229–247.

Duong, Hue Trong (2021) Childhood experiences and attitudes toward corporal punishment: The mediating role of perceived efficacy of alternative discipline strategies among low-income black, hispanic, and white parents. *Journal of Interpersonal Violence* 37(19–20), NP18266–NP18290.

UNICEF (2022) Violence against children. <https://www.unicef-irc.org/research/violence-against-children/> Viitattu 21.11.2022.

UNICEF (2023) Lapsen oikeuksien sopimus: tiivistelmä. <https://www.unicef.fi/tyomme/lapsen-oikeudet/lapsen-oikeuksien-sopimus/lapsen-oikeuksien-sopimus-tiivistettyna/> Viitattu 22.2.2023.

Vainikka, Eliisa & Harju, Auli (2019) Anonyymien keskustelupalstojen julkisuus. Marginaaliin jääneiden vertaistukea ja yhteiskuntakritiikkiä. *Media & viestintä* 42(2), 99–120.

Walker, Hannah E. & Diemer, Maire Claire & Wamser-Nanney, Rachel (2022) Childhood maltreatment and parental attitudes regarding the use of corporal punishment. *Journal of Child and Family Studies* 31(9), 2376–2386.

Welbourne, Penelope (2012) *Social work with children and families: developing advanced practice*. New York: Routledge.

Yleissopimus lapsen oikeuksista 60/1991.